

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA

Katedra ekonomiky

PŘÍHRANIČNÍ REGIONY ČR

Diplomová práce

Bc. Pavlína Vachovcová

Vedoucí práce: Ing. Irena Pokorná, Ph.D.

2010

©

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Příhraniční regiony ČR" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce Ing. Ireny Pokorné, Ph.D. a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 7.4.2010

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala především Ing. Ireně Pokorné, Ph.D. za pomoc a odborné vedení při zpracování této diplomové práce a dále také své rodině za podporu, kterou mi poskytovala během celého pětiletého studia.

Příhraniční regiony ČR

Cross-border Regions

Souhrn

Tato diplomová práce se zabývá příhraničními regiony a možnostmi, které jim poskytuje zapojení do přeshraniční spolupráce. Pro vlastní práci byl vybrán příhraniční mikroregion Kdyňsko, který působí pod oficiálním názvem Sdružení obcí Kdyňska. Mikroregion funguje od roku 2000 a byl založen za účelem zachování jednotné státní správy a sladění zájmů členských obcí. Dalším důvodem vzniku sdružení bylo, že městu Kdyně nebylo vyhověno ve věci žádosti o status obce s rozšířenou působností a Kdyňsko se dostalo pod správu města Domažlice. Cílem práce je zhodnotit, jak efektivně mikroregion funguje a zda dokáže využít možnosti financovat vybrané projekty z fondů Evropské unie určených na přeshraniční spolupráci. Dílčími cíli jsou, celkové zhodnocení mikroregionu především z ekonomického a sociálního hlediska a dále analýza dalších aktivit spadajících mimo rámec přeshraniční spolupráce.

Klíčová slova: příhraniční region, mikroregion, přeshraniční spolupráce, Evropská unie, dotace, partnerství

Summary

This graduation theses deals with border regions and the possibilities which offers the fact that they are included in the cross-border cooperation. For the actual work was chosen the border micro region “Kdyňsko“ which acts under the full name “Sdružení obcí Kdyňska“ (The Union of villages belonging to Kdyně). Micro region is in operation since 2000 and was founded for the purpose of maintaining a unified government and reconciling the interests of member municipalities. Another reason of the creation the association was that the city Kdyně was rejected on the application for the status of municipalities with extended powers and Kdyňsko came under the administration of the city Domazlice. The aim of my work is to evaluate how effectively the micro region works and if it manages to use the possibility to fund the chosen projects from the grants of European Union meant for cross-border cooperation. The sub-aims are to evaluate the micro region especially from the economical and social point of view and the analysis of further activities out of the scope of cross-border cooperation.

Keywords: cross-border Region, micro-region, cross-border co-operation, European Community, grant, partnership

Obsah

1	Úvod.....	9
2	Cíl práce a metodika.....	10
2.1	Cíl práce.....	10
2.2	Metodika.....	10
3	Přehled řešené problematiky (Literární rešerše)	12
3.1	Regionální teorie	12
3.1.1	Regionalistika.....	12
3.1.2	Regionalizace	12
3.1.3	Regionalismus	13
3.1.4	Region	14
3.1.5	Typologie regionů	14
3.1.6	Struktura regionů.....	17
3.1.7	Hranice regionů.....	18
3.1.8	Příhraniční region.....	19
3.1.9	Vymezení pohraničí	20
3.2	Samospráva a regiony v České republice	21
3.3	Regionální politika	23
3.3.1	Cíle a nástroje regionální politiky	23
3.3.2	Regionální politika v České republice	24
3.3.3	Regionální politika Evropské unie	25
3.3.4	Národní rozvojový plán	28
3.3.5	Strategie regionálního rozvoje	29
3.4	Přeshraniční spolupráce.....	31
3.4.1	Historie přeshraniční spolupráce.....	32
3.4.2	Sdružení evropských příhraničních regionů AEHR.....	32
3.4.3	Euroregiony.....	34
3.4.4	Možnosti financování přeshraniční spolupráce z EU.....	35
4	Případová studie – Mikroregion Kdyňsko	42

4.1	Mikroregiony v ČR	42
4.2	Mikroregion Kdyňsko	42
4.2.1	Souhrnná charakteristika mikroregionu	43
4.2.2	Geografická charakteristika	43
4.2.3	Ekonomická charakteristika	44
4.2.4	Obyvatelstvo mikroregionu.....	48
4.2.5	Technická a sociální vybavenost mikroregionu.....	52
4.2.6	Cestovní ruch	52
4.2.7	Životní prostředí.....	53
4.3	Mikroregion a přeshraniční spolupráce	55
4.3.1	CBC Phare.....	55
4.3.2	INTERREG IIIA	62
4.3.3	Evropská územní spolupráce.....	66
4.3.4	Partnerská města a obce	69
4.3.5	Shrnutí a zhodnocení.....	72
4.4	Ostatní aktivity mikroregionu	76
4.4.1	Mikroregion a EU	76
4.4.2	Aktivity mimo rámec EU	79
5	Závěr	81
6	Seznam literatury	82
7	Přílohy	86
7.1	Mapa rozložení jednotlivých uskupení příhraničních regionů EU.....	86
7.2	Regiony soudržnosti (NUTS 2) a kraje (NUTS 3)	87
7.3	Kraje (NUTS 3) a okresy (LAU 1).....	87
7.4	Nástroje regionální politiky	88
7.5	Strategie Národního rozvojového plánu.....	89
7.6	Struktura prioritních oblastí a priorit Strategie regionálního rozvoje	90
7.7	Euroregiony České republiky	91
7.8	Fondy EU pro jednotlivá programovací období.....	92
7.9	Členové CADSES	93

7.10	Mapa Nadnárodní spolupráce pro programovací období 2007 - 2013.....	94
7.11	Mapa mikroregionů České republiky	95
7.12	Mapa mikroregionu Kdyňsko.....	96
7.13	Obce ve sdružení a jejich základní charakteristiky	97
7.14	Podnikatelské subjekty mikroregionu Kdyňsko.....	99
7.15	Věková struktura obyvatelstva mikroregionu k 1.1.2009	102
7.16	Zaměstnanost obyvatelstva v jednotlivých obcích dle odvětví k 31.3.2001 ..	103
7.17	Obyvatelstvo v jednotlivých obcích mikroregionu ve věku 15 a více let dle nejvyššího ukončeného vzdělání k 31.3.2001	105
7.18	Srovnání nezaměstnanosti mikroregionu, Plzeňského kraje a ČR (%).....	107
7.19	Mapa území zahrnutého do Iniciativy Společenství INTERREG IIIA ČR– Bavorsko	108
7.20	Projekty mikroregionu Kdyňsko – Iniciativa INTERREG IIIA.....	109
7.21	Mapa území zahrnutého pod Cíl 3 - Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko.....	111
7.22	Projekty mikroregionu Kdyňsko – Cíl 3 - Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko	112

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Organizační struktura AEER.....	33
---	----

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Vybrané ukazatele sloužící k zařazení jednotlivých příhraničních regionů	15
Tabulka č. 2: Typologie evropských příhraničních regionů (NUTS III)	17
Tabulka č. 3: Členění jednotek NUTS a LAU	22
Tabulka č. 4: Srovnání věkové struktury mikroregionu s věkovou strukturou ČR	48
Tabulka č. 5: Zaměstnanost dle odvětví v mikroregionu a v ČR k 31.3.2001.....	49
Tabulka č. 6: Obyvatelstvo ve věku 15 a více let dle nejvyššího ukončeného vzdělání v mikroregionu a ČR k 31.3.2001	50

Tabulka č. 7: Vybrané ukazatele týkající se nezaměstnanosti v mikroregionu	51
Tabulka č. 8: Cestovní ruch mikroregionu v roce 2008 (celkový počet návštěvníků) ...	53
Tabulka č. 9: Emise hlavních znečišťujících látek v okresech Domažlice a Klatovy v roce 2007	54
Tabulka č. 10: Územní vymezení oblasti financované z CBC Phare ČR – Německo....	56
Tabulka č. 11: Jednotlivé projekty CBC Phare 2001 a jejich financování	57
Tabulka č. 12: Zhodnocení využití financí v rámci programu CBC Phare 2001.....	57
Tabulka č. 13: Přehled projektů CBC Phare 2002 v mikroregionu Kdyňsko.....	58
Tabulka č. 14: Zhodnocení využití financí v rámci programu CBC Phare 2002.....	59
Tabulka č. 15: Zhodnocení využití financí z grantových schémat CBC Phare 2002	60
Tabulka č. 16: Zhodnocení využití financí z grantových schémat CBC Phare 2003	61
Tabulka č. 17: Rozložení zdrojů v rámci iniciativy INTERREG IIIA	62
Tabulka č. 18: Dotační oblast iniciativy INTERREG IIIA Česko - Bavorsko	63
Tabulka č. 19: Zhodnocení využití financí v rámci iniciativy INTERREG IIIA.....	64
Tabulka č. 20: Zhodnocení využití financí v rámci Dispozičního fondu Euroregion Šumava/Bavorský les (Iniciativa INTERREG IIIA)	65
Tabulka č. 21: Rozložení celkových zdrojů na Evropskou územní spolupráci v oblasti Česko – Bavorsko	66
Tabulka č. 22: Dotační oblast operačního programu Evropská územní spolupráce (Cíl 3 ČR – Svobodný stát Bavorsko).....	67
Tabulka č. 23: Zhodnocení využití financí v rámci Cíle 3 ČR – Svobodný stát Bavorsko	68
Tabulka č. 24: Zhodnocení využití financí v rámci Dispozičního fondu Cíl 3 ČR – Svobodný stát Bavorsko.....	69
Tabulka č. 25: Shrnutí projektů uskutečněných v rámci přeshraniční spolupráce.....	72
Tabulka č. 26: Rozložení celkových zdrojů na ROP Jihozápad	77
Tabulka č. 27: Zhodnocení využití financí v rámci ROP Jihozápad.....	77
Tabulka č. 28: Přehled projektů financovaných prostřednictvím OP Životní prostředí .	78

Seznam grafů

Graf č. 1: Vývoj nezaměstnanosti v mikroregionu od roku 2001 (%).....	51
Graf č. 2: Podíl jednotlivých programů na uskutečněných projektech dle počtu projektů a dle získaných financí	73
Graf č. 3: Rozdělení projektů do prioritních os dle počtu a dle získaných financí.....	74
Graf č. 4: Rozložení uskutečněných projektů dle jejich počtu.....	75
Graf č. 5: Rozdělení získaných prostředků do jednotlivých opatření	75

1 Úvod

Příhraniční regiony jsou velmi specifickými územními celky, které byly v historii často vystavovány silnému politickému a sociálnímu tlaku. Z tohoto důvodu se často vyznačují nižší dynamikou ekonomického a sociálního vývoje, než regiony nacházející se blíže k jádru.

Příhraniční regiony jsou specifické také díky kulturní a jazykové rozdílnosti na obou stranách hranice, která často vede k určitému napětí a nedůvěře mezi jejich obyvateli. Snahy o zlepšení této situace se v Evropě objevily již na počátku 50. let 20. století, kdy byly vytvářeny první přeshraniční uskupení, jejichž hlavním cílem bylo snižovat sociální bariéry a prostřednictvím společných akcí poznávat kulturu státu na druhé straně hranice.

Výhody přeshraniční spolupráce zaznamenala také Evropská unie, která se již řadu let touto problematikou intenzivně zabývá. Od 90. let v rámci EU fungují programy na podporu přeshraniční spolupráce, které jsou financovány z evropského rozpočtu, a v posledním programovacím období se význam této problematiky zvýšil natolik, že se z doplňkové iniciativy přesunula do hlavních cílů politiky Evropské unie.

Přeshraniční spolupráce je jednou z příležitostí pro zkoumanou oblast mikroregionu Kdyňsko, který se nachází na česko-bavorské hranici. Pokud mikroregion dokáže dostatečně efektivně využít možnosti financovat své projekty z evropských dotací určených nejen na přeshraniční spolupráci, může minimalizovat své ekonomické i sociální nedostatky, které jsou důsledkem dlouhodobého nezájmu o tuto dřívější periferii.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavní cíl

Hlavním cílem práce je především zhodnotit aktivity vybraného mikroregionu v rámci přeshraniční spolupráce. Zda mikroregion efektivně využívá možnosti financovat své projekty z evropských dotací určených na evropskou přeshraniční spolupráci a zároveň zda plní účel svého založení a priority, které si na počátku stanovil.

Dílčí cíle

Prvním dílčím cílem je podrobný popis mikroregionu z geografického hlediska, zhodnocení jeho ekonomiky, obyvatelstva, sociální a technické vybavenosti regionu a stavu životního prostředí. Dalším cílem je doplňující zhodnocení aktivit mikroregionu, které jsou prováděny mimo rámec přeshraniční spolupráce.

2.2 Metodika

Literární rešerše

Zpracování teoretické části práce bude založeno především na analýze dokumentu. Bude prostudována odborná literatura týkající se regionů, dále příslušné zákony a dokumenty související s regionální tematikou a strukturální politikou Evropské unie.

Případová studie

Případová studie bude rozdělena na dvě odlišné části. První část bude zaměřena na popis zkoumané oblasti prostřednictvím základních popisných charakteristik z oblasti geografie, ekonomie a sociální geografie a ve druhé části bude u vybraného mikroregionu provedeno zhodnocení aktivit v rámci přeshraniční spolupráce. Doplnkem druhé části bude zhodnocení dalších aktivit mikroregionu odehrávajících se mimo oblast přeshraniční spolupráce.

Veškeré informace uváděné za mikroregion Kdyňsko budou složeny z dat získaných za jednotlivé obce mikroregionu, jelikož veškerá data jsou publikována pouze za oficiální jednotky regionální struktury, tedy kraje, okresy a jednotlivé obce.

První část vlastní práce bude představovat deskriptivní analýzu dat získaných na stránkách Českého statistického úřadu, Obchodního rejstříku, Regionálního informačního servisu a Integrovaného portálu ministerstva práce a sociálních věcí.

Při zpracování druhé části vlastní práce bude využito dat získaných na internetových stránkách příslušných institucí poskytujících informace o čerpání dotací prostřednictvím strukturálních fondů Evropské unie.

Získaná data budou rozdělena dle jednotlivých programovacích období a programů financování. K jejich zpracování bude využito metody komparace a grafického zpracování dat. Komparace bude prováděna prostřednictvím objemu získaných prostředků na jednoho obyvatele. Srovnáván bude mikroregion Kdyňsko s celou dotační oblastí vybraného programu, popř. s Euroregionem Šumava.

V práci bude dále využito metody dedukce a v závěru bude provedena syntéza jednotlivých získaných poznatků.

3 Přehled řešené problematiky (Literární rešerše)

3.1 Regionální teorie

Následující specifikace a vysvětlení některých pojmů týkajících se regionální teorie jsou nezbytné k lepšímu pochopení sledované problematiky.

3.1.1 Regionalistika

Regionalistika je nová věda, která se snaží slučovat více vědních disciplín v jednu a aplikovat ji na objekt a předmět svého zkoumání. Objektem jsou regiony, zatímco předmětem zkoumání regionalistiky jsou prostorové vztahy, jevy a procesy, které v jednotlivých regionech nacházíme. Při svých výzkumech regionalistika využívá například geografii, ekonomii, demografii, sociologii, matematiku, statistiku, politické vědy a další obory, které jí pomáhají co nejkompaktněji pokrýt problematiku regionů.

Hlavní metodou regionalistického zkoumání je metoda prostorové analýzy, která se opírá o matematiku a statistiku. Využití matematiky a statistiky poskytuje nejobjektivnější hodnocení a srovnání situace v jednotlivých regionech.

Obecným, základním cílem působení regionalistiky je řešení regionálních disparit¹ (Hudečková, Ševčíková, 2007).

3.1.2 Regionalizace

V rámci regionalistiky je regionalizace charakterizována jako činnost směřující k co nejužšímu a nejtypičtějšimu vymezení jednotlivých regionů. Jejím úkolem je stanovit charakteristické rysy, procesy, způsob vývoje a vazby mezi prvky v prostoru regionu (Hudečková, Ševčíková, 2007).

Region lze z hlediska regionalizace definovat fyzicko-geograficky, sociálně-geograficky, demograficky, hospodářsky, infrastrukturalně, environmentálně, sociálně kulturně, historicky nebo administrativně.

¹ Disparita označuje v terminologii regionálních věd nerovnost týkající se ekonomických a sociálních záležitostí a okolností lidského života včetně života skupinového.

V České republice je v současnosti nejdůležitější součástí regionalizace administrativní členění na jednotky NUTS a LAU, které bylo vytvořeno za účelem výkonu státní správy a samosprávy. Toto hledisko členění je doprovázeno i dalšími, jako je například hledisko fyzicko-geografické, etnické, sociální a někdy i historické a kulturní (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004).

Regionalizace v České republice

V České republice se od roku 1990 projevují snahy o určitou formu regionalizace a tudíž i decentralizace veřejné správy. Decentralizace je považována za důležitý krok k lepšímu a efektivnějšímu uplatňování politiky a administrativy.

Prvním krokem k decentralizaci veřejné správy bylo obnovení obecního zřízení již v roce 1990². Další snahy o decentralizaci souvisejí především s integračním procesem, tedy s předvstupními jednáními s EU, a účastí ČR na Radě Evropy. Česká republika podepsala v roce 1998 Evropskou chartu místní samosprávy a v roce 1999 ji ratifikovala. Od počátku roku 2001 u nás fungují krajská zřízení, která jsou považována za významný krok k decentralizaci a principu subsidiarity. Posledním decentralizačním krokem byla tzv. druhá fáze reformy veřejné správy, v rámci níž byla ukončena činnost okresních úřadů a jejich působnost byla přenesena na územní samosprávné celky, tedy na obce s rozšířenou působností a kraje.

V současné době se u nás začínají projevovat i menší regionální útvary, které se velmi často nekryjí s hranicemi administrativních celků. Význam mají hlavně mikroregiony jako malá uskupení a proti nim rozsahem mnohem větší euroregiony (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004).

3.1.3 Regionalismus

Regionalismus zkoumaný v rámci regionálních studií je vyjadřován jako úsilí o zachování specifických kulturních a etnických tradic určitého území. Dnešní

² Zákon č.367/1990Sb. Zákon České národní rady o obcích (obecní zřízení) (<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1990/sb059-90.pdf> 17.7.2009)

regionalismus je rozdělen podle prostoru, který iniciuje rozvoj určitého regionu, do dvou skupin:

- **Regionalismus „zdola“** – motivace a iniciativa obyvatelstva daného regionu
- **Regionalismus „shora“** – je propojen s regionální politikou a jejím uplatňováním ze strany státu i nadstátních uskupení jako je Evropská unie (Hudečková, Ševčíková, 2007)

3.1.4 Region

V literatuře zabývající se regionalistikou se můžeme setkat s mnoha možnými definicemi regionů, avšak jednotná a všeobecná definice zatím nebyla nalezena. Konkrétní definice záleží především na tom, kterou vědu zrovna použijeme a na jakou část regionu se zaměřujeme. Jak již bylo zmíněno, regionalistika je věda, která spojuje mnoho vědních disciplín v jednu. Z tohoto důvodu lze u regionu zkoumat přírodní, sociální, ekonomické, ekologické a další podmínky, od kterých se odvíjejí i jednotlivé definice regionů.

Nejobecnější definice regionu zní: „Region je komplex vznikající regionální diferenciací krajiny“ (Mates, Wokoun, 2001 – převzato z: Hudečková, Lošťák, Ševčíková, 2007).

Regiony neexistují samy o sobě. Jsou výsledkem procesu abstrakce, zobecnění anebo konstrukce, to znamená specifického postupu jejich vymezování, který nazýváme regionalizace (Wokoun a kol., 2008).

3.1.5 Typologie regionů

Jednou z nejnovějších a nejvíce citovanou klasifikací je typologizace regionů podle německého geografa H. H. Blotevogela, který rozlišuje následující typy regionů (Blotevogel, 2000, str. 497- převzato z Wokoun a kol., 2008):

1. **Reálné regiony** nebo také **analytické regiony** - jsou vědeckými konstrukcemi, které slouží vědeckému poznání a jeho snahám o vědecké uspořádání reality. Regiony je možné konstruovat na základě účelu, kterému by měly sloužit, anebo na základě teorie, z níž vycházejí. Rozlišujeme dva typy reálných regionů:

- a. *jednoznačně lokalizovatelné regiony* (např. různé přírodní jednotky, povodí řeky)
 - b. *funkční regiony* (např. krajina, oblast trhu práce, hospodářský prostor, městský region).
2. **Regiony vymezené lidskými aktivitami a činnostmi** - tento typ regionů vzniká každodenním jednáním individuálních nebo kolektivních aktérů (různých skupin, firem, sdružení, obcí a měst). Jako příklad můžeme uvést akční prostor obyvatel (jednotlivců nebo skupin), oblasti územní působnosti regionálních médií, územně-plánovací regiony anebo území dobrovolných svazků obcí a měst.
3. **Regiony, které jsou jako regiony vnímány anebo s nimiž se aktéři identifikují (identifikační regiony)** - takové regiony, které vznikají prostřednictvím společenské komunikace (face-to-face kontakty, média, politika). Jako příklad můžeme uvést regiony osobní nebo společenské identity (pocit sounáležitosti) anebo regiony jako oblast působnosti politického jednání.

Typologie příhraničních regionů dle EU

Po vstupu nových zemí, si Evropská unie vytvořila vlastní typologii pro své příhraniční regiony založenou na vybraných ekonomických a neekonomických aspektech integrace.

V tabulce č. 1 jsou uvedeny vybrané ekonomické a neekonomické ukazatele, které ovlivňují jednotlivé příhraniční regiony.

Tabulka č. 1: **Vybrané ukazatele sloužící k zařazení jednotlivých příhraničních regionů**

Ukazatel	Měrná jednotka
Rozloha	Km ²
Populace	Počet obyvatel
HDP na obyvatele	V paritě kupní síly
Spádovost	Součet vzdáleností spádových míst dvojice regionů dělený jejich celkovou populací
Zaměstnanost	% podíl na ekonomicky aktivním obyvatelstvu
Podíl sekundárního sektoru na HDP	% podíl na HDP

Podíl terciéru na HDP	% podíl na HDP
Integrace	Podíl obchodu s EU 15 na celkovém obchodu se zahraničím
Region s hlavním městem	100 = v daném regionu se nachází hl. město 0 = v daném regionu se nenachází hl. město
Jazyk	Problém v rozdílnosti jazyků na obou stranách hranice. (Lickertova škála)
Národnost	Problém v rozdílné národnosti na obou stranách hranice. (Lickertova škála)
Sousedství	100 = Sousedství s EU 15 0 = není sousedem EU 15

Zdroj: TOPALOGLOU, Lefteris; KALLIORAS, Dimitris; MANETOS, Panos; PETRAKOS, George. A Border Regions Typology in the Enlarged European Union. *Journal of Borderlands Studies*, 2005, vol.20, no.2, p. 73 – vlastní překlad

Z jednotlivých ukazatelů byly složeny proměnné, na základě kterých byly příhraniční oblasti Evropské unie rozděleny do 5 uskupení.

První proměnná zahrnuje podíl sekundárního a terciárního sektoru na HDP a integraci obchodu jednotlivých regionů. Pomocí této proměnné je tudíž vyjádřena hospodářská struktura a stupeň integrace regionu na EU-15.

Druhá proměnná zahrnující HDP na obyvatele, zaměstnanost a sousedství vyjadřuje stupeň ekonomického rozvoje, který je dle autorů v určité míře závislý na tom, jak je region vzdálen od zemí původní patnáctky Evropské unie.

Třetí proměnná, která popisuje dynamiku a potenciál trhu v jednotlivých regionech, je složena z ukazatelů populace a spádovosti.

Čtvrtá proměnná vyjadřuje to, jak kvalitativní ukazatele, jako je národnost a jazyk, mohou ovlivňovat dynamiku rozvoje ekonomiky a sociální postavení regionu.

Poslední pátá proměnná, zahrnující rozlohu a přítomnost hlavního města v regionu, popisuje schopnost přilákat ekonomické aktivity a kapitál do své oblasti. Dle autorů mají příhraniční regiony, kde sídlí hlavní město, vyšší ekonomický potenciál (Topaloglou a kol., 2005).

Popis jednotlivých uskupení je uveden v tabulce č. 2 a jejich rozložení na politické mapě EU je zobrazeno v příloze č. 1.

Tabulka č. 2: Typologie evropských příhraničních regionů (NUTS III)

Usk.	Charakteristika	Příklady
A	Vysoce integrované příhraniční oblasti s pokročilou ekonomickou výkonností, mnoha kulturními podobnostmi a malými rozměry.	Příhraniční regiony v jádru EU-15, Skandinávie, Irsko, Velká Británie
B	Příhraniční regiony, které využívají koncentrace ekonomiky, ale potřebují významné strukturální změny vedoucí k zefektivnění boje se zvýšenou konkurencí.	Příhraniční regiony v Pobaltí, Slovensko, Česká republika, Polsko
C	Vysoce integrované příhraniční regiony, které i přes značné kulturní odlišnosti vykazují významné hospodářské výsledky.	Příhraniční regiony ve Francii, Německu, Španělsku, Portugalsku, Itálii a Rakousku
D	Příhraniční regiony, které mají díky své výhodné geografické poloze vysoký potenciál rozvoje, avšak současně vykazují nižší ekonomické výsledky.	Příhraniční regiony v západní části nových členských zemí EU.
E	Příhraniční regiony s nízkým tržním potenciálem a žádnou významnou pozitivní vlastností.	Příhraniční regiony na vnějších hranicích EU před jejím rozšířením

Zdroj: TOPALOGLOU, Lefteris; KALLIORAS, Dimitris; MANETOS, Panos; PETRAKOS, George. A Border Regions Typology in the Enlarged European Union. Journal of Borderlands Studies, 2005, vol.20, no.2, p. 84 – vlastní překlad

3.1.6 Struktura regionů

Regiony jsou spojeny podobnými vlastnostmi (homogenní regiony), avšak nemusí to být podmínkou. Existují i regiony, které jsou vnitřně nestejnorodé (nehomogenní nebo nodální regiony).

Podobnými nebo shodnými vlastnostmi u homogenních regionů mohou být například průměrné srážky v roce, převaha pěstování určité plodiny, podobné klimatické nebo geomorfologické podmínky. Regiony nodální neboli nestejnorodé jsou sjednocené především na základě procesů. Tyto regiony jsou tvořeny jádrem a jeho zázemím, které je ve spádové oblasti jádra. Prostor centra a jeho zázemí je propojen funkčními vazbami. Tento funkční celek je charakteristický přemísťováním obyvatel a zboží (Jeřábek, Dokoupil, Havlíček, 2004).

3.1.7 Hranice regionů

Hranice je fixovaná nebo v přírodě stanovená linie, která spojuje homogenní nebo heterogenní regiony, které tvoří administrativní, hospodářskou nebo politickou jednotu (Heigl, 1978 – převzato z: Jeřábek, Dokoupil, Havlíček, 2004).

Hraniční linie může být myšlená nebo fixní. Myšlená hranice ve většině případů odděluje fyzicko-geografické regiony a spádová území a je výsledkem regionalizace, zatímco fixní hranice je výsledkem právního aktu a je vymezena hraničními kameny nebo výstražnými tabulemi. Ve druhém případě se jedná o státní respektive politické hranice.

Hranici je také možno vymežit podle mnoha různých faktorů uplatňovaných v různých geografických oborech.

Politicko-geografické vymezení rozděluje hranice ze dvou hledisek, podle jejich kvality a rozsahu. Podle kvality hranice dělíme na přírodní a umělé a podle rozsahu na hranice liniové a zonální (Dokoupil, 2004).

Přírodní hranice jsou tvořeny přírodními prvky v krajině, kterými mohou být například vodní toky a reliéf. Umělé hranice nerespektují přírodní prvky, ale většinou jsou podřízeny spíše etnickým nebo kulturním aspektům.

Příkladem liniové hranice může být rozdělení Spojených států amerických na jednotlivé státy. V tomto rozdělení převládá přesná linie, která tvoří hranice. Hranice zonální jsou přesným opakem liniových, kdy přechod mezi regiony netvoří pouze čára, ale určitá zóna. Příkladem takovýchto hranic mohou být hranice etnické, které oddělují územní jednotky obývané příslušníky různých etnických skupin.

Podle genetických faktorů jsou vymezeny čtyři typy politických hranic:

- **Subsekvntní** - hranice definovaná následně po diferenciaci sousedních regionů
- **Antecedentní** - hranice definovaná před vlastní diferenciací území
- **Překrývající** – politická opatření znamenala překrytí původních teritorií
- **Reliktní** – již neexistující hranice, která je však nadále patrná z dřívějšího období (Šindler 1996 – převzato z: Jeřábek, Havlíček, Dokoupil, 2004)

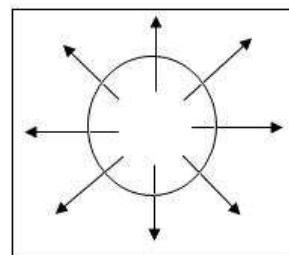
Důležitým dělením z hlediska dalšího zkoumání je rozdělení hranic dle propustnosti na hranice uzavřené, částečně otevřené a otevřené. Propustnost v tomto případě zásadně ovlivňuje kulturní, sociální a hospodářský vývoj příhraničních regionů (Maier, 1990 – převzato z: Jeřábek, Havlíček, Dokoupil, 2004).

3.1.8 Příhraniční region

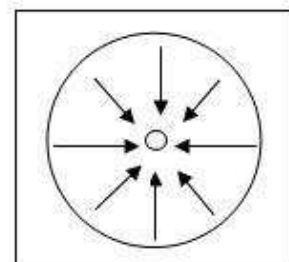
Příhraniční regiony jsou charakterizovány především na základě propustnosti hranice, která je odděluje.

Na základě propustnosti definuje Maier (1990 – převzato z: Jeřábek, Havlíček, Dokoupil, 2004) čtyři situace v příhraničním regionu.

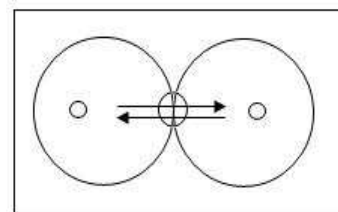
Příhraniční region jako otevřený – Region, který se orientuje mimo vlastní území. Hranice v tomto regionu se vyznačuje vyšší propustností, která je však jednostranně orientovaná. Model popisuje spíše historické uspořádání, kdy byly typické výpady mimo vlastní území a snahy o jeho rozšíření.

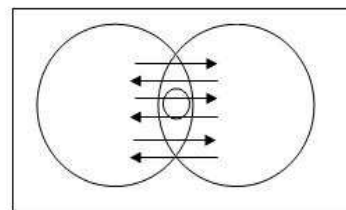
Příhraniční region jako uzavřený – Region, který se naopak orientuje pouze na vlastní území. Hranice je v tomto případě zcela nepropustná. V uvedeném regionu se nejsilněji projevují rozdíly mezi centrem a periferií. Většina obyvatelstva a zásob jsou směřovány do centra regionu.

Příhraniční region jako systém mostu mezi sousedními státy – Region je orientovaný vně i dovnitř svého území. Hranice je částečně otevřená s několika hraničními přechody (mosty). Mezi oběma územími se uskutečňuje výměna zboží a osob, ale zároveň zůstává zachována identita a nezávislost obou sousedních regionů.

Příhraniční region jako systém kontaktního území – Region je součástí integračních procesů. Dochází zde k silnější integraci či fúzi obou společností a nad centralizačními tendencemi převažuje nadnárodní společnost. Hranice je zcela otevřená.

Charakteristika příhraničních regionů

Příhraniční regiony se dle Netolického (2007) vyznačují především:

1. Nižším osídlením v důsledku:
 - a) *Přírodních podmínek* – příhraniční oblast je tvořena geomorfologicky tak, že není zcela ideální pro život obyvatel
 - b) *Obavy z příhraničních konfliktů*
 - c) *Politických rozhodnutí* – příkladem může být odsunutí německého obyvatelstva z pohraničí po 2. světové válce
 - d) *Dlouhodobě uzavřené hranice*
2. Nižším hospodářským potenciálem
3. Nevyhovující dopravní obslužností
4. Vyšší nezaměstnaností

3.1.9 Vymezení pohraničí

Příhraniční prostor je území, které je v bezprostředním sousedství mezinárodních hranic, jehož ekonomické a sociální struktury jsou přímo určovány blízkostí hranice (Hansen, 1981 – převzato z: Jeřábek, Dokoupil, Havlíček, 2004).

Z geografického hlediska je příhraničí vymezeno územně správními celky po obou stranách hranice. Toto vymezení se jeví jako velmi vhodné z hlediska získávání dat, ale není zcela přesné z hlediska efektů, které mají rozhodující vliv na formování pohraničí. Mezi nejdůležitější a zároveň se prolínající aspekty, určující jak bude příhraničí orientováno a jak daleko bude sahat do vnitrozemí, patří hraniční efekt a periferní poloha.

Hraniční efekt

Příhraniční region je charakteristický vlivem hranice, tedy se v něm naplno projevuje tzv. hraniční efekt.

Síla a charakter hraničního efektu závisí především na typu hranice, na její otevřenosti a propustnosti a na charakteru sousedních regionů rozdělených hranicí.

V uzavřeném příhraničním regionu roste hlavně význam *bariérového hraničního efektu*, který, jak již bylo zmíněno, znamená jednostrannou orientaci do vnitrozemí a tudíž posilování periferního efektu pohraničí.

V otevřeném příhraničním regionu je naopak nejcitelnější *kontaktní hraniční efekt*, který vede k oslabování periferního efektu ve smyslu jádro-periferie. Dochází zde k příhraniční integraci a k rozvoji nového hierarchického systému v rámci rozvoje vztahů přes hranice. S tímto efektem jsou zároveň posilovány *difúzní a potenciálně-diferenční hraniční efekty*. Difúzním efektem je myšleno prolínání sousedních kultur. Potenciálně-diferenčním efekt vyjadřuje interakce, které mezi oběma regiony probíhají i přes jisté odlišnosti. Příkladem může být osobní a zboží doprava přes rozdílnou úroveň cen a kvality zboží a služeb na obou stranách hranice (Dokoupil, 2004).

3.2 Samospráva a regiony v České republice

„Podle čl. 99 Ústavy České republiky se Česká republika člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky“ (Ministerstvo vnitra České republiky³).

Již několik let před vstupem do Evropské unie jsme částečně přejali evropské strukturální členění. Hlavním důvodem bylo sjednocení statistické evidence a snazší získávání dotací z EU. Evropská unie nepřiděluje dotace státu jako celku, ale jeho regionálním složkám individuálně, v České republice jsou to především regiony soudržnosti (NUTS 2).

³ (<http://www.mvcr.cz/sprava/reforma/uzemni/cleneni.html> 29.12.2007)

Z Evropské unie bylo přijato členění na jednotky NUTS (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques – Statistické územní jednotky) a LAU (Local Administration Unit – Místní samosprávné jednotky). Základní kameny statistických jednotek tvoří jednotky NUTS 1 – NUTS 3 (Příloha č. 2) a jejich doplňkem jsou od 1. 1. 2008 oficiálně pouze jednotky LAU 1 (Příloha č. 3) a LAU 2. Tyto jednotky nahradily dříve běžně užívané NUTS 4 a NUTS 5. Jednotky LAU, na rozdíl od NUTS, nemají žádný právní základ a slouží pouze pro potřeby statistiky regionů (Český statistický úřad⁴).

První jednání o změně struktury členění České republiky byla započata v roce 1998, kdy se vláda usnesla, že nebude žádat o výjimku z členění ustaveného Evropskou unií a tudíž bylo nezbytné navrhnout novou územní strukturu. Český statistický úřad navrhl strukturu NUTS 2 sloučením stávajících krajů a podal tento návrh vládě, která jej předložila ke schválení Eurostatu. Eurostat členění jednotek NUTS u nás přijal v roce 1999. Od roku 2000 u nás oficiálně existuje členění na jednotky NUTS-CZ, které bylo zavedeno paralelně se zaváděním nové krajské struktury.

Tabulka č. 3: **Členění jednotek NUTS a LAU**

Jednotka	Členění - Česká republika	Počet jednotek
NUTS 1	Česká republika	1
NUTS 2	Regiony soudržnosti	8
NUTS 3	Kraje	14
LAU 1	Bývalé okresy	77
LAU 2	Obce	6 249

Zdroj: ČSÚ⁵

K členění na jednotky NUTS lze přiřadit i NUTS 0, avšak u nás má stejný význam jako NUTS 1, jelikož je tvořena taktéž celou Českou republikou. Důvodem je členění

⁴ (http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/ciselnik_okresu_lau1_nuts_2008, 14.2.2008)

⁵ [http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_uzemnich_statistickych_jednotek_\(cz_nuts\)_2008](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_uzemnich_statistickych_jednotek_(cz_nuts)_2008) (21.7.2009)

jednotek dle počtu obyvatelstva. V jiných evropských zemích je jednotkou NUTS 0 celý stát a NUTS 1 jednotlivé oblasti nebo území. Například v Německu je NUTS 0 území celého státu a NUTS 1 jednotlivé spolkové země.

3.3 Regionální politika

Internetový server Euroskop⁶ definuje regionální politiku jako výkon správy na úseku týkajícím se programově naplánovaného a koordinovaného rozvoje oblastí státu, jež hospodářsky zaostávají, popřípadě prochází restrukturalizačním procesem.

Regionální politika je určena k ovlivňování hospodářské struktury v regionech tak, aby přispěla ke zlepšení efektivnosti hospodářské politiky. Na tomto základě E. Lauschmann identifikuje tři typy regionální politiky:

- Růstově orientovaná regionální politika. Jejím cílem je optimální alokace výrobních faktorů v prostoru prostřednictvím odpovídající koordinace soukromých a veřejných investičních aktivit.
- Stabilizačně orientovaná regionální politika. Jejím cílem jsou relativně „vyvážené“ hospodářské struktury v jednotlivých regionech, čehož je dosaženo prostřednictvím koordinace regionální politiky a odvětvových politik.
- Infrastrukturálně orientovaná regionální politika. Jejím cílem je více méně relativně rovnoměrné vybavení jednotlivých regionů infrastrukturou (Wokoun, 2006).

3.3.1 Cíle a nástroje regionální politiky

„Cílem regionální politiky, je aby regiony měly stejné šance a možnosti, a aby jejich demografický, hospodářský a přírodní potenciál byl plnohodnotně využíván (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002).“ Cíle vycházejí především ze situace v jednotlivých regionech a z pojetí státní hospodářské politiky. Ve většině případů jsou

⁶ <http://www.euroskop.cz/47671/119669/clanek/regionalni-politika-cr/milniky-na-cestech-k-soucasne-podobě-regionalni-politiky-cr/#4> (12.2.2008)

definovány pro určitá časová období, aby bylo možné kontrolovat jejich plnění a účinnost v jednotlivých regionech.

Konkrétní cíle bývají formulovány například jako snížení výrazných meziregionálních rozdílů v úrovni nezaměstnanosti, v průměrných příjmech, sblížení úrovně hrubého domácího produktu na obyvatele apod. Dílčí cíle bývají formulovány jako povzbuzení podnikatelských aktivit v regionu, zlepšení vybavenosti regionu technickou infrastrukturou, povzbuzení bytovou výstavbou v regionu nebo zkvalitnění ekologické situace v regionu.

Z jednotlivých cílů regionální politiky jsou pak odvozovány nástroje regionální politiky, které se v základu dělí na finanční a nefinanční⁷. Mezi finanční nástroje patří především neinvestiční a investiční pobídky, kapitálové podílňictví a daňová a rozpočtová zvýhodnění. Naproti tomu mezi nefinanční nástroje regionální politiky patří administrativní, institucionální, věcné a jiné nefinanční nástroje (Wokoun a kol., 2006).

3.3.2 Regionální politika v České republice

Regionální politika se u nás začala uplatňovat až v devadesátých letech. Za socialismu bylo sice Československo rozděleno na menší regionální celky, ale tyto celky neměly žádné pravomoci a veškerá politika byla prováděna pouze centrálně.

Oficiálně se začala vláda zabývat regionální politikou v roce 1992, kdy bylo přijato vládní usnesení č. 759/1992 Sb., které stanovovalo základní zásady regionální politiky vlády ČR. Toto usnesení bylo zrušeno v roce 1998 a bylo nahrazeno novým⁸, které se přizpůsobovalo zásadám regionální politiky Evropské unie. Novou skutečností bylo přijetí realizace regionální politiky na státní a regionální úrovni. V návaznosti na to

⁷ Podrobné rozdělení nástrojů regionální politiky viz. Příloha č. 4

⁸ Usnesení č.235/1998 Sb. – Zásady regionální politiky ČR (Euroskop.cz - <http://www.euroskop.cz/47671/119669/clanek/regionalni-politika-cr/milniky-na-ceste-k-soucasne-podobе-regionalni-politiky-cr/#4>, 12.2.2008)

byly v roce 2000 zavedeny kraje⁹, jako hlavní aktéři regionální politiky a přijat zákon č.248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje, jehož součástí jsou i programové dokumenty na jeho realizaci. Jedním z nejdůležitějších dokumentů je Strategie regionálního rozvoje.

Po vstupu do Evropské unie se Česká republika stala nedílnou součástí uplatňování regionální politiky v EU, což nám skýtá velké možnosti v naplánovaném regionálním rozvoji.

3.3.3 Regionální politika Evropské unie

Jedním z cílů evropské integrace je umožnit všem obyvatelům, firmám a dalším subjektům podílet se na pozitivech, kterých bylo v členských zemích Evropské unie dosaženo. Z toho vyplývá stále intenzivnější snaha o snižování rozdílů v hospodářské úrovni regionů jednotlivých členských států. Cíle určují úkoly pro strukturální a regionální politiku, pomocí nichž se EU i jednotlivé členské státy snaží snížit především rozdíly v životní úrovni mezi jednotlivými regiony. Hlavním nástrojem strukturální a regionální politiky jsou Strukturální fondy EU a Fond soudržnosti, jejichž největším pozitivem je to, že příjemce pomoci musí vynaložit značné úsilí a předložit kvalitně zpracovaný projekt, čímž je zaručeno, že peníze budou investovány účelně a podpora nebude pouhé mrhání prostředky (Wokoun, 2004).

Principy regionální a strukturální politiky Evropské unie

Celá regionální a strukturální politika EU a i využívání strukturálních fondů vychází ze základních principů:

- **Princip koncentrace** – Účelem je věnovat co nejvyšší úsilí regionům s největšími problémy a maximalizovat užitek, bez zbytečného rozměňování prostředků.
- **Princip partnerství** – Rozdělení spolupráce mezi Komisí a odpovídajícími orgány na národní nebo regionální úrovni.

⁹ Zákon č. 129/2000 Sb. O krajích (krajské zřízení)
(<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2000/sb038-00.pdf> 21.7.2009)

- **Princip programování** – Prostředky jsou rozdělovány na základě víceletých a víceoborových programů. Z prostředků na programy jsou dále rozdělovány finance na jednotlivé projekty.
- **Princip doplňkovosti** – Prostředky vynakládané z rozpočtu EU pouze doplňují veřejné výdaje na projekty, nelze je zcela nahradit financemi z EU. Projekt musí být spolufinancován příjemcem pomoci.
- **Princip monitorování a vyhodnocování** – Průběžné sledování realizace projektu a vyhodnocování efektivnosti vynaložených prostředků. Jde o kontrolu věcnou i finanční.
- **Princip solidarity** – Princip celého integračního procesu. Vyspělé státy financují rozvoj těch méně rozvinutých.
- **Princip subsidiarity** – Jednotlivé cíle by měly být plněny na co nejnížší možné úrovni rozhodování. Uznání regionálního zřízení (Wokoun, 2004).

Cíle regionální politiky Evropské unie

Aktuálně jsou v rámci regionální a strukturální politiky EU pro období 2007-2013 stanoveny tyto cíle (Finance.cz, Fondy Evropské unie)¹⁰:

1. Cíl Konvergence

Hlavním úkolem je podpora hospodářského a sociálního rozvoje v nejméně rozvinutých členských zemích a oblastech, která je prováděna prostřednictvím Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) a Evropského sociálního fondu (ESF). Pomoc je určena hlavně regionům s HDP nižším než 75 % průměru Evropské unie.

V České republice pod tento cíl spadají všechny regiony soudržnosti s výjimkou hlavního města Prahy. Cíl je realizovaný prostřednictvím osmi tematických operačních

¹⁰ <http://www.finance.cz/evropska-unie/informace/financovani/evropska-unie-financovani-2007-2013-cil-1-a-2> (28.5.2009)

<http://www.finance.cz/evropska-unie/informace/financovani/evropska-unie-financovani-2007-2013-cil-3/> (28.5.2009)

<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013> (28.5.2009)

programů a sedmi regionálních operačních programů, celkem na něj u nás připadá 25,89 miliard eur¹¹.

2. Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

V tomto případě se jedná o podporu regionů s HDP vyšším než 75 % průměru Evropské unie, tudíž do tohoto cíle u nás spadá Praha, která nesplňuje podmínky cíle Konvergence. Intervence je zaměřena na inovace a ekonomiku založenou na znalostech, na životní prostředí a předcházení rizikům a na dostupnost a služby základního ekonomického významu. Praha může v letech 2007-2013 na svůj rozvoj vynaložit 0,42 miliardy eur¹² ve dvou různých operačních programech.

3. Cíl Evropská územní spolupráce

Evropská územní spolupráce usiluje především o podporu přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce jednotlivých regionů. Mezi její hlavní priority patří podpora rozvoje vědy a výzkumu a informační společnosti, životní prostředí a předcházení rizikům a řízení vodních zdrojů.

V České republice pod poslední cíl spadají všechny regiony a prostředky je možné čerpat z devíti operačních programů, na které je vyhrazeno celkem 0,39 miliardy eur¹³.

Česká republika musela pro získání finanční podpory od Evropské unie vypracovat Národní rozvojový plán pro současné období 2007-2013. Celý plán hodnotí současnou situaci a vytyčuje přesné cíle v rámci jednotlivých operačních programů, současně jsou v plánu definována přesná pravidla a strategie čerpání finančních prostředků z fondů. Čerpání je realizováno prostřednictvím jednotlivých operačních programů, které mají podle jejich zaměření na starost vybraná ministerstva. Ministerstva jsou povinna vypracovat podrobné příručky pro žadatele z fondů a specifikovat konkrétní podmínky a požadavky na žádosti. Podmínkou pro získání

¹¹ Při kurzu ČNB z 21.7.2009 (25,815) tato částka činí 668,350 miliard korun.

¹² Při kurzu ČNB z 21.7.2009 (25,815) tato částka činí 10,842 miliard korun.

¹³ Při kurzu ČNB z 21.7.2009 (25,815) tato částka činí 10,068 miliard korun

finanční podpory z OP je zaměření projektu na jeden z cílů NRP a splnění všech podmínek, stanovených řídicím orgánem daného programu (Finance.cz)¹⁴.

3.3.4 Národní rozvojový plán

Národní rozvojový plán navazuje na zákon č.248/2000Sb.¹⁵, O podpoře regionálního rozvoje. Je nejdůležitějším dokumentem pro uplatňování regionální politiky Evropské unie v České republice. Na jeho základě jsou nám přidělovány dotace ze Strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

Základem celé strategie Národního rozvojového plánu je stanovení globálního cíle, kterého má být ve vybraném období dosaženo. Z globálního cíle vychází jednotlivé cíle strategické a na ně navazující prioritní osy Národního rozvojového plánu.

Globální cíl

„Globálním cílem Národního rozvojového plánu v období 2007 – 2013 je přeměna socioekonomického prostředí České republiky v souladu s principy udržitelného rozvoje tak, aby Česká republika byla přitažlivým místem pro realizaci investic, práci a život obyvatel. Prostřednictvím trvalého posilování konkurenceschopnosti bude dosahováno udržitelného růstu, jehož tempo bude vyšší než průměrný růst EU 25. ČR bude usilovat o růst zaměstnanosti a o vyvážený a harmonický rozvoj regionů, který povede ke zvyšování úrovně kvality života obyvatelstva (Národní rozvojový plán, 2006, str. 129).“

Strategické cíle a prioritní osy

Cíl: Konkurenceschopná česká ekonomika

Zaměřuje se především na posilování konkurenceschopnosti podnikatelského sektoru zvyšováním jeho produktivity a urychlením udržitelného hospodářského růstu. Výsledkem by měla být flexibilnější ekonomika, která bude schopná rychleji reagovat

¹⁴ <http://www.finance.cz/evropska-unie/informace/financovani/evropska-unie-financovani-2007-2013-cil-3/> (28.5.2009)

¹⁵ Zákon č.248/2000Sb. o podpoře regionálního rozvoje (<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2000/sb073-00.pdf> 21.7.2009)

na vnější podněty a její struktura by se měla začít přibližovat rozvinutějším zemím EU. Tento strategický cíl je realizován prostřednictvím prioritní osy Posilování konkurenceschopnosti české ekonomiky.

Cíl: Otevřená, flexibilní a soudržná společnost

Celý cíl je zaměřen na zvyšování kvality společenského života obyvatel České republiky a zvyšování zaměstnanosti. Cílem je moderní společnost, která je otevřená příležitostem a dokáže na ně odpovídajícím způsobem reagovat. Společnost, která si uvědomuje hodnotu vzdělávání a podporuje jeho rozvoj, zároveň je zde vysoká zaměstnanost a schopnost vytvářet nová kvalitní pracovní místa. Tento strategický cíl je realizován prostřednictvím prioritní osy Rozvoj moderní a konkurenceschopné společnosti.

Cíl: Atraktivní prostředí

Zaměření zvláště na životní prostředí v kombinaci s kvalitní dopravní a komunikační dostupností, jelikož tyto aspekty jsou považovány za základní předpoklady rozvoje ekonomických a sociálních aktivit. Tento strategický cíl je realizován prostřednictvím prioritní osy Životní prostředí a dostupnost.

Cíl: Vyvážený rozvoj území

Zaměřen na vyvážený a harmonický rozvoj celého území České republiky s ohledem na přírodní, ekonomické a sociokulturní odlišnosti jednotlivých regionů. Bere v úvahu specifické potřeby, jako jsou sídelní struktura, hierarchie měst apod. Celý strategický cíl je realizován prostřednictvím prioritní osy Vyvážený a harmonický rozvoj území České republiky, v jejímž rámci budou programy uskutečňovány jak na národní tak na regionální úrovni (Národní rozvojový plán, 2006).

Detailní rozložení strategie Národního rozvojového plánu je uvedeno v příloze č. 5.

3.3.5 Strategie regionálního rozvoje

„Strategie regionálního rozvoje je základním koncepčním dokumentem pro českou regionální politiku (Lošťák, 2007, str. 140).“ Celá strategie vychází ze Strategie udržitelného rozvoje České republiky a ze Strategie hospodářského růstu, zároveň

v oblasti politiky navazuje na již zmíněný Národní rozvojový plán a Národní strategický referenční rámec. Cílem současné aktualizované verze Strategie regionálního rozvoje ČR z roku 2006¹⁶ je implikace nových nařízení EU v oblasti politiky hospodářské a sociální soudržnosti do strategie, priorit a opatření české regionální politiky.

Ministerstvo pro místní rozvoj, které je v současné době ústředním orgánem státní správy ve věcech regionální politiky, charakterizuje regionální rozvoj jako růst socioekonomického a environmentálního potenciálu a konkurenceschopnosti regionů vedoucí ke zvyšování životní úrovně a kvality života jejich obyvatel. V tomto ohledu jde o dynamický a vyvážený rozvoj regionální struktury příslušného územního celku a jeho částí (regionů, mikroregionů) a odstraňování popřípadě zmírňování regionálních disparit (Strategie regionálního rozvoje pro roky 2007-2013¹⁷).

Základním obsahem Strategie regionálního rozvoje jsou zejména:

- analýza stavu regionálního rozvoje
- charakteristika silných a slabých stránek v rozvoji jednotlivých krajů a okresů
- strategické cíle regionálního rozvoje v ČR
- vymezení státem podporovaných regionů
- doporučení dotčeným ústředním správním úřadům a krajům pro zaměření rozvoje odvětví spadajících do jejich působnosti

Strategický rámec regionálního rozvoje

Základní vizí Ministerstva pro místní rozvoj v rámci Strategie regionálního rozvoje je, že Česká republika bude aktivní, ekonomicky výkonnou a konkurenceschopnou zemí s kvalitním životním prostředím, která v souladu s principy

¹⁶ Schválena dne 17.5.2006 usnesením vlády č.560

(http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/web/cs?Open&2006&05-1 21.7.2009)

¹⁷ <http://www.mmr.cz/strategie-regionalniho-rozvoje-ceske-republiky-pro-leta-2007-201> (28.5.2009)

udržitelného rozvoje dosahuje ve všech základních kritériích standardů Evropské unie a zabezpečuje zvyšování kvality života svých obyvatel.

K naplnění této vize byl stanoven globální cíl, kterým je vyvážený, harmonický a udržitelný rozvoj regionů, vedoucí ke zvyšování úrovně kvality života obyvatelstva.

Globální cíl se skládá ze tří strategických cílů:

rozvojově zaměřený cíl - zvýšení ekonomického a environmentálního potenciálu, konkurenceschopnosti a sociální úrovně regionů ČR na úroveň srovnatelnou s vyspělými regiony Evropy

disparitně zaměřený cíl - zastavení růstu a postupné snižování nepřiměřených regionálních disparit a využívání specifík území

instrumentální cíl - institucionální a finanční zabezpečení strategie (Strategie regionálního rozvoje pro roky 2007 – 2013)

Struktura prioritních oblastí a priorit Strategie regionálního rozvoje částečně vychází z Národního rozvojového plánu. Oproti němu zde dochází k vyšší specifikaci jednotlivých priorit (Příloha č. 6).

3.4 Přeshraniční spolupráce

Příhraniční regiony České republiky a to především ty, které sousedily se západními zeměmi, během socialismu trpěly svojí periferní polohou a bariérovým hraničním efektem, jehož důsledkem vznikaly ještě větší rozdílnosti mezi centrem a periferií. Situace se po roce 1990 začala zlepšovat a příhraničním regionům se naskytla možnost poznat taktéž výhody jejich periferní polohy a pomalu se začala projevovat otevřenost hranic, která v současné době dospěla až ke kontaktnímu hraničnímu efektu, který doprovází evropskou integraci.

Příhraničním regionům se otevřely nové možnosti pro jejich hospodářský i sociální rozvoj a z nich plynoucí zkvalitnění životních podmínek pro obyvatelstvo zde žijící. Možnosti poskytuje jak Evropská unie, jejíž součástí je Česká republika od roku 2004, tak i další uskupení, která vznikla mimo Evropskou unii.

3.4.1 Historie přeshraniční spolupráce

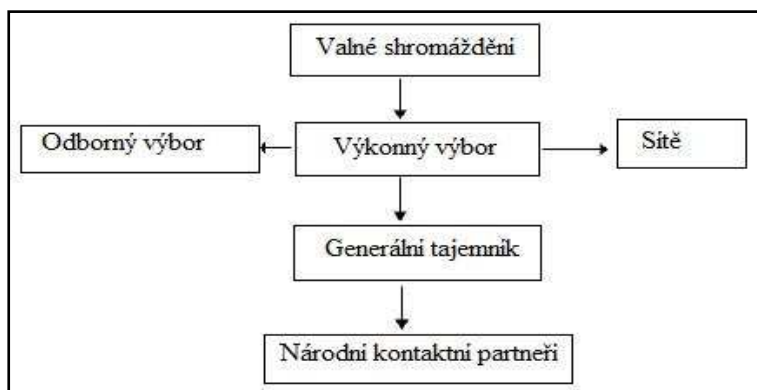
Historie přeshraniční spolupráce v Evropě sahá do 50. let minulého století, kdy začínají na hranicích mezi severoevropskými a západoevropskými zeměmi vznikat iniciativy na podporu příhraničních regionů a jejich dalšího rozvoje. Začalo zde zakládání přeshraničních sdružení obcí, která se věnovala specifickým cílům definovaným na obou stranách hranice. Od 60. let se tato sdružení intenzivně věnují zlepšování situace v příhraničí, avšak jejich fungování bez státní podpory je velmi složité, a proto je třeba do této oblasti zapojit i národní a nadnárodní orgány, které budou na rozvoj taktéž přispívat. Této problematice se z toho důvodu začínají věnovat orgány Rady Evropy a Evropská komise, v návaznosti na to je založeno Sdružení evropských příhraničních regionů AEER¹⁸, které v roce 1981 přijímá Evropskou chartu hraničních a přeshraničních regionů. Do konce 80. let vznikaly regiony pro přeshraniční spolupráci pouze uvnitř Evropské unie, avšak od počátku let 90., která s sebou přinášejí změny ve východním bloku, dochází k rozšíření spolupráce i na vnější hranice Evropské unie a vznikají zcela nové euroregiony. V 90. letech současně vznikla specifická podpora pro příhraniční regiony členských zemí Evropské unie s názvem INTERREG a v roce 1994 byl zahájen program CBC Phare určený pro země na vnější hranici Evropské unie. Oba programy skončily s koncem roku 2006 a pro nové období let 2007-2013 byly vytvořeny nové operační programy (Dokoupil, Jeřábek, 2004).

3.4.2 Sdružení evropských příhraničních regionů AEER

Sdružení evropských příhraničních regionů bylo založeno roku 1971 v Bonnu. Jeho založení bylo dalším logickým krokem k lepší organizaci přeshraniční spolupráce na nadnárodní úrovni.

¹⁸ Association of European Border Regions

Obrázek č. 1: **Organizační struktura AEBR**

Vlastní tvorba na základě dat dostupných na internetových stránkách Sdružení AEBR¹⁹

Členství v AEBR

Členství ve sdružení má v současné době tři formy:

Aktivní řádné členství s hlasovacím právem – aktivními členy se mohou stát přeshraniční a příhraniční regiony členských zemí EU, Rady Evropy nebo velká přeshraniční uskupení, jejichž členové nezažádali o členství samostatně

Členství bez hlasovacího práva – přeshraniční a příhraniční regiony, které mají pouze statut pozorovatele, jsou to regiony, kde jasně nebyla definována jejich reprezentace

Poradci bez hlasovacího práva – tvoří je fyzické osoby, sdružení fyzických osob a instituce působící v oblasti přeshraniční spolupráce (AEBR)²⁰

Všichni členové jsou aktivně zapojeni do politiky sdružení a současně mají právo na aktuální informace. Taktéž mají právo využívat služeb, programů a zařízení asociace a zároveň podporují její činnost, oblastní přeshraniční spolupráci a vývoj na evropské a národní úrovni. Z členství vyplývají ovšem i povinnosti, mezi které patří nutnost informovat AEBR o aktuálních změnách v oblasti a platit příspěvky dle rozhodnutí valného shromáždění (Netolický, 2007).

¹⁹ www.aebr.net

²⁰ www.aebr.net 30.5.2009

3.4.3 Euroregiony

Euroregiony jsou nadnárodním typem svazků či sdružení měst a obcí, do kterých jsou zapojeny obce z nejméně dvou sousedících států. Ve srovnání s jinými formami spolupráce přes hranici jsou euroregiony formou přeshraniční spolupráce, která se nejkompaktněji věnuje všem oblastem, ve kterých je možné usilovat o odstranění negativních dopadů existence hranic na běžný život osob, které podél nich žijí. Ačkoli euroregiony nemají téměř žádnou právní oporu, až na některé charty Rady Evropy, vybudovaly si během své existence nemalý respekt. Ve většině zemí Evropské unie mají značný vliv a jsou důležitými příjemci prostředků na rozvoj přeshraniční spolupráce. Na druhou stranu euroregiony úspěšně fungují i mimo Evropskou unii a veškerý jejich rozvoj je financován nezávisle na ní výhradně z vlastních prostředků.

První euroregiony začaly vznikat na hranici mezi Německem a zeměmi Beneluxu od poloviny 50. let. V současné době v Evropě existuje asi sto osmdesát euroregionů, z nichž je většina členem Sdružení evropských příhraničních regionů. Výjimku tvoří především uskupení, kde je jedním z členů stát, který není v Evropské unii.

Euroregiony v České republice

V České republice se první euroregiony začaly vytvářet v roce 1991 a dnes operují již po celé hranici státu. V současné době je u nás třináct euroregionů, jejichž česká část leží ve čtyřiceti okresech, což je více než polovina území ČR. V těchto okresech jsou zahrnuty i okresy, které leží ve značné vzdálenosti od hranic a tudíž si nemohou nárokovat financování ze strukturálních fondů, ale chtějí se podílet na přeshraniční spolupráci.

Euroregiony u nás se mohou stát členy Asociace euroregionů ČR, která byla založena 11. 10. 2001 v Teplicích. Členství je dobrovolné a členem se může stát euroregion nebo jiné sdružení splňující znaky euroregionu. Jejimi hlavními cíli je koordinace přeshraniční spolupráce v České republice, ochrana zájmů jednotlivých euroregionů, předávání informací o procesu evropské integrace a financování přeshraniční spolupráce, vytvoření společných stanovisek v oblasti přeshraniční

spolupráce a koordinace euroregionů ve vztahu k AEBR a jiným subjektům. V současné době je členem asociace šest euroregionů ze třinácti (Netolický, 2007).

Euroregiony ČR²¹

Elbe - Labe	Beskydy - Beskidy
Erzgebirge - Krušnohoří	Těšínské Slezsko - Śląsk Ciemnyński
Eggenis	Silesia
Bayrischen Wald – Šumava - Mühlviertel	Pradęd - Pradzjad
Silva Nortica	Glacensis
Weinviertel - Pomoraví - Záhorie	Neisse - Nisa - Nysa
Bílé - Biele Karpaty	

3.4.4 Možnosti financování přeshraniční spolupráce z EU

Česká republika měla možnost čerpat finanční zdroje z Evropské unie již od roku 1990, ještě jako součást Československa, prostřednictvím fondů předvstupní pomoci. Po rozdělení se Slovenskem v roce 1993 uzavřela již samostatná Česká republika dohodu o finanční spolupráci mezi Českou republikou a Evropským společenstvím a i nadále čerpala finanční prostředky z předstrukturálních fondů určených pro kandidátské země EU. Po svém vstupu v roce 2004 začala čerpat již z fondů, určených pro financování jednotlivých programů v rámci společných politik EU (Centrum pro regionální rozvoj²²).

Fondy Evropské unie

Fondy Evropské unie jsou základními finančními nástroji sloužícími k čerpání dotací z EU. Je možné z nich čerpat pouze prostřednictvím operačních programů stanovených v rámci jednotlivých cílů a priorit daného programovacího období. V každém období se zpracovávají nové programové dokumenty a také se mění struktura jednotlivých finančních nástrojů.

²¹Mapy euroregionů viz. příloha č.7

²² <http://www.crr.cz/index.php?lssel=59> (22.10.2009)

Pro lepší orientaci ve fondech Evropské unie pro jednotlivá programovací období, týkající se České republiky, poslouží tabulka uvedená v příloze č. 8.

Strukturální fondy (Structural Funds)

Jsou nejdůležitějším nástrojem pro strukturální a regionální politiku. Zaměřují se především na snižování disparit mezi jednotlivými regiony členských zemí. Finance lze, jak je patrné z tabulky uvedené v příloze č. 8, v tomto období čerpat ze dvou fondů, Evropského fondu regionálního rozvoje a Evropského sociálního fondu. Evropský fond regionálního rozvoje je nejkomplexnějším strukturálním fondem, zahrnuje téměř všechny oblasti týkající se hospodářského rozvoje, jako je modernizace nebo posilování hospodářství jednotlivých členů. Evropský sociální fond se specializuje hlavně na oblast zaměstnanosti a rozvoj lidských zdrojů.

Peníze ze strukturálních fondů lze získat pouze na základě definovaných cílů a priorit prostřednictvím jednotlivých operačních programů.

Fond soudržnosti (Cohesion Fund)

Fond soudržnosti je na rozdíl od strukturálních fondů určen k čerpání financí na konkrétní velké projekty z oblasti životního prostředí, rozvoje dopravy a oblasti energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů. Jakýkoli členský stát, který má sestavený konvergenční program a jehož hrubý národní produkt na obyvatele nepřekročí 90 % průměru EU, může získat finance z fondu soudržnosti.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (European Agricultural Fund for Rural Development)

Nově vytvořený finanční nástroj, který slouží k podpoře společné zemědělské politiky EU. Je určen, jak název napovídá, pro podporu zemědělství a rozvoj venkova. Slouží především ke zvyšování konkurenceschopnosti v oblasti zemědělství, potravinářství a lesnictví a zároveň napomáhá k rozvoji znevýhodněných venkovských oblastí. Plně nahrazuje dříve využívaný Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF), který byl součástí strukturálních fondů.

Evropský rybářský fond (European Fisheries Fund)

Stejně jako nahrazuje EAFRD v tomto období EAGGF, nahrazuje Evropský rybářský fond Finanční nástroj pro řízení rybolovu z oblasti Strukturálních fondů. Tento fond slouží k efektivnímu uplatnění společné rybářské politiky v oblastech vnitrozemského i mořského rybolovu. Jeho prostřednictvím budou financovány na jedné straně projekty vedoucí k vyšší konkurenceschopnosti rybolovu a na druhé straně projekty směřující k ochraně životního prostředí.

Evropský fond solidarity (European Union Solidarity Fund)

Příčinou vzniku fondu byly záplavy, které postihly v roce 2002 střední Evropu. Fond je určen na pomoc členským i kandidátským zemím při likvidaci škod a následků přírodních katastrof a také k preventivním opatřením, která mohou vést ke zmírnění důsledků živelných pohrom.

Nástroj předvstupní pomoci (Instrument for Pre-accession Assistance)

Tento nástroj je určen pro nově přistupující země a byl vytvořen pro současné programovací období sloučením stávajících programů předvstupní pomoci. Jeho hlavní cíle se takřka shodují s cíli jednotlivých programů. Podporuje hlavně hospodářský rozvoj, přeshraniční spolupráci a zároveň usnadňuje nadcházející vstup do EU a přijetí nové legislativy.

I přesto, že tento program se České republiky netýká přímo, mají ekonomické subjekty možnost se zapojit do programu prostřednictvím účasti na zakázkách v kandidátských zemích.

Komunitární programy

Jsou určeny na podporu a prohlubování vztahů mezi členskými a kandidátskými zeměmi EU, prostřednictvím společných programů. Podporovány jsou projekty z oblasti vzdělávání, kultury, rozvoje dopravní a energetické infrastruktury, malého a středního podnikání a mnoho dalších (Abeceda fondů Evropské unie).

Programy pro přeshraniční spolupráci

a) CBC Phare - Programy přeshraniční spolupráce

Program pro podporu přeshraniční spolupráce byl zahájen v roce 1994, jako program, jehož základním cílem bylo podpořit příhraniční regiony, které trpěly svou periferní polohou. Snažil se potlačit její negativní důsledky a zároveň prohlubovat spolupráci států na obou stranách hranice a částečně vyrovnat životní podmínky v obou příhraničních regionech.

Veškerá finanční pomoc byla realizována prostřednictvím finančních memorand uzavřených mezi Českou republikou a Evropskou unií. Tato memoranda vymezovala jednotlivé cíle programu pro příslušné programovací období. U nás byly v rámci jednotlivých memorand vymezeny prostředky na:

- Velké investiční projekty zaměřené zejména na dopravu
- Společný fond malých projektů
- Grantová schémata – pouze pro roky 2002, 2003

Celkem bylo na tyto projekty, které v České republice byly financovány mezi lety 1994 – 2004, vyčleněno 220 milionů eur²³ (Centrum pro regionální rozvoj²⁴).

b) INTERREG III

Iniciativa²⁵ INTERREG III se skládá se 3 částí (A, B, C) a programu INTERACT, sloužícího k využívání poznatků a zkušeností z minulých programovacích období. Iniciativa byla schválena Evropskou komisí pro programovací období 2000-2006 na překonávání nevýhod a nedostatků plynoucích z periferní příhraniční polohy v jednotlivých regionech.

²³ Při průměrném kurzu 33,52 Kč/ Euro v letech 1999 – 2004 tato částka činí 7,3744 mld. Kč

²⁴ <http://www.crr.cz/index.php?lssel=59|65> (13.11.2009)

²⁵ Iniciativy jsou programy, které zřídila Evropská komise na řešení problémů týkajících se celého území EU. Jsou doplňujícími prvky k operačním programům nebo usnadňují jejich realizaci.

▪ **INTERREG IIIA**

Tento program plynule navazuje na program CBC Phare, stejně tak se týká přeshraniční spolupráce a jeho prostřednictvím jsou financovány zejména menší projekty s konkrétním dopadem na příhraniční oblast. Podmínkou financování projektů je spoluúčast ze strany příjemce ať už ze státního rozpočtu nebo rozpočtů jednotlivých žadatelů.

V České republice je program rozdělen podle příhraničních oblastí na 5 částí:

- INTERREG IIIA ČR-Bavorsko
- INTERREG IIIA ČR-Polsko
- INTERREG IIIA ČR-Rakousko
- INTERREG IIIA ČR-Sasko
- INTERREG IIIA ČR-Slovensko

▪ **INTERREG IIIB CADSES**

INTERREG IIIB je zaměřen na kooperaci na nadnárodní úrovni. Cílem je rozvinout co nejužší nadnárodní spolupráci v jednotlivých oblastech a na základě toho dosáhnout vyšší provázanosti a integrace v Evropské unii. Pro realizaci tohoto programu je Evropa rozdělena na 13 oblastí, z nichž největším územím je CADSES²⁶ se svými 18 členy²⁷.

▪ **INTERREG IIIC**

Cílem je vytvořit síť, která umožní snazší výměnu zkušeností, znalostí, know-how a kooperaci mezi jednotlivými regiony v oblasti regionální a strukturální politiky (Centrum pro regionální rozvoj²⁸, Strukturální fondy²⁹).

²⁶CADSES = Central, Adriatic, Danubian and South-Eastern European Space (středoevropské, jaderské, podunajské a jihovýchodní evropské území)

²⁷ Mapa s členskými státy viz. Příloha č. 9

²⁸ <http://www.crr.cz/index.php?lsel=78> (79, 80) (13.11.2009)

²⁹ <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/ad125217-6e1f-438c-95d6-5728b9e519ab/Iniciativy-Spolecenstvi> (13.11.2009)

c) **URBACT**

Hlavním cílem je sdružení evropských měst do jakési sítě na výměnu informací a zkušeností. Přispívá tím k zavádění nových řešení městské obnovy a jejich rychlejší a jednodušší aplikaci. Program je jednou z dalších možností jak využít mezinárodní spolupráce mezi městy z členských zemí EU, jak v rámci partnerství měst tak i mimo něj.

Program byl uskutečňován v předcházejícím programovacím období v rámci iniciativ EU jako URBACT I a pro současné programovací období byl zaveden v rámci Evropské územní spolupráce program URBACT II (Strukturální fondy³⁰).

d) **Cíl Evropská územní spolupráce**

Tento cíl plynule navazuje na iniciativu Evropské unie INTERREG III z programovacího období 2004-2006. Je rozdělen na programy Přeshraniční spolupráce, do kterých jsou zahrnuty jednotlivé hraniční regiony NUTS III, na dva síťové programy (ESPON 2013, INTERACT II) a na programy Nadnárodní a Mezuregionální spolupráce.

▪ **OP Přeshraniční spolupráce**

Týká se, jak název napovídá, pouze příhraničních regionů sousedících států. Podmínkou pro přidělení dotace je prokazatelný přínos v obou sousedních regionech a to, že projekty musí mít příjemce z obou zemí a musí být prokazatelná spolupráce alespoň ve dvou bodech realizace projektu.

▪ **OP Mezuregionální spolupráce**

Program je společný pro celou Evropskou unii a navíc zahrnuje i Norsko a Švýcarsko. Je zaměřen především na spolupráci a výměnu informací a znalostí mezi orgány nebo institucemi jednotlivých zemí a tím zkvalitnění politiky regionálního rozvoje.

³⁰ <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/8611d4cd-c440-49c3-88d1-174b602c2991/URBACT>
(13.11.2009)

- **OP Nadnárodní spolupráce**

Stejně tak jako byla rozdělena iniciativa INTERREG IIIB, je územně rozdělen³¹ i OP Nadnárodní spolupráce, avšak toto rozdělení je značně rozdílné od rozdělení v předcházejícím programovacím období. Přestože územní rozdělení je značně rozlišné, tak jádro programu a tedy i hlavní cíle jsou zcela identické s předcházejícím obdobím. Nejdůležitější je tedy v tomto programu je vytvořit síť, která by vedla k vyšší provázanosti a lepší dostupnosti informací.

- **Sít'ový operační program ESPON 2013**

Provádí výzkum v oblasti regionálního rozvoje a územního plánování. Pro kvalitní formulaci nových konkrétních cílů je třeba monitorovat kvalitu a účinnost přijatých cílů a opatření. Tento program zahrnuje jak všechny členské státy EU, tak i partnerské země, mezi které patří Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Island a kandidátské státy EU.

- **Sít'ový operační program INTERACT II**

Navazuje na program INTERACT z minulého programovacího období a klade důraz především na šíření a využití poznatků získaných z výzkumu minulých období a z programu ESPON 2013(Průvodce fondy Evropské unie).

³¹ Mapa současného územního rozdělení pro nadnárodní spolupráci zahrnující Českou republiku viz. Příloha č. 10

4 Případová studie – Mikroregion Kdyňsko

4.1 Mikroregiony v ČR

Mikroregiony jsou sdružení obcí vytvořená především za účelem rozšíření možností jednotlivých členů, jako je například zefektivnění a zjednodušení jednotlivých úkonů veřejné správy nebo snazší přístup ke státním či evropským dotacím.

První mikroregiony byly zakládány již na konci 90. let, avšak převážná část z nich vznikla až po roce 2000. Většina mikroregionů je dobrovolným svazkem obcí³² nebo zájmovým sdružením právnických osob³³. Dle údajů dostupných na stránkách Ústavu územního rozvoje³⁴ bylo v roce 2008 v České republice 570 mikroregionů³⁵, ve kterých figurovalo 5 473 obcí.

4.2 Mikroregion Kdyňsko

Mikroregion Kdyňsko byl oficiálně založen 25. 8. 2000 jako zájmové sdružení právnických osob pod názvem Sdružení obcí Kdyňska. Sdružení vzniklo za účelem zachování jednotné státní správy, sladění zájmů členských obcí kvůli efektivnímu pokrytí dopravní obslužnosti a společných postupů při získávání finančních zdrojů ze státních i nadnárodních fondů k realizaci projektů nadobecního rozsahu. Prioritou sdružení jsou projekty z oblasti ochrany životního prostředí, cestovního ruchu a společenských a kulturních akcí (Regionální informační servis³⁶).

³² Podle zákona o obcích č. 128/2000Sb.

(<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2000/sb038-00.pdf> 13.11.2009)

³³ Podle (§ 20 f až § 20 j) Občanského zákoníku č. 40/1964 Sb.

(http://portal.gov.cz/wps/portal/s.155/701.cmd/ad/c/313/ce/10821/p/8411/s.155/701?PC_8411_l=40/1964&PC_8411_pi=30&PC_8411_ps=10⩅ 13.11.2009)

³⁴ <http://www.uur.cz> (13.11.2009)

³⁵ Mapa mikroregionů viz. Příloha č. 11

³⁶ <http://www.risy.cz/vyskakovaci/mikroregiony.php?id=425&idkraj=11>(14.12.2009)

4.2.1 Souhrnná charakteristika mikroregionu³⁷

V současné době má mikroregion Kdyňsko 21 členů³⁸, zabírá plochu více než 250 km² a žije zde 13 600 obyvatel. Mikroregion tvoří pouhá 3 % plochy Plzeňského kraje, pod jehož správu spadá, a hustotou zalidnění 54 obyvatel/km² se řadí k velmi málo obydleným oblastem. Hlavním důvodem nízké hustoty zalidnění je především jeho příhraniční poloha těsně u hranic s Bavorskem a s ní spojené historické události.

Centrem celého mikroregionu je Kdyně, která je jediným městem ve sdružení a zároveň jedním z pověřených obecních úřadů v obvodu Domažlic, obce s rozšířenou působností. Ostatní členové sdružení mají statut obce až na Všeruby, které mají od roku 2007 statut městys a Koloveč, která je městysem od roku 2009. Zvláštností mikroregionu je, že vzhledem ke své velikosti celý nespadá pouze pod správu města Domažlice, ale tři jeho členové patří do správního obvodu města Klatovy.

4.2.2 Geografická charakteristika

Mikroregion Kdyňsko je jedním z mnoha příhraničních regionů na česko-bavorské hranici. Na jihozápadě sousedí s Německem, severozápadní hranici má Kdyňsko s Dobrovolným svazkem obcí Chodská liga, severovýchodní s Běleč, s.z.p.o. a jihovýchodní hranice patří místní akční skupině Ekoregion Úhlava.

Převážnou část mikroregionu tvoří zvlněná pahorkatina o nadmořské výšce 450 m. n. m., kterou protíná Všerubský průsmyk vytvářející přírodní hranici mezi Českým lesem a Šumavou. Průsmyk se skládá z Všerubské brány a Kdyňské brázdy, které plynule přecházejí v Jezvinský les s nejvyšším vrcholem Jezvinec (736 m. n. m.) a Kdyňskou pahorkatinu s nejvyšším vrcholem Koráb (772 m. n. m.).

Z geologického hlediska má mikroregion zcela omezené zdroje. V oblasti se těží pouze kámen a písek a to ve velmi malém množství.

³⁷ Mapa mikroregionu Kdyňsko a obecné charakteristiky jednotlivých obcí viz. Přílohy č. 12, 13

³⁸ Členy mikroregionu jsou administrativně samostatné obce, které dohromady zahrnují 66 částí obcí (Strategie rozvoje mikroregionu Kdyňsko)

4.2.3 Ekonomická charakteristika³⁹

Mikroregion Kdyňsko je stále spíše tradičně zaměřeným regionem. Primární i sekundární sektor zde hrají i v současné době velmi významnou roli v oblasti zaměstnanosti obyvatelstva. Terciérní sektor se rozvíjí pomaleji vzhledem k tomu, že převážná část mikroregionu je tvořena spíše menšími obcemi. Od počátku vzniku mikroregionu jsou zde patrné především snahy o rozvoj cestovního ruchu.

Zemědělství

Zemědělství mikroregionu je orientováno především do menších obcí. Celé Kdyňsko disponuje celkem 15 303 ha zemědělské půdy, která tvoří asi 60 % půdního fondu. Z celkové rozlohy zemědělské půdy zabírá orná půda 62 % a trvalé travní porosty 34 %. Nezemědělská půda, která tvoří zbytek půdního fondu je tvořena téměř z 80 % půdou lesní.

Dle kategorizace zemědělských oblastí a podoblastí z roku 1996 patří mikroregion Kdyňsko do obilnářské výrobní oblasti a v rámci této kategorie do podoblastí O3 a O4. Obilnářská oblast se vyznačuje velmi různorodými půdními druhy od hnědozemí a illimerizovaných půd až po glejové půdy (Tyšer, 2008). Nejčastěji pěstovanými plodinami jsou především obiloviny, některé technické plodiny a řepka.

Ze živočišné výroby převládá chov mléčného a masného skotu, u kterého je často využíváno pastevního chovu, dále je zde rozšířený chov prasat a drůbeže na výkrm.

V souvislosti se vstupem ČR do Evropské unie se začalo vyvíjet ještě řazení zemědělských oblastí do LFA, tedy méně příznivých oblastí. Celý mikroregion Kdyňsko se vzhledem ke svým přírodním podmínkám k těmto oblastem řadí. Konkrétně oblast mikroregionu patří do oblastí HA⁴⁰ a OA⁴³ (Tyšer, 2008).

³⁹ Podrobné informace o podnikatelských subjektech mikroregionu viz. Příloha č. 14

⁴⁰ **Horská oblast typu HA** – obce nebo územní části obce, s nadmořskou výškou nad 600 m n. m. nebo s výškou 500 až 600 m n. m. a zároveň se svažitostí vyšší než 15 % na 50 % území

Méně příznivá oblast typu OA – obce nebo území části obce, s výnosností zemědělské půdy nižší než 34 bodů, které se nacházejí na území kraje, kde je hustota obyvatelstva nižší než 75 obyvatel/ km² a podíl pracujících v zemědělství na celkovém počtu praceschopného obyvatelstva vyšší než 8 %

Zemědělské subjekty

Dle údajů o podnikatelských subjektech působí v mikroregionu Kdyňsko celkem 323 podniků z oblasti zemědělství, lesnictví a rybolovu, což činí více než 11 % všech podnikatelských subjektů. Z celkového počtu podnikatelů v zemědělství je 42 % samostatně hospodařících rolníků a zbytek je tvořen subjekty většími. Téměř ve všech obcích působí, jak větší zemědělský podnik, tak také několik menších živnostníků. Z toho je patrné, že zemědělství má v mikroregionu opravdu stále velmi významnou roli.

Mezi nejvýznamnější zemědělské podniky mikroregionu patří⁴¹:

ZEOS Brnířov, a. s. – Podnik, dle obchodního rejstříku, funguje již od roku 1951. Po roce 1989 byla změněna jeho vlastnická struktura a vzniklo družstvo, které bylo v roce 2001 změněno na akciovou společnost. V současné době obhospodařuje 1 450 ha zemědělské půdy a dle údajů uvedených v účetní závěrce z roku 2007 činí největší zdroj příjmů mléko (36 %), vepřové maso (22 %) a obiloviny (25 %).

PODHORAN Černíkov, a. s. – Společnost vznikla v roce 1993 transformací původního JZD Podhoří Černíkov. V současné době společnost nepodniká pouze v oblasti zemědělství, ale také se zabývá výrobou palet.

ZKS Agro Zahořany, s. r. o. – Společnost byla založena v roce 1998 a dle údajů výroční zprávy roku 2008 disponuje podnik 1 912 ha zemědělské půdy, která je ze 75 % tvořena půdou ornou. Z živočišné výroby převažuje výroba mléka, jatečného skotu, jatečných prasat a odchov plemenných zvířat. Vzhledem k výrobní oblasti je rostlinná výroba zaměřena především na pěstování obilí a řepky.

Zemědělská akciová společnost Koloveč - Společnost vznikla v roce 1992 transformací Zemědělského družstva Koloveč. V současné době zaměstnává 95 pracovníků

⁴¹ Volné zpracování na základě výročních zpráv jednotlivých podniků dostupných na Obchodním rejstříku. (<http://www.justice.cz/xqw/xervlet/insl/index?sysinf.@typ=or&sysinf.@strana=searchSubject>) 25.2.2010

a obhospodařuje 3 268 ha zemědělské půdy, z níž je 2 584 ha půdy orné. Složení rostlinné výroby taktéž plně odpovídá zemědělské výrobní oblasti, do které mikroregion spadá a živočišná výroba je zaměřena především na produkci mléka a skotu.

Zemědělské obchodní družstvo Mrákov – Vzniklo již v roce 1975 spojením několika JZD. V současné době disponuje 2 484 ha zemědělské půdy a procento zornění je 62 %. Z oblasti živočišné výroby převažuje chov skotu, prasat a krůt. Rostlinná výroba je zaměřena na pěstování obilovin, píce a řepky. Družstvo se snaží udržet krok se současnými ekologickými trendy a v přidružené výrobě se zabývá výrobou ekologických pilinobriket.

Všezep, s. r. o. – Firma hospodaří od roku 1994 a orientuje se především na rostlinnou výrobu. V prosinci roku 2009 zahájila zkušební výrobu bioplynu.

Pošumavské zemědělství a.s. – Firma hospodaří v Chodské Lhotě od roku 2004. Zaměřuje se především na produkci mléka a chov skotu, který je v letním období provozován pastevním způsobem. Z rostlinné výroby převažuje pěstování obilí a kukuřice.

Průmysl

Mikroregion je tradiční průmyslovou oblastí. Největší procento průmyslové výroby bylo a je soustředěno v centru mikroregionu, tedy v samotné Kdyni. Z průmyslové výroby hraje nejvýznamnější roli především strojírenství, které má ve Kdyni dlouholetou tradici.

Kdyně byla do roku 2008 jedním z největších průmyslových center v okrese Domažlice a velkou měrou se podílela na zaměstnanosti obyvatelstva. Od roku 2009 v důsledku ekonomické krize došlo k úpadku průmyslu a z toho plynoucí stále se zvyšující nezaměstnanost v mikroregionu.

Průmyslové podniky

Dle údajů statistického úřadu bylo v roce 2008 v mikroregionu zaregistrováno 455 podnikatelských subjektů z oblasti průmyslové výroby. Z celkového počtu je to pouhých 16 % podniků, ale na zaměstnanosti se tyto podniky podílejí téměř 40 %.

Veškeré velké podniky, tedy podniky s více než 249 zaměstnanci patří mezi podniky průmyslové. Tři z nich se nacházejí v samotné Kdyni a jeden v obci Černíkov.

Velké podniky⁴²

Kdynium, a.s. – Podnik funguje od roku 1954. Zaměřuje se na výrobu přesných odlitků pomocí voskového vytavitelného modelu a tato metoda ji řadí k největším slévárnám přesného lití v České republice. Většina výroby byla zaměřena na výrobky pro automobilový průmysl, především pro koncern Volkswagen. Výroční zpráva z roku 2008 uvádí jeden z největších zisků v historii podniku (38,9 mil. Kč), avšak v důsledku razantního poklesu zakázek v druhé polovině tohoto roku podnik na počátku roku 2009 překročil k propuštění více než poloviny ze 450 zaměstnanců.

Elitex Machinery, s.r.o. – Fungoval od roku 1952 jako Kdyňské strojírny. V roce 1993 byl původní podnik převzat do soukromého vlastnictví a vznikla společnost s ručením omezeným Elitex Machinery. Firma se zaměřuje na výrobu strojů pro papírenský, dřevozpracující, automobilový a textilní průmysl. Jak již bylo v úvodu uvedeno, Elitex patřil do roku 2008 mezi jednoho z největších zaměstnavatelů v mikroregionu, avšak dle výroční zprávy z roku 2008 vykazovala firma ztrátu 13,6 milionů Kč a na základě této ztráty a poklesu zakázek přistoupila k propuštění 40 % ze svých 250 zaměstnanců.

APM Automotive s.r.o. – Firma v České republice působí od roku 1994 jako distributor náhradních dílů pro osobní, nákladní i užitková vozidla. Centrální sklad, který v současné době pokrývá nejen Českou republiku, ale i Slovensko, je umístěn ve Kdyni. V roce 2008 dosáhlo APM Automotive zisku 12,382 milionu Kč a jako jedna z mála

⁴² Volné zpracování na základě výročních zpráv jednotlivých podniků dostupných na Obchodním rejstříku . (<http://www.justice.cz/xqw/xervlet/insl/index?sysinf.@typ=or&sysinf.@strana=searchSubject>, 25.2.2010)

firem nepřikročila k razantnímu propouštění svých zaměstnanců, jejichž počet činil v témže roce 250.

Podhoran Černíkov a.s. – Společnost Podhoran Černíkov byla zmiňována již v oblasti zemědělství. Jak bylo řečeno, vznikla v roce 1993 a v současné době se zabývá také výrobou dřevěných palet, čalounictvím a výrobou nábytku a do její působnosti spadá taktéž hostinská činnost a ubytovací služby. Činnost firmy je rozložena do několika obcí a v součtu počet zaměstnanců přesahuje 250.

4.2.4 Obyvatelstvo mikroregionu

Lidský potenciál

V mikroregionu Kdyňsko žije 6 670 ekonomicky aktivních obyvatel, což je zhruba 49 % z celkového počtu obyvatel. Dle údajů z posledního sčítání lidu z roku 2001 pracovalo téměř 11 % ekonomicky aktivních obyvatel v oblasti zemědělství a lesnictví, 40 % v průmyslu a zbývajících 30 % obyvatel připadalo na stavebnictví, dopravu, veřejnou správu, školství a zdravotnictví. Průměrný věk mikroregionu 40,8 roku je těsně nad celorepublikovým průměrem, který činí 40,3 roku. Věková struktura obyvatelstva mikroregionu taktéž přibližně odpovídá věkové struktuře obyvatelstva České republiky.

Tabulka č. 4: Srovnání věkové struktury mikroregionu s věkovou strukturou ČR

K 1. 1. 2009	Mikroregion		ČR	
	počet	% podíl	počet	% podíl
0 – 14 let	2 062	15,15 %	1 480 007	14,14 %
15 – 59 let	8 603	63,21 %	6 723 976	64,24 %
60 - 64 let	915	6,72 %	707 407	6,76 %
65 a více let	2 031	14,92 %	1 556 152	14,87 %
celkem	13 611	100,00 %	10 467 542	100,00 %

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Regionálního informačního servisu⁴³ a Českého statistického úřadu⁴⁴

⁴³ <http://www.risy.cz/index.php?pid=231&kraj=-1&nuts4=CZ0321> (15.2.2010)

⁴⁴ <http://www.czso.cz> (15.2.2010)

Podrobná věková struktura obyvatelstva v jednotlivých obcích mikroregionu je zobrazena v příloze č. 15.

Tabulka č. 5: **Zaměstnanost dle odvětví v mikroregionu a v ČR k 31.3.2001**

	Mikroregion		ČR	
	Počet	% podíl	Počet	% podíl
Ekonomicky aktivní celkem	6 734		5 253 400	
Z toho v odvětví:				
zemědělství, lesnictví, rybolov	736	10,9 %	230 475	4,4 %
průmysl	2 670	39,6 %	1 525 837	29,0 %
stavebnictví	397	5,9 %	454 835	8,7 %
obchod, opravy motor. vozidel	490	7,3 %	555 913	10,6 %
doprava, pošty a telekomunikace	319	4,7 %	350 916	6,7 %
veřejná správa, obrana, soc. zabez.	385	5,7 %	322 008	6,1 %
školství, zdravot., veter. a soc. činn.	452	6,7 %	570 450	10,9 %

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Regionálního informačního servisu⁴⁵ a Českého statistického úřadu⁴⁶

Z tabulky je patrné, že v roce 2001 hráli zemědělství a průmysl v mikroregionu velmi významnou roli. Zatímco v mikroregionu bylo v primárním a sekundárním sektoru zaměstnáno 50,5 % obyvatelstva, ve stejném roce byl podíl těchto dvou sektorů na zaměstnanosti v České republice 33,4 %. I v současné hraje primér a sekundér velmi významnou roli v celkové zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva.

Zaměstnanost dle odvětví v jednotlivých obcích mikroregionu je zachycena v příloze č. 16.

Vzdělanostní struktura mikroregionu

V mikroregionu je vyšší podíl vyučených a obyvatel s úplným středním vzděláním bez maturity. Toto je dáno především dlouholetou průmyslovou tradicí mikroregionu. Do konce 90. let byly nejvýznamnějšími zaměstnavateli v mikroregionu především přádelny česané příže Vlnap a strojírenské podniky Kdynium a Elitex

⁴⁵ <http://www.risy.cz/index.php?pid=231&kraj=-1&nuts4=CZ0321> (15.2.2010)

⁴⁶ <http://www.czso.cz> (20.2.2010)

Machinery. Tyto největší podniky do začátku 90. let disponovaly i vlastními učňovskými středisky. Obyvatelstva s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním je v mikroregionu naopak o více než 5 % méně, než je celorepublikový průměr.

Podrobné informace o vzdělanosti obyvatelstva v jednotlivých obcích mikroregionu jsou uvedeny v příloze č. 17.

Tabulka č. 6: **Obyvatelstvo ve věku 15 a více let dle nejvyššího ukončeného vzdělání v mikroregionu a ČR k 31.3.2001**

k 31.3.2001	Mikroregion		ČR	
	Počet	% podíl	Počet	% podíl
Obyvatelstvo celkem	11 006		8 575 198	
v tom vzdělání:				
základní vč. neukončeného	2 785	25,3 %	1 975 109	23,0 %
vyučení a stř. odborné bez mat.	4 647	42,2 %	3 255 400	38,0 %
úplné střední s maturitou	2 572	23,4 %	2 134 917	24,9 %
vyšší odborné a nástavbové	242	2,2 %	296 254	3,5 %
vysokoškolské	550	5,0 %	762 459	8,9 %
bez vzdělání	20	0,2 %	37 932	0,4 %
nezjištěné vzdělání	172	1,6 %	113 127	1,3 %

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Regionálního informačního servisu⁴⁷ a Českého statistického úřadu⁴⁸ :

Nezaměstnanost

Dle posledních údajů⁴⁹ o nezaměstnanosti je v mikroregionu registrováno 692 uchazečů o zaměstnání, celková nezaměstnanost činí 9,47 % a na jedno volné pracovní místo v současné době připadá 29 uchazečů.

⁴⁷ <http://www.risy.cz/index.php?pid=231&kraj=-1&nuts4=CZ0321> (15.2.2010)

⁴⁸ <http://www.czso.cz> (15.2.2010)

⁴⁹ Údaje k 31.12.2009

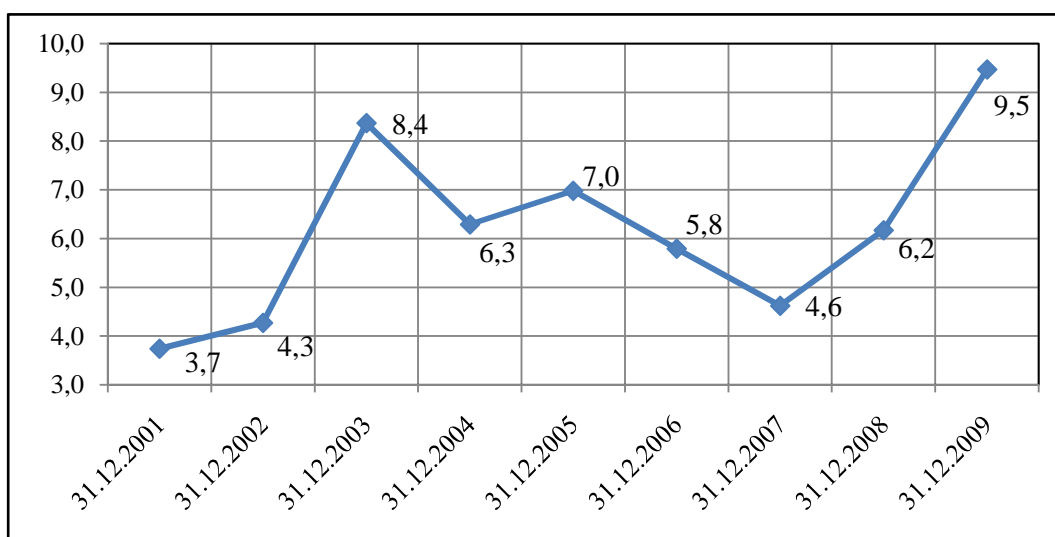
Tabulka č. 7: Vybrané ukazatele týkající se nezaměstnanosti v mikroregionu

	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009
Míra nezaměstnanosti	6,98 %	5,79 %	4,62 %	6,17 %	9,47 %
Dosažitelní uchazeči	428	377	297	369	692
Počet volných míst	103	129	191	66	24
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	4,16	2,92	1,55	5,59	28,83

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Integrovaného portálu MPSV⁵⁰

Z tabulky a následného grafu je patrné, že nezaměstnanost v mikroregionu od roku 2001 značně kolísala, avšak od konce roku 2008 v důsledku mezinárodní finanční krize lineárně roste.

Graf č. 1: Vývoj nezaměstnanosti v mikroregionu od roku 2001 (%)⁵¹

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Integrovaného portálu MPSV⁵²

Pokud srovnáme nezaměstnanost v mikroregionu Kdyňsko s nezaměstnaností v Plzeňském kraji a v celé České republice, lze říci, že v rámci kraje dosahovala

⁵⁰ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem> (15.2.2010)

⁵¹ Grafické srovnání nezaměstnanosti mikroregionu, Plzeňského kraje a ČR viz. Příloha č.18

⁵² <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem> (15.2.2010)

nezaměstnanost spíše vyšších hodnot a ve srovnání s Českou republikou si do konce roku 2008 vedl mikroregion lépe.

4.2.5 Technická a sociální vybavenost mikroregionu

Technická vybavenost

Většina obcí má vlastní veřejný vodovod a jsou po celkové plynofikaci. V mikroregionu se nachází celkem šest pošt, šest největších obcí má vlastní kanalizaci s napojením na čistírnu odpadních vod a veškeré obce mikroregionu mají svůj sbor dobrovolných hasičů, kteří zajišťují prvotní požární ochranu.

Pokud se zaměříme na dopravní dostupnost obcí, je možno říci, že je uspokojivá. Problémy činí dostupnost ve večerních a pozdních večerních hodinách.

Sociální vybavenost

Kdyně, jakožto spádové středisko celého mikroregionu disponuje vlastním zdravotním střediskem s celotýdenní lékařskou péčí, nachází se zde zcela nový domov důchodců a několik domů s pečovatelskou službou. Několikrát v týdnu je k dispozici zdravotní péče v Kolovči, Mrákově, Pocinovicích a Koutě na Šumavě.

V mikroregionu se nachází celkem tři základní školy, které poskytují celou devítiletou docházku a čtyři školy pouze s pěti nebo čtyřletou školní docházkou.

4.2.6 Cestovní ruch

Rozvoj cestovního ruchu je jednou z priorit mikroregionu Kdyňsko. Vzhledem k současným trendům v životním stylu obyvatelstva, je v rozvoji cestovního ruchu velký ekonomický potenciál a možnost pro mikroregion se vyvíjet z tradiční struktury hospodářství, která zde byla vytvořena již za minulého režimu.

Krajina Kdyňska je vhodná především k pěší nebo cykloturistice, ovšem i milovníci historie a kulturních památek, zde mohou najít své.

Jednotlivé snahy o zlepšení podmínek pro cestovní ruch v mikroregionu budou popsány níže, jelikož Kdyňsko z velké části využívá ke zvýšení svého potenciálu možnosti čerpání dotací z Evropské unie.

Tabulka č. 8: Cestovní ruch mikroregionu v roce 2008 (celkový počet návštěvníků)

Rezidenti	Nerezidenti	Německo	Nizozemsko	Belgie	Slovensko	Spojené království	Rakousko	Francie	Dánsko	Itálie	Polsko
3 351	1 039	537	351	43	27	23	12	11	8	5	5
Estonsko	Švédsko	Švýcarsko	Slovinsko	Austrálie	Litva	Maďarsko	Bulharsko	Španělsko	Jižní Korea	Celkem	
4	2	2	2	2	1	1	1	1	1	4 390	

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Českého statistického úřadu⁵³

Podíl rezidentů na cestovním ruchu mikroregionu činí více než 76 %. Zbytek návštěvníků tvoří zahraniční hosté, ze kterých mikroregion nejvíce navštěvují Němci a Nizozemci, jež se podílí na zahraniční návštěvnosti 85 %.

4.2.7 Životní prostředí

Životní prostředí mikroregionu je v porovnání s jinými místy České republiky ve velmi dobrém stavu. Hlavní příčinou byla především nižší průmyslová aktivita v tomto mikroregionu, vzhledem ke značně omezenému nerostnému bohatství. A dále také jeho periferní poloha s vymezeným pohraničním pásmem, které bylo přístupné pouze stálým obyvatelům. Díky tomu si krajina zachovala svůj původní ráz.

V současné době se v mikroregionu nachází šest maloplošných chráněných území, čtyři přírodní památky a dvě přírodní rezervace.

⁵³ http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cruuc_cr (25.2.2010)

Tabulka č. 9: **Emise hlavních znečišťujících látek v okresech Domažlice a Klatovy v roce 2007⁵⁴**

Okres Domažlice	Tuhé látky	SO ₂	NO _x	CO	VOC*	NH ₃
	(t/rok)	(t/rok)	(t/rok)	(t/rok)	(t/rok)	(t/rok)
REZZO 1 (velké zdroje znečištění)	16,5	80,8	36,6	64,9	22,5	259,3
REZZO 2 (střední zdroje znečištění)	73,4	31,7	25,4	73,3	43,4	429,4
REZZO 3 (malé zdroje znečištění)	204,8	261	109,5	991,8	203,8	
REZZO 1-3	294,7	373,5	171,5	1130	269,7	688,7
Okres Klatovy						
REZZO 1 (velké zdroje znečištění)	37,6	240	151,9	151,3	49,6	270,5
REZZO 2 (střední zdroje znečištění)	145,4	47,6	53,4	100,9	74,8	280,9
REZZO 3 (malé zdroje znečištění)	312,7	394,1	167	1489,3	306,8	
REZZO 1-3	495,7	681,7	372,3	1741,5	431,2	551,4

* těkavé organické látky

Pozn. REZZO = Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší, podle velikosti zdrojů

Zdroj dat: Český hydrometeorologický ústav⁵⁵

Z tabulky je velmi dobře patrné, že největšími znečišťovateli v obou okresech jsou především malé zdroje znečištění, tedy jednotlivé domácnosti.

Oba uvedené okresy splňují, dle údajů uvedených na internetových stránkách Českého hydrometeorologického ústavu, imisní limity stanovené nařízením vlády č. 597/2006 Sb.

⁵⁴ Nejmenší jednotkou, pro kterou Český hydrometeorologický ústav eviduje emise znečišťujících látek, jsou okresy. Z tohoto důvodu jsou uvedeny údaje za oba okresy, ve kterých se mikroregion nachází

⁵⁵ <http://www.chmi.cz/uoco/emise/embil/07embil/07embil.html> (20.2.2010)

4.3 Mikroregion a přeshraniční spolupráce

Mikroregion Kdyňsko se již od začátku své existence aktivně zapojuje do přeshraniční spolupráce. Velká část projektů realizovaných mikroregionem byla a je financována prostřednictvím programů určených právě pro přeshraniční spolupráci.

Do spolupráce sahající za hranice se mikroregion zapojuje nejen sám, ale také prostřednictvím Euroregionu Šumava⁵⁶ a několika partnerských měst. Město Kdyně je jedním ze 125 oficiálních členů Euroregionu Šumava a ostatní obce mikroregionu spadají pod euroregion územně.

Většina projektů je malého rozsahu odpovídajícího velikosti mikroregionu a jedná se spíše o financování kulturních akcí. Přesto se několika obcím i celému sdružení podařilo získat značné finanční prostředky na větší projekty především z oblasti ochrany životního prostředí a rozvoje infrastruktury příhraničních regionů.

4.3.1 CBC Phare

Mikroregion Kdyňsko se aktivně zapojil do programu ihned po založení v roce 2001. Vzhledem ke své velikosti dosáhl pouze na prostředky ze Společného fondu malých projektů a na finance určené pro jednotlivá Grantová schémata.

Projekty jsou financovány z programu CBC Phare ČR–Německo. Tato příhraniční oblast zahrnuje česko-bavorské a česko-saské pohraničí. Konkrétně do oblasti patří Euroregiony Nisa, Labe, Krušnohoří, Egrensis a Šumava.

Z pohledu české regionální struktury se do programu řadí 19 příhraničních okresů z 5 krajů. Konkrétně z Libereckého, Ústeckého, Karlovarského, Plzeňského a Jihočeského kraje. Charakteristika jednotlivých příhraničních okresů je uvedena v tabulce č. 10.

⁵⁶ Euroregion Šumava vznikl roku 1993 v Českém Krumlově. Zahrnuje území okresů Domažlice, Klatovy, Prachatice, Český Krumlov a Strakonice. V současné době má přibližně 125 členských měst a obcí (<http://www.euregio.cz/euregio/index.php?page=30&lag=&lang=cz&r=22>).

Tabulka č. 10: Územní vymezení oblasti financované z CBC Phare ČR – Německo

Česko - saská příhraniční oblast			Česko - bavorská příhraniční oblast		
2008	počet obyvatel	rozloha (km ²)	2008	počet obyvatel	rozloha (km ²)
Semily	74 698	699	Karlovy Vary	119 923	1 515
Jablonec nad Nisou	90 076	402	Sokolov	93 028	754
Liberec	168 561	989	Cheb	95 452	1 046
Česká Lípa	103 990	1 073	Tachov	53 394	1 379
Děčín	135 710	909	Domažlice	60 239	1 123
Teplice	130 070	469	Klatovy	88 669	1 946
Litoměřice	118 243	1 032	Prachatice	51 548	1 375
Ústí nad Labem	121 024	405	Český Krumlov	61 516	1 615
Most	117 294	467	celkem	623 769	10 753
Louny	87 197	1 118			
Chomutov	126 353	935			
Celkem	1 273 216	8 498			

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Českého statistického úřadu⁵⁷

Pozn.: Projekty v okresech Karlovy Vary, Cheb, Sokolov a Tachov byly financovány na základě lokace zahraničního partnera, jelikož na území ČR patří do obou příhraničních oblastí.

Celková rozloha česko-německého pohraničí na české straně je 19 251 km² a počet obyvatel v této oblasti je 1 896 985. Mikroregion Kdyňsko se na této oblasti podílí z hlediska rozlohy 1,32 % a z hlediska počtu obyvatel 0,72 %.

CBC Phare 2001

Programu CBC Phare 2001 mikroregion využil k financování celkem dvou menších projektů. Prvním projektem byla *Oslava 10. Výročí partnerských měst a obcí Kdyň, Všeruby a Eschlkam* a druhým *Značení cyklotras Kdyňsko v návaznosti na síť cyklotras v Bavorsku a okolních mikroregionech*. Oba projekty spadaly pod Společný fond malých projektů, prioritu Bavorsko - Rozvoj oblasti a životního prostředí a opatření Územní plánování a rozvoj venkova.

⁵⁷ http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/regiony_mesta_obce_souhm (1.3.2010)

Tabulka č. 11: Jednotlivé projekty CBC Phare 2001 a jejich financování

Projekt	Rozpočet (€)	Příspěvek EU (€)	Průměrný kurz (Kč/€)	Příspěvek EU (Kč)
Oslava výročí	2 856	2 285	34,18975	78 123,58
Značení cyklotras	9 844	8 859	34,18975	302 887
Celkem	12 700	11 144		381 010,6

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Regionálního informačního servisu⁵⁸

Na projekty ze Společného fondu malých projektů bylo vyhrazeno pro oblast ČR-Bavorsko v roce 2001 celkem 1 000 000 €. Z této celkové částky bylo, dle údajů uvedených k jednotlivým projektům na stránkách centra pro regionální rozvoj, využito 940 393 €. Euroregion Šumava, do kterého patří i mikroregion Kdyňsko, z této celkové částky využil 172 911 €. V následující tabulce bude podrobně zhodnoceno, jaký podíl financí mikroregion využil vzhledem ke své velikosti.

Tabulka č. 12: Zhodnocení využití financí v rámci programu CBC Phare 2001

	Profinancováno (€)	Profinancováno (Kč)	% podíl na celkové částce	% podíl na profinancované částce
Oblast ČR-Německo	940 393	32 151 801,57	94,04 %	100 %
Euroregion Šumava	172 911	5 911 783,86	17,29 %	18,39 %
Mikroregion	11 144	381 010,57	1,11 %	1,19 %
	Počet obyvatel	% podíl na oblasti	finance na 1 obyv. (€)	finance na 1 obyv. (Kč)
Oblast ČR-Německo	1 896 985	100 %	0,496	16,949
Euroregion Šumava	261 972	13,81 %	0,660	22,566
Mikroregion	13 611	0,72 %	0,819	27,993

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Regionálního informačního servisu⁵⁹ a Centra pro regionální rozvoj⁶⁰

⁵⁸ <http://www.risy.cz/index.php?pid=502&kraj=&language=CZ&nuts=cz0321> (20.11.200)

⁵⁹ <http://www.risy.cz/index.php?pid=502&kraj=&language=CZ&nuts=cz0321> (20.11.2009)

⁶⁰ <http://www.crr.cz/cs/programy-eu/predvstupni-programy/cbc-phare/sfmp/prehled-udelenych-grantu/> (15.2.2010)

Z tabulky je patrné, že mikroregion, ačkoli využil možnosti financování pouze u dvou projektů, získal z programu CBC Phare 2001 téměř 28 Kč na jednoho obyvatele, což je o 11 Kč více, než měla k dispozici celá oblast na jednoho svého obyvatele.

Mikroregion využil přes 1 % procento prostředků poskytnutých celé příhraniční oblasti, což je vzhledem k jeho podílu na počtu obyvatel vyšší procento. Pokud se podíváme na čerpání pouze v oblasti euroregionu, do kterého Kdyňsko patří a počtem obyvatel se v něm podílí 5,2 %, zde vyčerpal mikroregion celkem 6,44 % finančních prostředků.

CBC Phare 2002

V roce 2002 využil mikroregion možnosti financovat projekty, jak prostřednictvím Společného fondu malých projektů, tak prostřednictvím jednotlivých Grantových schémat vyhlášených pro tento rok.

Společný fond malých projektů

Mikroregion Kdyňsko financoval prostřednictvím tohoto fondu celkem tři projekty, na které získal dotaci celkem 10 095 € z celkového 1 000 000 €.

Tabulka č. 13: Přehled projektů CBC Phare 2002 v mikroregionu Kdyňsko

Č.	Projekt	Priorita	Opatření	
1	Muzeum příhraničních styků Kdyně - studie proveditelnosti	Lidské zdroje a sítě	Všeobecné vzdělávání, věda, výzkum, kultura, zdravotnictví a civilní ochrana	
2	Brožurka: Turistické informace Domažlicka, Horšovskotýnska a Kdyňska	Rozvoj oblasti a životního prostředí	Územní plánování a rozvoj venkova	
3	Dobré Vody: bavorsko-česká stezka	Hospodářský rozvoj	Turistika, volný čas a rekreace	
	Rozpočet	Příspěvek EU (€)	Průměrný kurz (Kč/€)	Příspěvek EU (Kč)
1	8 944	4 472	30,8805	138 097,6
2	5 246	2 623	30,8805	80 999,6
3	6 524	3 000	30,8805	92 641,5
Σ	20 714	10 095		311 738,7

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Regionálního informačního servisu⁶¹

⁶¹ <http://www.risy.cz/index.php?pid=502&kraj=&language=CZ&nuts=cz0321>

Tabulka č. 14: Zhodnocení využití financí v rámci programu CBC Phare 2002

	Profinancováno (€)	Profinancováno (Kč)	% podíl na celkové částce	% podíl na profinancované částce
Oblast ČR- Německo	782 561	24 165 874,96	78,26 %	100 %
Euroregion Šumava	150 265	4 640 258,333	15,03 %	19,2 %
Mikroregion	10 095	311 738,6475	1,01 %	1,29 %
	Počet obyvatel	% podíl na oblasti	finance na 1 obyv. (€)	finance na 1 obyv. (Kč)
Oblast ČR- Německo	1 896 985	100 %	0,413	12,739
Euroregion Šumava	261 972	13,81 %	0,574	17,713
Mikroregion	13 611	0,72 %	0,742	22,903

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Regionálního informačního servisu⁶² a Centra pro regionální rozvoj⁶³

V roce 2002 mikroregion získal z Evropské unie 22,903 Kč na každého svého obyvatele, tedy o téměř 10 Kč více, než bylo dáno k dispozici celé oblasti. Celkový podíl na čerpané částce, stejně jako v roce 2001, překročil celkový podíl obyvatelstva a to jak v rámci celé oblasti tak, v rámci Euroregionu Šumava, kde dokázal mikroregion získat 6,72 % prostředků profinancovaných tímto euroregionem.

Grantová schémata

V roce 2002 byla vyhlášena celkem dvě grantová schémata. Prvním bylo grantové schéma na podporu hospodářského rozvoje a lidských zdrojů a druhým schéma pro životní prostředí a regionální rozvoj.

⁶² <http://www.risy.cz/index.php?pid=502&kraj=&language=CZ&nuts=cz0321> (20.11.2009)

⁶³ <http://www.crr.cz/cs/programy-eu/predvstupni-programy/cbc-phare/sfmp/prehled-udelenych-grantu/>
(15.2.2010)

Podmínkou pro financování z tohoto programu bylo, že grant nesmí překročit 75 % celkových projektových nákladů, které dosahují maximální výše 300 000 €. Zbytek nákladů si příjemce musí financovat ze svých vlastních zdrojů.

Mikroregion využil grant pro financování rozšíření skládky Libkov. Tento projekt patřil do oblasti životního prostředí a regionálního rozvoje, na niž bylo Evropskou unií vyhrazeno 1 370 000 €.

Tabulka č. 15: Zhodnocení využití financí z grantových schémat CBC Phare 2002

	Profinancováno (€)	Profinancováno (Kč)	% podíl na celkové částce	
Oblast ČR- Německo	1 370 000	42 306 285	100 %	
Mikroregion	140 142	4 327 655,031	10,23 %	
	Počet obyvatel	% podíl na oblasti	finance na 1 obyv. (€)	finance na 1 obyv. (Kč)
Oblast ČR- Německo	1 896 985	100 %	0,722	22,302
Mikroregion	13 611	0,72 %	10,296	317,953

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Regionálního informačního servisu⁶⁴ a Centra pro regionální rozvoj⁶⁵

Z Grantového schématu pro životní prostředí a regionální rozvoj využil mikroregion ve svůj prospěch celkem 10,23 % finančních prostředků. Na jednoho obyvatele bylo využito 14 krát více prostředků, než bylo poskytnuto na obyvatele v celé financované oblasti.

⁶⁴ <http://www.risy.cz/index.php?pid=502&kraj=&language=CZ&nuts=cz0321> (20.11.2009)

⁶⁵ <http://www.crr.cz/cs/programy-eu/predvstupni-programy/cbc-phare/sfmp/prehled-udelenych-grantu/>
(15.2.2010)

CBC Phare 2003

V roce 2003 byla pro česko-německou oblast vyhlášena celkem dvě grantová schémata. Prvním bylo schéma pro rozvoj dopravní infrastruktury a druhým schéma pro ochranu životního prostředí a udržitelný rozvoj.

Podmínky pro získání financí zůstaly v roce 2003 shodné s podmínkami nastolenými pro Grantová schémata v roce 2002.

Mikroregion tentokrát využil možnosti financování u jednoho projektu z oblasti infrastruktury. Na opravu místních komunikací Nová Ves - Vítovky, Pranty - Hamličky, Smržovice – Modlín získal 130 345 €, tedy podle průměrného kurzu⁶⁶ pro rok 2003 asi 4 140 246 Kč.

Tabulka č. 16: Zhodnocení využití financí z grantových schémat CBC Phare 2003

	Profinancováno (€)	Profinancováno (Kč)	% podíl na celkové částce	
Oblast ČR-Německo	3 055 000	97 038 256,25	100 %	
Mikroregion	130 345	4 140 245,994	4,27 %	

	Počet obyvatel	% podíl na oblasti	finance na 1 obyv. (€)	finance na 1 obyv. (Kč)
Oblast ČR-Německo	1 896 985	100 %	1,61	51,154
Mikroregion	13611	0,72 %	9,58	304,184

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Regionálního informačního servisu⁶⁷ a Centra pro regionální rozvoj⁶⁸

Z tabulky je patrné, že mikroregion dokázal využít ve svůj prospěch 4,27 % finančních prostředků. V absolutních číslech to činí 304,18 Kč na jednoho obyvatele mikroregionu, což je asi 6 krát více než měla k dispozici celá oblast financovaná z programu CBC Phare 2003 Česko – Německo.

⁶⁶ Průměrný kurz = 31,76375 Kč/€

⁶⁷ (<http://www.risy.cz/index.php?pid=502&kraj=&language=CZ&nuts=cz0321>) 20.11.2009

⁶⁸ (<http://www.crr.cz/cs/programy-eu/predvstupni-programy/cbc-phare/sfmp/prehled-udelenych-grantu/>) 15.2.2010

4.3.2 INTERREG IIIA

Financování

Mikroregion Kdyňsko byl zařazen do dotační oblasti Česko – Bavorsko, pro kterou bylo vyčleněno na celé programovací období 76 396 066 €. Z této celkové částky čerpal v letech 2000 - 2004 pouze Německo. Česko se zapojilo do iniciativy až po svém vstupu v roce 2004. Na českou část území bylo pro roky 2004 - 2006 vyhrazeno z Evropské unie celkem 8 600 000 €, tedy 266 600 000 Kč. Rozložení financí do jednotlivých dotačních priorit zobrazuje tabulka č. 17.

Tabulka č. 17: Rozložení zdrojů v rámci iniciativy INTERREG IIIA

priorita/ opatření	Název priority/opatření	Celková částka (€)
Priorita 1	Hospodářský rozvoj	3 262 082
Opatření 1.1	Hospodářská spolupráce a rozvoj ekonomického prostoru	348 956
Opatření 1.2	Cestovní ruch, volný čas a rekreace	2 913 126
Priorita 2	Infrastruktura	2 172 453
Opatření 2.1	Doprava	2 014 858
Opatření 2.2	Ostatní infrastruktura	157 595
Priorita 3	Rozvoj území a životního prostředí	1 001 664
Opatření 3.1	Ochrana přírody a životního prostředí	772 664
Opatření 3.2	Územní plánování a rozvoj venkovského prostoru	229 000
Priorita 4	Lidské zdroje a sítě	1 733 801
Opatření 4.1	Profesní vzdělávání a trh práce	52 531
Opatření 4.2	Všeobecné vzdělávání, věda, výzkum, kultura, zdraví a civilní ochrana	692 270
Opatření 4.3	Sítě (včetně Dispozičních fondů)	989 000
TH 1	TP 1 ve smyslu č. 2.1 pravidla č. 11 nařízení (ES) č. 1685/2000	340 000
TH 2	TP 2 ve smyslu č. 3 pravidla č. 11 nařízení (ES) č. 1685/2000	90 000
Celkem		8 600 000

TP = technická pomoc

Zdroj: Centrum pro regionální rozvoj⁶⁹

⁶⁹ <http://www.crr.cz/cs/programy-eu/obdobi-2004-2006/interreg-iii-a/aktualni-stavy-alokaci/> (27.2.2010)

Na Dispoziční fond v rámci priority Lidské zdroje a sítě bylo pro oblast Euroregion Šumava/Bavorský les vyhrazeno 541 287 €.

Dotační oblast

Dotační oblast pro iniciativu INTERREG IIIA zaznamenala na česko-německé hranici částečnou územní změnu⁷⁰. Největší změnou bylo především rozdělení oblasti na dvě části Česko-Bavorsko a Česko-Sasko. Další změnou bylo, že do dotační oblasti byly zahrnuty téměř celé kraje, tedy i některé nepřihraniční okresy.

Tabulka č. 18: **Dotační oblast iniciativy INTERREG IIIA Česko - Bavorsko**

2008	Počet obyvatel	rozloha (km ²)		Počet obyvatel	rozloha (km ²)
Cheb	95 452	1 046	Domažlice	60 239	1 123
Sokolov	93 028	754	Klatovy	88 669	1 946
Karlovy Vary	119 923	1 515	Prachatice	51 548	1 375
Tachov	53 394	1 379	Strakonice	71 054	1 032
Plzeň-sever	74 003	1 287	Písek	70 550	1 127
Plzeň-jih	60 856	1 017	Český Krumlov	61 516	1 615
Plzeň-město	185 125	234	České Budějovice	185 584	1 638
Rokycany	47 341	575	Celkem	1 318 282	17 663

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Českého statistického úřadu⁷¹

Dotační oblast byla zmenšena o příhraniční regiony Libereckého a Ústeckého kraje, ale zároveň byla zvětšena o okresy Plzeň-sever, Plzeň-jih, Plzeň-město, Rokycany a Písek. Její rozloha v celku klesla z 19 251 km² na 17 663 km² a počet obyvatel se snížil z 1 896 985 na 1 318 282.

Mikroregion Kdyňsko po těchto změnách zabírá svou rozlohou 1,44 % dotační oblasti a počtem obyvatel se na ní podílí 1,03 %.

⁷⁰ Mapa dotační oblasti pro iniciativu INTERREG IIIA viz příloha č. 19

⁷¹ http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/regiony_mesta_obce_souhrn (1.3.2010)

Projekty mikroregionu

Mikroregion Kdyňsko využil prostředky z iniciativy INTERREG IIIA k financování celkem 15 projektů, z nichž 14 spadalo pod prioritu Lidské zdroje a sítě a pouze 1 z nich byl financován v rámci priority Hospodářský rozvoj.

Převážná část projektů byla financována prostřednictvím Dispozičního fondu Euroregion Šumava/Bavorský les, který byl v programovacím období 2004-2006 určen k přerozdělování prostředků na malé investiční projekty.

Podrobný přehled projektů mikroregionu je uveden v příloze č. 20.

Tabulka č. 19: Zhodnocení využití financí v rámci iniciativy INTERREG IIIA

	Profinancováno (€)	Profinancováno (Kč)	% podíl na celkové částce	
Oblast ČR-Bavorsko	8 600 000	266 660 000	100 %	
Mikroregion	221 960	6 882 320	2,58 %	
	Počet obyvatel	% podíl na oblasti	finance na 1 obyv. (€)	finance na 1 obyv. (Kč)
Oblast ČR-Bavorsko	1 318 282	100 %	6,52	202,278
Mikroregion	13 611	1,03 %	16,31	505,644

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Regionálního informačního servisu⁷² a Fondů Evropské unie⁷³

Mikroregion využil z celkové částky, která byla pro vybranou oblast k dispozici, 2,58 %, tedy 2,5 krát více než je jeho podíl na celkovém obyvatelstvu v oblasti. V absolutních číslech je to 505 Kč na jednoho obyvatele mikroregionu, oproti 202 Kč, které byly k dispozici na jednoho obyvatele oblasti ČR-Bavorsko.

⁷² <http://www.risy.cz/index.php?pid=502&kraj=&language=CZ&nuts=cz0321> (20.11.2009)

⁷³ <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006/Iniciativy-Spolecenstvi/Interreg-IIIa-CR-Bavorsko/Projekty/Aktualni-stav-alokovanych-financnich-prostredku> (15.2.2010)

Dispoziční fond

Mikroregion financoval prostřednictvím dispozičního fondu celkem 13 projektů, z nichž 5 bylo z oblasti kulturních akcí pro obyvatelstvo, a zbytek by se dal zařadit do oblasti rozvoje cestovního ruchu.

Tabulka č. 20: Zhodnocení využití financí v rámci Dispozičního fondu Euroregion Šumava/Bavorský les (Iniciativa INTERREG IIIA)

	Profinancováno (€)	Profinancováno (Kč)	% podíl na celkové částce	
Oblast ČR-Bavorsko	541 287	15 858 964	100 %	
Mikroregion	33 489	981 064	6,19 %	
	Počet obyvatel	% podíl na oblasti	finance na 1 obyv. (€)	finance na 1 obyv. (Kč)
Oblast ČR-Bavorsko	1 318 282	100 %	0,411	12,030
Mikroregion	13 611	1,03 %	2,460	72,079

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Regionálního informačního servisu⁷⁴ a Regionální rozvojové agentury Šumava⁷⁵

Mikroregion velmi efektivně využívá především prostředky určené k financování malých projektů. Z dispozičního fondu určeného pro oblast ČR-Bavorsko získal více než 6 % financí ve svůj prospěch, tedy 6 krát více než je jeho podíl na obyvatelstvu.

⁷⁴ <http://www.risy.cz/index.php?pid=502&kraj=&language=CZ&nuts=cz0321> (20.11.2009)

⁷⁵ http://www.rra-sumava.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=49:dispozini-fond-zakladni-informace&catid=46:dispofond-archiv&Itemid=56 (15.2.2010)

4.3.3 Evropská územní spolupráce

Financování

Mikroregion byl stejně jako v minulém programovacím období zařazen do dotační oblasti Česko-Bavorsko. V tomto období bylo na evropskou územní spolupráci na česko-bavorské hranici vyčleněno celkem 115 510 449 €⁷⁶, které musejí být povinně doplněny o prostředky z českých a německých národních fondů, v tomto případě o 20 384 198 €⁷⁷. Pro českou část dotačního území bylo vyhrazeno 55 040 000 €⁷⁸.

Celkové rozložení financí do jednotlivých prioritních os a oblastí podpory v celé dotační oblasti je zobrazeno v tabulce č. 21.

Tabulka č. 21: Rozložení celkových zdrojů na Evropskou územní spolupráci v oblasti Česko – Bavorsko

Prioritní osa	Příspěvek EU (€)	Národní příspěvek (€)
Osa 1 – Hospodářský rozvoj, lidské zdroje a sítě	72 222 559	12 745 158
Hospodářská spolupráce a rozvoj ekonomického prostoru	5 751 879	1 015 037
Cestovní ruch, volný čas a rekreace	27 309 024	4 819 240
Profesní vzdělávání a trh práce	3 951 128	697 258
Výchova a všeobecné vzdělávání, věda, výzkum, kultura, zdravotnictví a sociální péče, civilní ochrana a ochrana před katastrofami	15 754 136	2 780 142
Sítě (včetně Dispozičního fondu)	12 554 136	2 215 436
Technická pomoc	6 902 256	1 218 045
Osa 2 – Rozvoj území a životního prostředí	43 287 890	7 639 040
Životní prostředí a ochrana přírody	16 554 136	2 921 318
Územní plánování a rozvoj venkovského prostoru	9 551 880	1 685 626
Doprava	16 331 498	2 882 030
Komunikační a informační systémy	850 376	150 066
Celkem	115 510 449	20 384 198

Zdroj: Fondy Evropské unie⁷⁹

⁷⁶ Dle průměrného kurzu 28,42 Kč/€ tato částka činí 3 282 806 961 Kč

⁷⁷ Dle průměrného kurzu 28,42 Kč/€ tato částka činí 579 318 907 Kč

⁷⁸ Dle průměrného kurzu 28,42 Kč/€ tato částka činí 1 564 236 800 Kč

⁷⁹ <http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=c61fae1d-415f-486b-a9b1-9c1591489d8a> (5.3.2010)

Dotační oblast

Dotační oblast pro operační program Evropská územní spolupráce byla oproti iniciativě INTERREG IIIA v oblasti Česko-Bavorsko opět částečně pozměněna. Do dotované oblasti byly tentokrát zařazeny celé tři kraje včetně všech svých nepřihraničních okresů.

Mapa celé dotační oblasti pro operační program Evropská územní spolupráce je uvedena v příloze č. 21 a charakteristika jednotlivých okresů v tabulce č. 22.

Tabulka č. 22: **Dotační oblast operačního programu Evropská územní spolupráce (Cíl 3 ČR – Svobodný stát Bavorsko)**

	Počet obyvatel	rozloha (km ²)		Počet obyvatel	rozloha (km ²)
Cheb	95 452	1 046	Prachatice	51 548	1 375
Sokolov	93 028	754	Strakonice	71 054	1 032
Karlovy Vary	119 923	1 515	Písek	70 550	1 127
Tachov	53 394	1 379	Český Krumlov	61 516	1 615
Plzeň-sever	74 003	1 287	České Budějovice	185 584	1 638
Plzeň-jih	60 856	1 017	Tábor	102 778	1 326
Plzeň-město	185 125	234	Jindřichův Hradec	93 298	1 944
Rokycany	47 341	575	Celkem	1 514 358	20 933
Domažlice	60 239	1 123			

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Českého statistického úřadu⁸⁰

Dotační oblast pro Cíl 3 byla zvětšena oproti INTERREGU o další dva okresy Jihočeského kraje. Konkrétně to byly okres Tábor a Jindřichův Hradec, které zvětšily dotační oblast o 3 270 km² a 196 076 obyvatel.

Mikroregion Kdyňsko v tomto dotačním období, na základě uvedených změn, zabírá 1,21 % rozlohy oblasti a počtem obyvatelstva se na ní podílí 0,9 %.

⁸⁰ http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/regiony_mesta_obce_souhm (1.3.2010)

Projekty mikroregionu

Mikroregion prozatím financoval v tomto programovacím období celkem 13 projektů, z nichž 11 bylo financováno prostřednictvím Dispozičního fondu a zbylé 2 projekty z celkových prostředků určených pro tento program. Tematicky projekty spadaly především pod oblast kultury a rozvoje regionu.

Celkový přehled projektů uskutečněných v rámci Cíle 3 v mikroregionu Kdyňsko je uveden v příloze č. 22.

Tabulka č. 23: **Zhodnocení využití financí v rámci Cíle 3 ČR – Svobodný stát Bavorsko**

	Profinancováno (€)	Profinancováno (Kč)	% podíl na celkové částce	
Oblast ČR-Bavorsko	42 105 229	1 189 129 344	100 %	
Mikroregion	876 575	24 756 094	2,08 %	

	Počet obyvatel	% podíl na oblasti	finance na 1 obyv. (€)	finance na 1 obyv. (Kč)
Oblast ČR-Bavorsko	1 514 358	100 %	27,804	785,237
Mikroregion	13 611	0,9 %	64,402	1 818,830

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Regionálního informačního servisu⁸¹ a Fondů Evropské unie⁸²

Mikroregion v tomto programovacím období prozatím vyčerpal více prostředků než je jeho podíl na počtu obyvatel v dotační oblasti. Z fondu již získal přes 1 800 Kč na jednoho svého obyvatele, což je prozatím nejvíce prostředků, kolik kdy mikroregion získal z jednotlivých programů od začátku své existence.

⁸¹ <http://www.risy.cz/index.php?pid=502&kraj=&language=CZ&nuts=cz0321> (20.11.2009)

⁸² <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace/Cil-3-Ceska-republika---Svobodny-stat-Bavorsko-200/Projekty-%282%29> (15.2.2010)

Dispoziční fond

Mikroregion využil i v tomto období velmi efektivně možnosti financovat své neinvestiční projekty, především z oblasti kulturních akcí, z prostředků poskytovaných v rámci dispozičního fondu.

Tabulka č. 24: **Zhodnocení využití financí v rámci Dispozičního fondu Cíl 3 ČR – Svobodný stát Bavorsko**

	Profinancováno (€)	Profinancováno (Kč)	% podíl na celkové částce	
Oblast ČR-Bavorsko	830 844	21 358 507	100 %	
Mikroregion	38 197	1 002 331	4,60 %	

	Počet obyvatel	% podíl na oblastí	finance na 1 obyv. (€)	finance na 1 obyv. (Kč)
Oblast ČR-Bavorsko	1 514 358	100 %	0,549	14,104
Mikroregion	13 611	0,9 %	2,806	73,641

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Regionální rozvojové agentury Šumava⁸³ a Fondů Evropské unie⁸⁴

Na malé neinvestiční projekty mikroregion prozatím vyčerpal z dispozičního fondu 38 197 €. Tedy 4,6 % veškerých prostředků, které byly během let 2007 – 2009 v Regionální rozvojové agentuře Šumava rozděleny.

4.3.4 Partnerská města a obce

Velmi důležitým programem přeshraniční spolupráce, kterého se aktivně účastní především město Kdyně, je partnerství měst a obcí tzv. Town Twinnig.

Poprvé se myšlenka partnerství měst zrodila již po druhé světové válce ve Velké Británii a realizována byla mezi anglickým Bristolem a německým Hannoverem

⁸³ http://www.rra-sumava.cz/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=7&Itemid=33 (20.2.2010)

⁸⁴ <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace/Cil-3-Ceska-republika---Svobodny-stat-Bavorsko-200/Projekty-%282%29> (15.2.2010)

v roce 1947. Nepatně odlišný typ partnerství se však objevil již během války, kdy došlo k partnerství mezi kanadským Vancouverem a sovětským přístavem Oděsa. Dnes je tento program mezi městy znám již po celém světě a výjimkou nejsou ani partnerství měst, která jsou od sebe vzdálena i několik tisíc kilometrů.

Základní myšlenkou je podpora přátelství a kulturních vazeb mezi obyvatelstvem měst a zároveň tvorba široké mezinárodní sítě ve výměně informací a zkušeností z oblasti řízení, ekonomiky, ekologie, samosprávy apod. Této myšlenky využila Evropská unie a již v roce 1989 se aktivně zapojila do programu Town Twinningu, který se stal součástí agendy EU. Evropská unie v partnerství vidí příležitost pro snazší a rychlejší integraci napříč Evropou a to i na té nejnižší úrovni, jelikož se program partnerství v dnešní době netýká pouze velkých měst, ale i malých měst, obcí a dokonce i samotných jednotlivců. Malé obce a města nejčastěji navazují partnerství s městem nebo obcí blízko za hranicí svého státu a jednotlivci se programu účastní především prostřednictvím výměnných pobytů mezi studenty nebo prostřednictvím společných kulturních akcí.

Zapojení Evropské unie do Town Twinningu, přineslo účastníkům tohoto programu možnost čerpat finanční zdroje na veškeré aktivity s tímto programem spojené. V současném programovacím období jsou town-twinningové aktivity financovány v rámci programu Evropa pro občany⁸⁵, konkrétně v rámci programové osy 1 - Aktivní občané pro Evropu (Svaz obcí a měst⁸⁶, Mezinárodní konference partnerských měst⁸⁷).

Program Evropa pro občany

„Rozhodnutím č. 1904/2006/ES ze dne 12. prosince 2006 Evropský parlament a Rada přijaly program „Evropa pro občany“ na období 2007–2013, který zavedl právní rámec na podporu široké škály činností a organizací propagujících „aktivní evropské

⁸⁵ Europe for Citizens

⁸⁶ <http://www.smocr.cz/partnerstvi-mest/default.aspx> (22.10.2009)

⁸⁷ <http://www.towntwinning.cz/index.php?ido=219&idm=219> (22.10.2009)

občanství“, tedy zapojení občanů a organizací občanské společnosti do procesu evropské integrace (Program Evropa pro občany, str. 4).“

Cíle programu jsou uskutečňovány prostřednictvím pevně určených témat, která platí po celou dobu programovacího období a jako doplněk k nim jsou každoročně vyhlašována specifická témata, která umožňují pružně reagovat na výskyt nových oblastí nezapadajících do stanovených témat a projektů iniciovaných zdola.

Základní cíle programu

Cíli programu je poskytovat obyvatelstvu příležitosti ke spolupráci a podílení se na budování otevřené a demokratické Evropy, rozvíjet vědomí evropské identity, podporovat spoluvlastnictví EU mezi jejími občany a posilovat toleranci a porozumění mezi nimi (Program Evropa pro občany⁸⁸).

Partnerská města mikroregionu

Město Kdyně má v zahraničí dvě partnerská města. Prvním z nich je německý Eschlkam, který leží nedaleko hraničního přechodu v městysi Všeruby, který je do partnerství taktéž zapojen a druhým je švýcarské město Hasle bei Burgdorf.

Eschlkam

Eschlkam leží v okrese Cham asi 7 km za hraničním přechodem Všeruby-Eschlkam. Má status městys a v roce 2008 zde žilo zhruba 3 500 obyvatel na celkové rozloze 60,5 km². Do partnerství s městysem Všeruby a městem Kdyně vstoupil Eschlkam již v roce 1994, tedy 10 let před vstupem České republiky do Evropské unie.

Hasle bei Burgdorf

Hasle bei Burgdorf leží v kantonu Bern 30 km od Bernu, hlavního města Švýcarska. Město má něco přes 3 000 obyvatel, kteří žijí na rozloze 21,89 km². Partnerským městem Kdyně se stal v roce 1996.

⁸⁸ <http://www.smocr.cz/data/files/eacea-2008-0185-cs.pdf> (21.10.2009)

V rámci partnerství s městem Eschlkam se mikroregion aktivně podílí na čerpání evropských dotací určených na přeshraniční spolupráci. Financovaly společně již několik přeshraničních projektů především z oblasti kultury a cestovního ruchu. S městem Hasle bei Burgdorf spolupracuje Kdyně především na výměnných pobytech žáků základních škol v obou městech.

4.3.5 Shrnutí a zhodnocení

Mikroregion Kdyňsko financoval od svého založení v roce 2001 v rámci přeshraniční spolupráce celkem 35 projektů. Na jejich financování bylo získáno z fondů Evropské unie celkem 1 390 261 €, což je v přepočtu 40 419 762 Kč. Z celkového množství prostředků určených na přeshraniční spolupráci v letech 2001 – 2009 vyčerpal mikroregion 1,87 %. Největší procento prostředků mikroregion získal z iniciativy INTERREG IIIA, ale pokud se podíváme na celkové množství získaných prostředků, získal nejvíce v rámci Cíle 3.

Celkové shrnutí projektů je uvedeno v tabulce č. 25 a následujícím grafu č. 2.

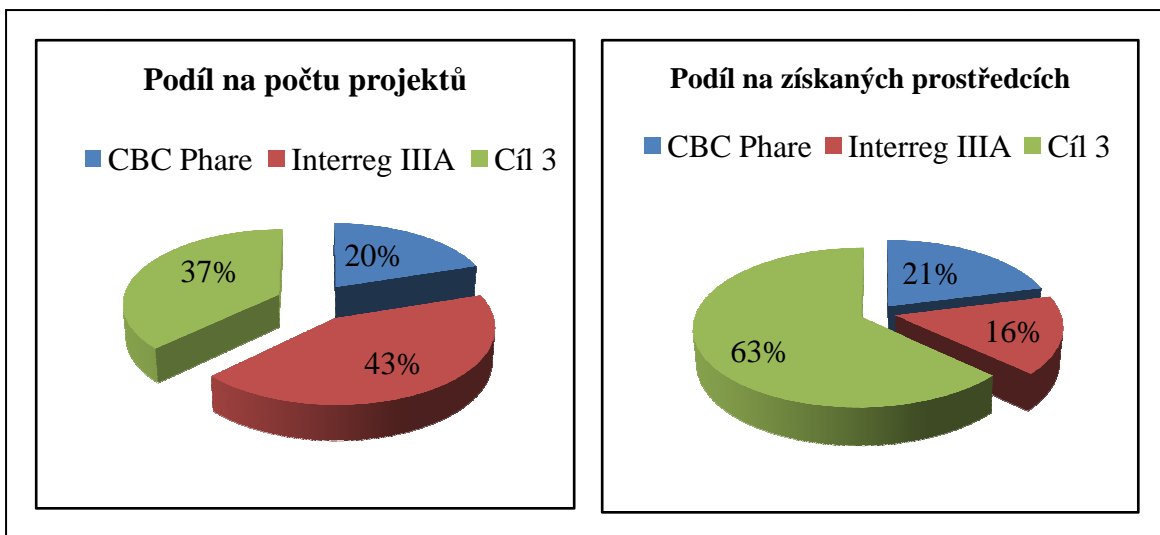
Tabulka č. 25: Shrnutí projektů uskutečněných v rámci přeshraniční spolupráce

Program	Počet projektů	Získané prostředky (€)	Získané prostředky (Kč)	Prostředky k dispozici (€)	% podíl
CBC Phare	7	291 726	9 160 650	23 774 795	1,23 %
INTERREG IIIA	15	221 960	6 503 017	8 600 000	2,58 %
Cíl 3	13	876 575	24 756 094	42 105 229*	2,08 %
Celkem	35	1 390 261	40 419 762	74 480 024	1,87 %

* Profinancované prostředky

Vlastní zpracování na základě dat uvedených v předcházejících kapitolách

Graf č. 2: Podíl jednotlivých programů na uskutečněných projektech dle počtu projektů a dle získaných financí

Vlastní zpracování na základě dat uvedených v předcházejících kapitolách

Z tabulky a grafů je velmi dobře patrné, že zatímco bylo v programu INTERREG IIIA procenticky získáno nejvíce prostředků z dostupných financí a uskutečněno 43 % projektů, podíl na celkově získaných financích byl pouhých 16 %, tedy nejméně v rámci 3 sledovaných dotačních období. Tato skutečnost je částečně způsobena tím, že zmiňované dotační období bylo zároveň nejkratším obdobím. Trvalo pouhé 2 roky, kdežto z programů CBC Phare a Cíl 3 mikroregion čerpal 3 roky.

Ze zbylých 2 programů byl co do podílu získaných financí i počtu projektů úspěšnější Cíl 3, v jehož rámci mikroregion financoval 37 % všech projektů, na které získal 63 % veškerých financí.

Zaměření projektů

Mikroregion Kdyňsko financoval většinu svých projektů v rámci priority Lidské zdroje a sítě. Pod tuto prioritu spadaly během všech tří období opatření Profesní vzdělávání a trh práce, Všeobecné vzdělání, věda, výzkum, kultura, zdraví a civilní ochrana a Síť. Pod opatření sítě se v programu CBC Phare řadil Společný fond malých projektů, v iniciativě INTERREG IIIA a programu Evropské uzemní spolupráce byly

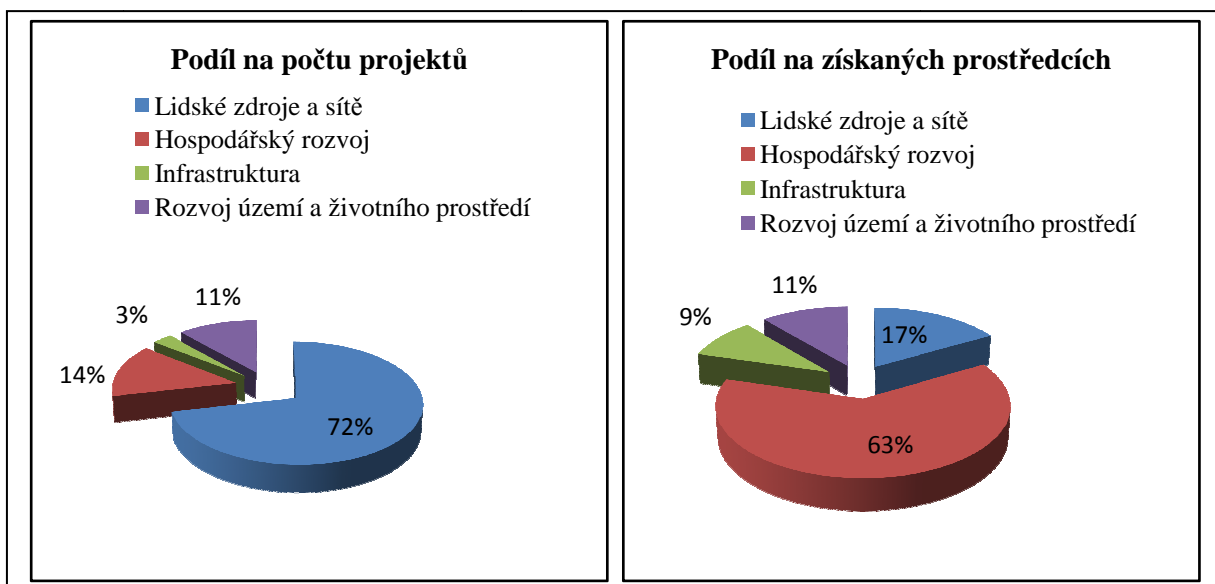
prostřednictvím této priority financovány projekty schválené v rámci Dispozičního fondu.

Podstatná část projektů byla uskutečněna pod prioritou Hospodářský rozvoj, do které spadaly opatření Hospodářská spolupráce a rozvoj ekonomického prostoru a Cestovní ruch, volný čas a rekreace.

V rámci priorit Rozvoj území a životního prostředí a Infrastruktura bylo financováno pouze 14 % projektů.

Zařazení uskutečněných projektů do jednotlivých prioritních os je zachyceno v grafu č. 3.

Graf č. 3: Rozdělení projektů do prioritních os dle počtu a dle získaných financí

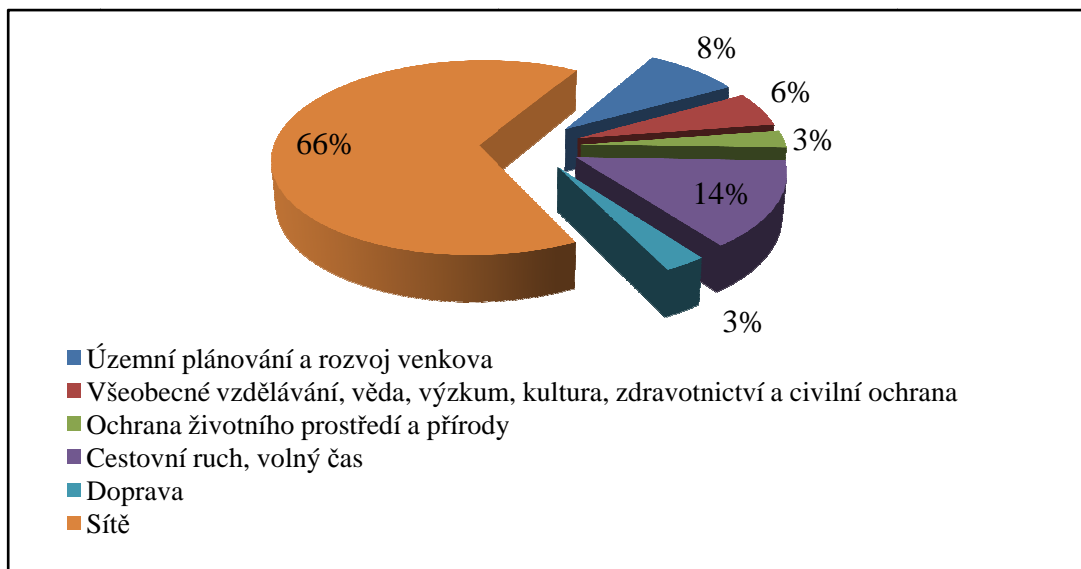

Vlastní zpracování na základě dat uvedených v předcházejících kapitolách

Pokud se podíváme na zařazení projektů do jednotlivých opatření uskutečňovaných v rámci uvedených priorit, bylo největší procento projektů zahrnuto do opatření Síť, pod nímž byly financovány malé investiční a neinvestiční projekty ve všech třech programovacích obdobích. Větší počet projektů byl uskutečněn taktéž v rámci opatření Cestovní ruch, volný čas, Územní plánování a Všeobecné vzdělávání, věda, výzkum, kultura, zdravotnictví a civilní ochrana.

Podrobné rozložení projektů do jednotlivých opatření je uvedeno v grafu č. 4.

Graf č. 4: Rozložení uskutečněných projektů dle jejich počtu

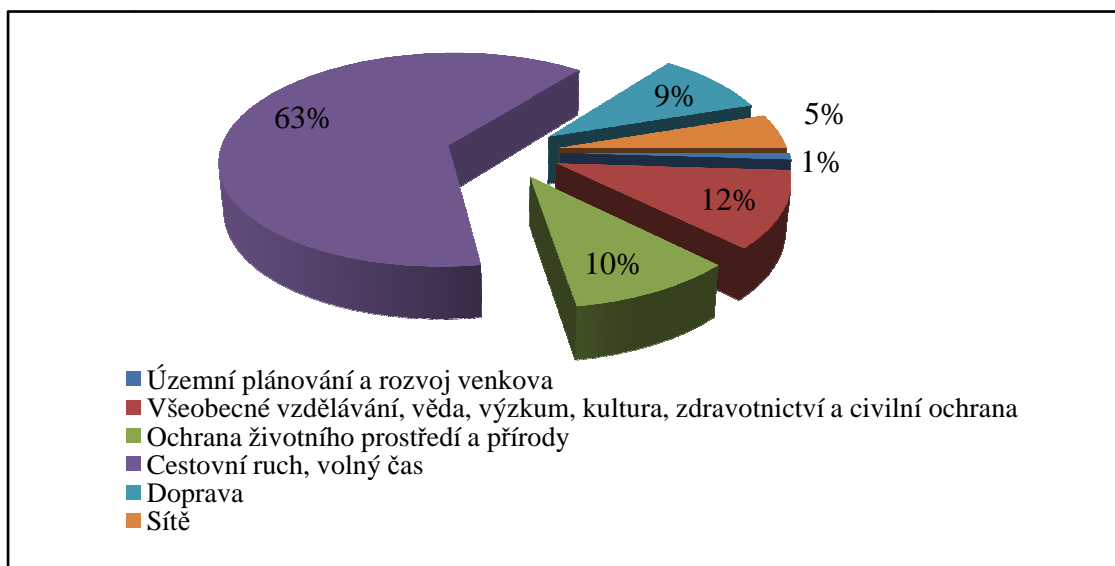

Vlastní zpracování na základě dat uvedených v předcházejících kapitolách

Z hlediska rozdělení získaných prostředků bylo nejvíce (63 %) financí získáno na projekty z opatření Cestovní ruch, volný čas a rekreace. Podstatně méně bylo získáno na projekty financované v rámci opatření Všeobecné vzdělávání, věda, výzkum, kultura, zdravotnictví a civilní ochrana, Ochrana životního prostředí a Doprava.

Rozdělení prostředků v rámci jednotlivých opatření je uvedeno v grafu č. 5.

Graf č. 5: Rozdělení získaných prostředků do jednotlivých opatření

Vlastní zpracování na základě dat uvedených v předcházejících kapitolách

Z obou grafů je patrné, že podíl na počtu uskutečněných projektů v rámci jednotlivých opatření a rozdělení získaných financí se značně liší. Zatímco opatření Síť se podílelo na celkovém počtu projektů 66 %, na získaných financích byl tento podíl pouhých 5 %. Opačný případ je možno sledovat u opatření Cestovní ruch, volný čas a rekreace, kde byl podíl na celkovém počtu projektů pouhých 14 %, ale na získaných financích se toto opatření podílelo 63 %.

Celkově je možno říci, že mikroregion Kdyňsko velmi efektivně využívá možnosti financovat své projekty z prostředků určených na přeshraniční spolupráci a tudíž splňuje základní účel, za kterým bylo Sdružení obcí Kdyňska založeno.

Z hlediska zaměření projektů taktéž splňuje hlavní prioritu sdružení, kterou je financování projektů z oblasti ochrany životního prostředí, cestovního ruchu a kulturních a společenských akcí. Podíl těchto projektů je na celkovém počtu projektů téměř 90 % a z hlediska financování bylo na tyto projekty vynaloženo taktéž 90 % získaných prostředků.

4.4 Ostatní aktivity mikroregionu

Mikroregion se aktivně zapojuje i do dalších programů, které mu pomohou překonat nevýhody plynoucí z jeho okrajové polohy. Nevýhody jsou především důsledkem minulého režimu, jelikož se část mikroregionu v této době nacházela v pohraničním pásmu.

I projekty realizované mimo rámec přeshraniční spolupráce se zaměřují především na oblast rozvoje cestovního ruchu a dopravní infrastruktury, na životní prostředí a kulturní život v obcích.

4.4.1 Mikroregion a EU

Z fondů Evropské unie čerpal mikroregion pouze v posledním programovacím období, tedy v letech 2007 – 2009. Finance byly prozatím získány z ROP Jihozápad, OP Životní prostředí a Integrovaného operačního programu.

ROP Jihozápad

Na ROP Jihozápad bylo z fondů Evropské unie vyčleněno 619 651 254 €, tedy dle kurzu pro rok 2007⁸⁹ 17 243 964 922 Kč.

Tabulka č. 26: Rozložení celkových zdrojů na ROP Jihozápad

Prioritní osa	Příspěvek EU (€)	Národní příspěvek (€)
Dostupnost center	275 744 808	48 660 849
Stabilizace a rozvoj měst a obcí	201 386 657	35 538 822
Rozvoj cestovního ruchu	123 930 251	21 870 044
Technická pomoc	18 589 538	3 280 508
Celkem	619 651 254	109 350 223

Vlastní zpracování na základě dat získaných na internetových stránkách Fondů Evropské unie⁹⁰

Z prostředků určených pro regionální operační program Jihozápad vyčerpal mikroregion Kdyňsko 104 208 537 Kč na realizaci centra vodní zábavy ve Kdyni. Projekt je financován v rámci priority Rozvoj cestovního ruchu a termín jeho dokončení je stanoven na 30. 4. 2010.

Tabulka č. 27: Zhodnocení využití financí v rámci ROP Jihozápad

	K dispozici (€)	K dispozici (Kč)	% podíl na celkové částce	
Financovaná oblast ⁹¹	123 930 251	3 448 792 990	100 %	
Mikroregion	3 744 670	104 208 537	3,02 %	

	Počet obyvatel	% podíl na oblasti	finance na 1 obyv. (€)	finance na 1 obyv. (Kč)
Financovaná oblast	1 205 955	100 %	102,77	2 859,8
Mikroregion	13 611	1,13 %	275,12	7 656,2

Vlastní zpracování na základě dat získaných z internetových stránek Regionálního informačního servisu⁹²

⁸⁹ Kurz pro rok 2007: 27,829 Kč/€

⁹⁰ <http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=9402219d-18c3-45d6-95b6-f85440efa8eb> (10.3.2010)

⁹¹ Do financované oblasti v rámci ROP Jihozápad jsou zahrnuty Plzeňský a Jihočeský kraj

⁹² <http://www.risy.cz/index.php?pid=502&kraj=&language=CZ&nuts=cz0321> (12.3.2010)

Mikroregion Kdyňsko vyčerpal z priority Rozvoj cestovního ruchu více než 3 % prostředků, tedy opět více, než je jeho podíl na financované oblasti. Podíl pouze na jedné prioritě byl zvolen z toho důvodu, že nebylo možno dohledat dosud profinancované prostředky v rámci celého regionálního operačního programu. Jelikož prozatím uběhla pouze polovina vymezeného období je pravděpodobné, že mikroregion může ještě čerpat další finanční prostředky.

OP Životní prostředí

V rámci operačního programu Životní prostředí byly financovány celkem tři projekty, na které vybrané obce získaly celkem 118 484 €, tedy přibližně 3 297 243 Kč.

Podrobné informace o financovaných projektech jsou uvedeny v tabulce č. 28

Tabulka č. 28: **Přehled projektů financovaných prostřednictvím OP Životní prostředí**

Č.	Projekt	Priorita	Opatření
1	Budova ZŠ Všeruby - úspora energie	Udržitelné využívání zdrojů energie	Realizace úspor energie a využití odpadního tepla u nepodnikatelské sféry
2	Úsilov - oprava rybníka	Zlepšování stavu přírody a krajiny	Optimalizace vodního režimu krajiny
3	Chodská Lhota - Štefle - obnova MVN	Zlepšování stavu přírody a krajiny	Optimalizace vodního režimu krajiny
	Příspěvek EU (€)	Průměrný kurz (Kč/€)	Příspěvek EU (Kč)
1	35 944	27,829	1 000 266
2	53 349	27,829	1 484 623
3	29 191	27,829	812 354
Σ	118 484		3 297 243

Vlastní zpracování na základě dat získaných na internetových stránkách Regionálního informačního servisu⁹³

Na operační program Životní prostředí bylo z Evropské unie poskytnuto 4 917 867 098 €. Z této celkové částky vyčerpal mikroregion pouhých 0,00241 %.

⁹³<http://www.risy.cz/index.php?pid=502&kraj=&language=CZ&nuts=cz0321> (13.3.2010)

Získat prostředky z tohoto programu je poněkud obtížnější zejména díky tomu, že je určen pro celou Českou republiku.

Integrovaný operační program

Z prostředků určených na Integrovaný operační program bylo v mikroregionu Kdyňsko financováno rozšíření již částečně zavedeného projektu CzechPOINT, který umožňuje komunikaci s informačními systémy veřejné správy. V každé obci bylo vytvořeno kontaktní místo, na jehož vybavení byla dotace určena.

Mikroregion získal na tento projekt celkem 52 183 €, což je dle již uváděného kurzu 1 452 169 Kč.

Na celý integrovaný operační program bylo poskytnuto Evropskou unií 1 582 390 162 €. Mikroregion z této částky tentokrát vyčerpal velmi nepatrný zlomek, pouhých 0,0033 %.

Mikroregion Kdyňsko je také členem Místní akční skupiny Pošumaví, která spravuje prostředky poskytované na Program rozvoje venkova a LEADER ČR, který je českou obdobou programu LEADER+. Většina projektů financovaných z těchto programů se snaží o zkvalitnění kulturního života v obcích prostřednictvím rekonstrukcí kulturních zařízení nebo výstavbou sportovišť.

4.4.2 Aktivity mimo rámec EU

Mikroregion financuje významnou část svých projektů taktéž z vlastního rozpočtu nebo ze státních dotací. Snaží se co nejaktivněji eliminovat nedostatky v dopravní infrastruktuře a technické a sociální vybavenosti jednotlivých obcí. Jsou zde patrné značné snahy vytvořit z mikroregionu atraktivní oblast, jak pro jeho obyvatelstvo, tak i pro návštěvníky, kteří do mikroregionu zavítají.

Do projektů z oblasti dopravní infrastruktury a technické vybavenosti obcí byly vloženy prostředky v řádech desítek milionů korun. Z projektů týkajících se této oblasti je nutno zmínit především rekonstrukci veškerých komunikací ve městě Kdyně včetně opravy kanalizací a vodovodního potrubí, dále výstavbu několika nových čistíren

odpadních vod, konkrétně ve Kdyni, Kolovči a Koutě na Šumavě či plynofikaci všech členských obcí mikroregionu.

Z oblasti sociální vybavenosti obcí jsou důležitými projekty především výstavby víceúčelových sportovních hřišť téměř v každé obci, či rekonstrukce kulturních zařízení. Z této oblasti lze vybrat například výstavbu víceúčelového sportovního hřiště ve Kdyni, Všerubech, Koutě na Šumavě a dalších obcích nebo výstavbu zcela nové tělocvičny pro Masarykovu základní školu ve Kdyni. Výstavba tělocvičny byla financována ze státních dotací a její celková cena se vyšplhala téměř k 30 mil. Kč.

5 Závěr

Cílem práce bylo zhodnotit, jakým způsobem dokázal mikroregion Kdyňsko využít příležitosti financovat své projekty z evropských dotací určených na přeshraniční spolupráci i jiné operační programy, realizované v rámci fondů Evropské unie.

Z celkového hodnocení aktivit mikroregionu by mělo také vyplynout, zda mikroregion plní účel, za kterým byl v roce 2000 založen a zda realizované projekty kooperují s jednotlivými prioritami stanovenými sdružením při jeho založení.

Z celkového hodnocení vyplynulo, že mikroregion velmi efektivně využívá možnosti financování projektů z dotací Evropské unie. Ve všech programovacích obdobích, do kterých byla Česká republika začleněna, dokázal získat ve svůj prospěch vyšší podíl finančních prostředků, než byl jeho celkový podíl na financované oblasti. Pokud se podíváme na složení projektů, mikroregion plní priority, které si na počátku svého založení stanovil. Většina projektů financovaných v rámci přeshraniční spolupráce je skutečně zaměřená na oblast cestovního ruchu, životního prostředí nebo kulturní a společenské akce.

Mikroregion se v posledním programovacím období určeném na roky 2007 - 2013 zapojil i do dalších programů mimo rámec přeshraniční spolupráce. I na tomto poli zaznamenal úspěch v podobě dotace na centrum vodní zábavy, která přesáhla částku 100 milionů Kč. Což je na takto malé území s necelými 14 tisíci obyvateli značný úspěch.

Účel svého založení mikroregion plní i zcela mimo rámec Evropské unie. Snahy o zkvalitnění životních podmínek v jednotlivých členských obcích jsou patrné i z projektů financovaných z obecních rozpočtů. Všechny členské obce, ale především město Kdyně vytvářejí snahy o to, aby se ekonomické a sociální podmínky v mikroregionu vyrovnaly podmínkám v regionech nacházejících se blíže k centru ČR.

Důkazem velmi efektivní práce celého mikroregionu v čele s městem Kdyně, je silná politická stabilita a vyrovnaný rozpočet. Město Kdyně má od počátku 90. let stále stejné vedení v čele se starostou Janem Löffelmannem a v rámci svého hospodaření se neustále nachází v kladných číslech.

6 Seznam literatury

Literatura:

1. ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, LUHANOVÁ, Markéta. *Politika v regionálním rozvoji (Úvod do studia)*. 1.vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2004. 164 s. ISBN 80-213-1157-6
2. HUDEČKOVÁ, Helena; ŠEVČÍKOVÁ, Adéla LOŠŤÁK, Michal. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. 1.vyd.Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2007.193 s. ISBN 978-80-213-1413-9
3. JEŘÁBEK, Milan; DOKOUPIL, Jaroslav; HAVLÍČEK, Tomáš a kol. *České pohraničí – Bariéra nebo prostor zprostředkování*. 1.vyd.Praha: Academia, nakladatelství AV ČR, 2004. 296 s. ISBN 80-200-1051-3
4. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a Navia 4, s.r.o., 2007. 29 s. ISBN 80-903064-1-1
5. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Nová regionální politika*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a DaDa, a.s., 2002. 91 s. ISBN 80-903064-1-1
6. NETOLICKÝ, Václav. *Euroregiony*. 1.vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, o.p.s v edici EUPRESS, 2007. 76 s. ISBN 978-80-86754-78-9
7. POTLUKA, Oto a kol. *Průvodce strukturálními fondy Evropské unie*. Praha: IREAS, Institut pro regionální politiku, 2003. 198 s. ISBN 80-86684-02-4
8. TOPALOGLOU, Lefteris; KALLIORAS, Dimitris; MANETOS, Panos; PETRAKOS, George . A Border Regions Typology in the Enlarged European Union. *Journal of Borderlands Studies*, 2005, vol.20, no.2, p. 67- 89
9. VACHOVCOVÁ, Pavlína. *Regionální rozdíly v ČR (Bakalářská práce)*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2008
10. WOKOUN, René a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0

11. WOKOUN, René. *Regionální a strukturální politika Evropské unie: obecná východiska, implementace a monitorování*. 1.vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze Nakladatelství Oeconomica, 2004. 78 s.

Dokumenty:

1. *Národní rozvojový plán* [online]. [cit. 2009-03-04]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika/narodni-rozvojovy-plan-ceske-republiky-2007-2013-prvni-pracovni-navrh>
2. *Nařízení vlády č. 597/2006 Sb. o sledování a vyhodnocování kvality ovzduší ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2010-01-15]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2006/sb188-06.pdf>
3. *Program Evropa pro občany 2007 – 2013* [online]. [cit. 2009-10-21]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/data/files/eacea-2008-0185-cs.pdf>
4. *Průvodce fondy Evropské unie* [online]. [cit. 2009-10-23]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=bc48e363-531a-4f08-ae57-dbd552df6583>
5. *Rozhodnutí č.1904/2006/ES kterým se zavádí program „Evropa pro občany“ na podporu aktivního evropského občanství na období 2007 – 2013 ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2009-10-21]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:378:0032:0040:CS:PDF>
6. *Strategie regionálního rozvoje České republiky na roky 2006-2013* [online]. [cit. 2009-05-28]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getdoc/f77e14bc-2c26-4884-9fda-b47c24a5294b/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky-pro>
7. *Strategie rozvoje mikroregionu Kdyňsko* – dostupná pouze na vyžádání na e-mailu: bauerova@radnice.kdyne.cz
8. TYŠER, Luděk. *Kategorizace zemědělského území České republiky* [online]. [cit. 2009-10-21]. Dostupné z: <http://af.czu.cz/~mkolarova/rajonizace.pdf>
9. *Usnesení č.759/1992 k zásadám regionální hospodářské politiky vlády ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2009-07-21]. Dostupné z:

http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/DF0C748EF4C4CF45C12571B6006BBC31

10. *Usnesení č. 235/1998 Zásady regionální politiky ČR ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2009-07-21]. Dostupné z:
http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/442FCC559D2DF840C12571B6006F3105
11. *Usnesení č.560/2006 o strategii regionálního rozvoje České republiky ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2009-07-21]. Dostupné z:
http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/web/cs?Open&2006&05-1
12. *Ústava České republiky ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2009-07-21]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>
13. *Zákon č.367/1990Sb. Zákon České národní rady o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2009-07-17]. Dostupné z:
<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1990/sb059-90.pdf>
14. *Zákon č. 129/2000 Sb. o krajích (krajské zřízení) ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2009-07-21]. Dostupné z:
<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2000/sb038-00.pdf>
15. *Zákon č.248/2000Sb. o podpoře regionálního rozvoje ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2009-07-21]. Dostupné z:
<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2000/sb073-00.pdf>

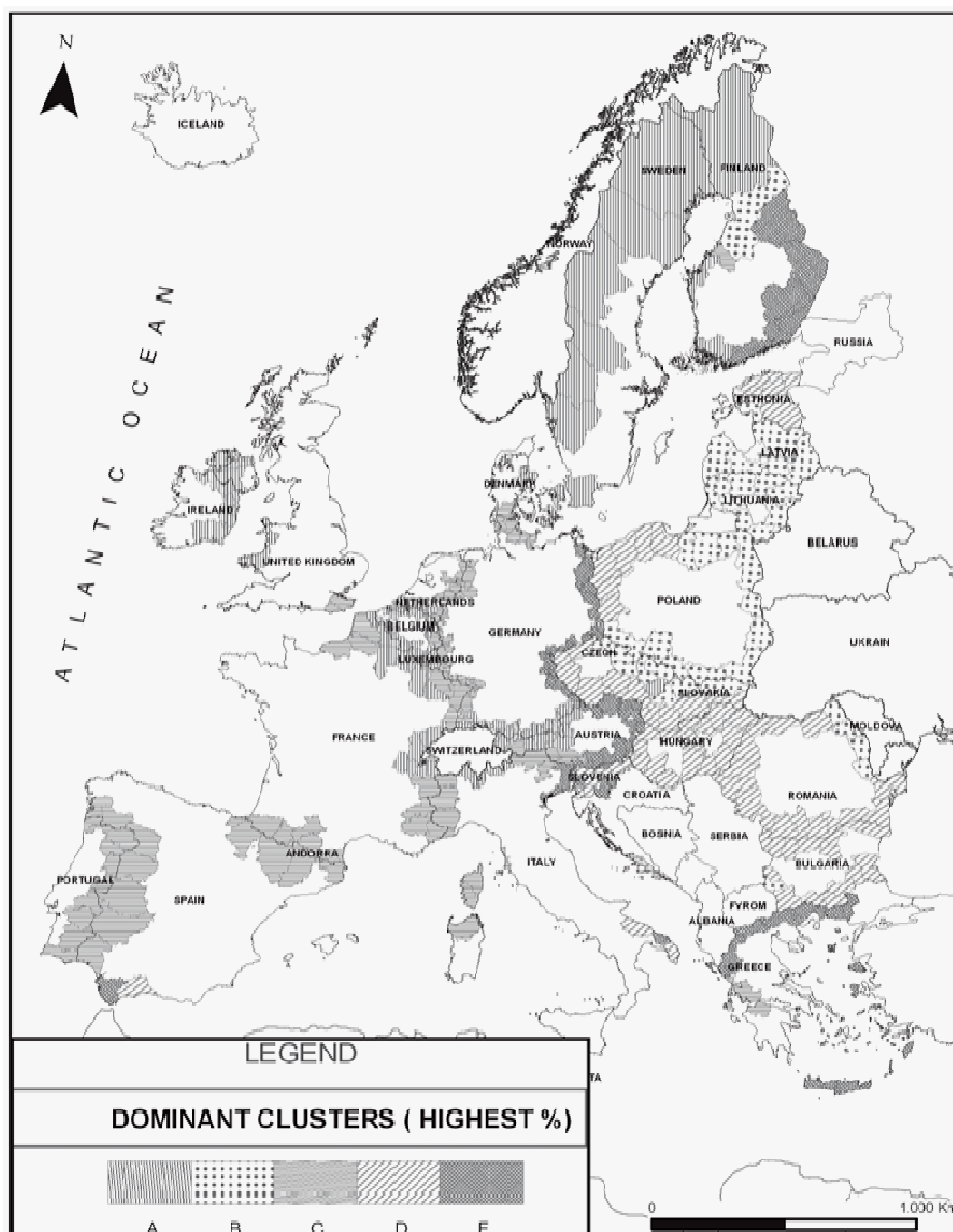
Internetové zdroje

1. CADSES – <http://www.cadses.net>
2. Centrum pro regionální rozvoj České republiky – <http://www.crr.cz>
3. Česká národní banka – <http://www.cnb.cz>
4. Český statistický úřad – <http://www.czso.cz>
5. Evropská komise - http://ec.europa.eu/citizenship/index_en.htm
6. Fondy Evropské unie - <http://www.strukturalni-fondy.cz>
7. Ministerstvo financí České republiky – <http://www.mfcr.cz>
8. Ministerstvo pro místní rozvoj - <http://www.mmr.cz>

9. Ministerstvo vnitra – <http://www.mvcr.cz>
10. Obchodní rejstřík a sbírka listin -
<http://www.justice.cz/xqw/xervlet/insl/index?sysinf.@typ=or&sysinf.@strana=searchSubject>
11. Portál Euroskop.cz - <http://www.euroskop.cz>
12. Portál Finance.cz - <http://www.finance.cz/>
13. Sdružení evropských příhraničních regionů - <http://www.aebr.net>
14. Svaz měst a obcí ČR - <http://www.smocr.cz>
15. Regionální informační servis - <http://www.risy.cz/>
16. Town Twinning - <http://www.towntwinning.cz>
17. Ústav územního rozvoje – <http://www.uur.cz>

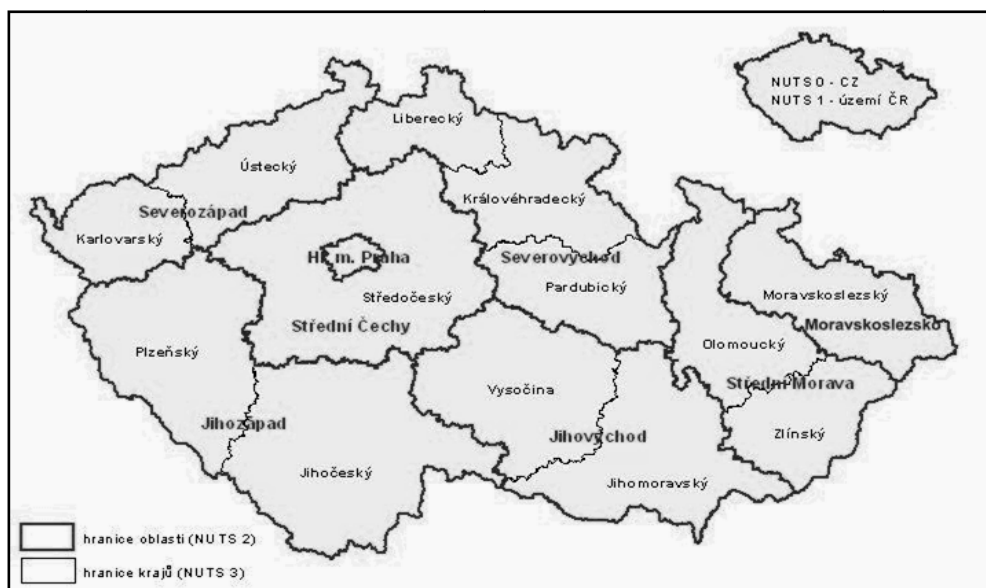
7 Přílohy

7.1 Mapa rozložení jednotlivých uskupení příhraničních regionů EU

Zdroj: TOPALOGLOU, Lefteris; KALLIORAS, Dimitris; MANETOS, Panos; PETRAKOS, George . A Border Regions Typology in the Enlarged European Union. *Journal of Borderlands Studies*, 2005, vol.20, no.2, p. 85

7.2 Regiony soudržnosti (NUTS 2) a kraje (NUTS 3)

Zdroj: Český statistický úřad - Vymezení územních jednotek NUTS v ČR pro potřeby statistické a analytické potřeby EU

[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/oblasti_\(nuts_2\)_a_kraje_\(nuts_3\)_ceske_republiky](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/oblasti_(nuts_2)_a_kraje_(nuts_3)_ceske_republiky) 29.4.2009

7.3 Kraje (NUTS 3) a okresy (LAU 1)

Zdroj: Český statistický úřad - Vymezení územních jednotek NUTS v ČR pro potřeby statistické a analytické potřeby EU

[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/kraje_\(nuts_3\)_a_okresy_\(nuts_4\)_ceske_republiky](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/kraje_(nuts_3)_a_okresy_(nuts_4)_ceske_republiky) 29.4.2009

7.4 Nástroje regionální politiky

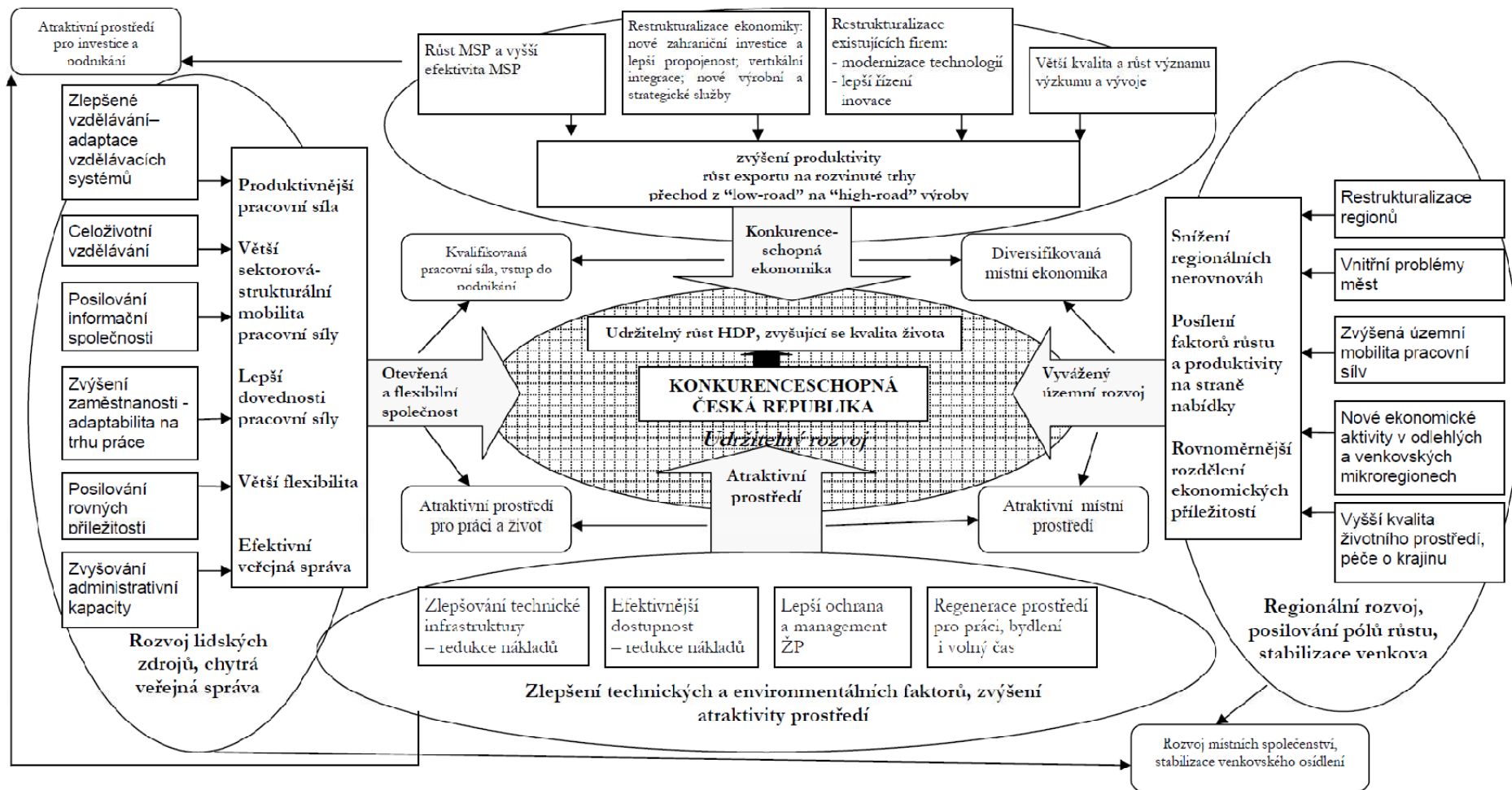
1. Nástroje nefinanční

- administrativní nástroje:
 - legislativní úpravy regionální politiky
 - zákazy, restriktivní a administrativní opatření
- institucionální nástroje:
 - instituce realizující opatření regionální politiky
 - projekty a programy: formulace, realizace
 - projekty a programy: využívání zdrojů EU
- věcné a jiné nefinanční nástroje:
 - poskytování (bezplatných) služeb zejména poradenského charakteru subjektům z regionu
 - propagace regionu a poradenství zahraničním (interregionálním) investorům
 - vytváření a zpřístupňování zvláštních hospodářských zón ekonomickým subjektům
 - jiné nefinanční nástroje

2. Nástroje finanční

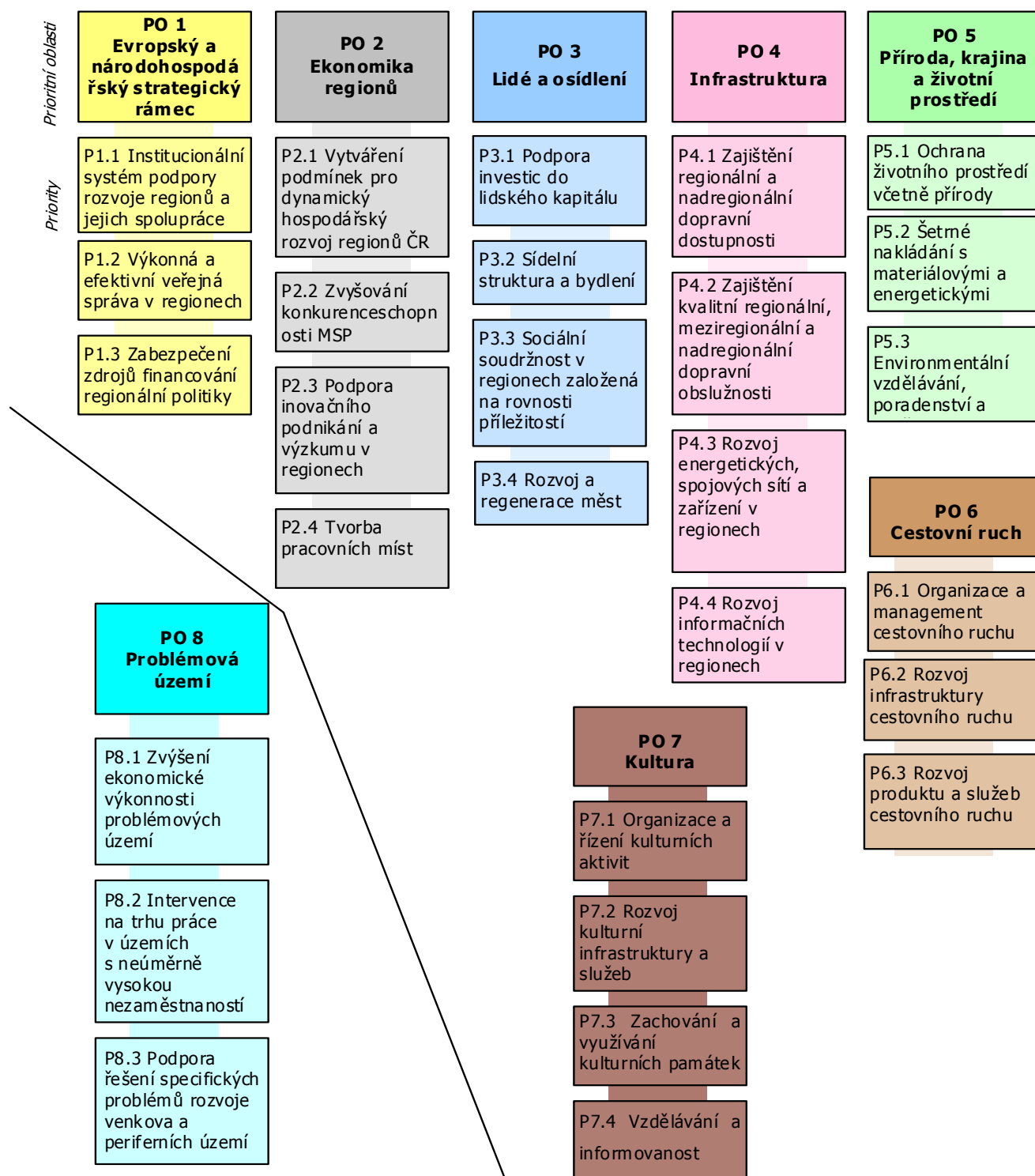
- neinvestiční a investiční pobídky
 - finanční transfery a nevratné dotace
 - granty
 - náhrady části vynaložených nákladů
 - úroková zvýhodnění
 - úvěry a půjčky
 - záruky na úvěry a půjčky
- kapitálové podílnictví
- daňová zvýhodnění
 - daňové prázdniny
 - slevy na daních
 - slevy na sociálním a jiném zákonném pojištění
- rozpočtová zvýhodnění
 - zvýhodnění v odvodech rozpočtových příjmů
 - mimořádné dotace rozpočtů (Wokoun, 2006)

7.5 Strategie Národního rozvojového plánu

Zdroj: Národní rozvojový plán CR 2007 - 2013

7.6 Struktura prioritních oblastí a priorit Strategie regionálního rozvoje

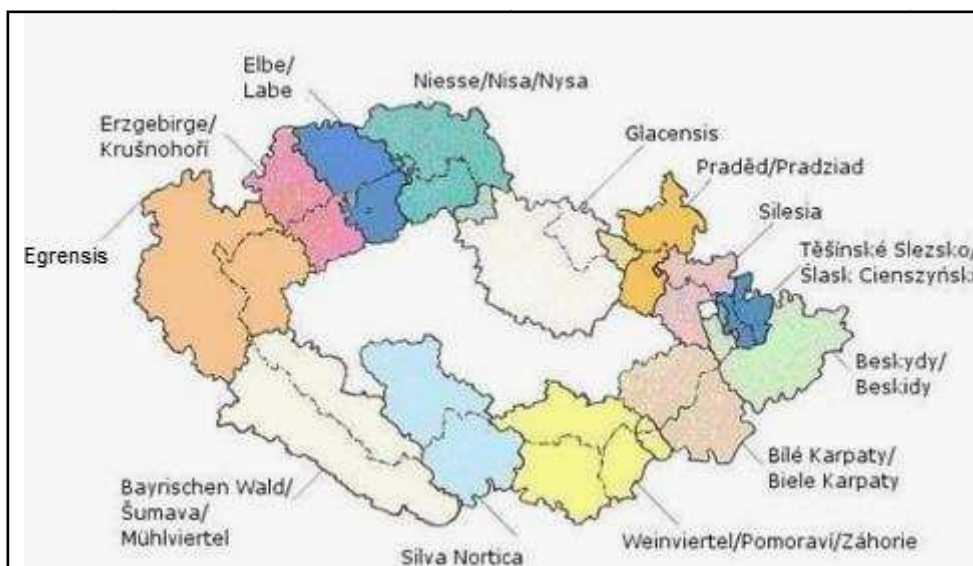

Zdroj: Strategie regionálního rozvoje ČR

7.7 Euroregiony České republiky

Zdroj: Centrum pro regionální rozvoj ČR (www.crr.cz)

Zdroj: Euroskop.cz - <http://www.euroskop.cz/8775/sekce/euroregiony---uvod/> (20.10.2009)

7.8 Fondy EU pro jednotlivá programovací období

Fondy EU		
Rodina fondů	Programovací období 2000 – 2006 (2004 -2006)	Programovací období 2007 - 2013
Strukturální fondy	Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)	Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)
	Evropský sociální fond (ESF)	Evropský sociální fond (ESF)
	Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF)	✘
	Finanční nástroj pro řízení rybolovu (FIFG)	✘
Fond soudržnosti	☑	☑
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova EAFRD ⁹⁴	✘	☑
Evropský rybářský fond EFF ⁹⁵	✘	☑
Komunitární programy	☑	☑
Fondy předvstupní pomoci ⁹⁶	PHARE	IPA
	SAPARD	
	ISPA	
Fond solidarity	☑	☑
Finanční nástroje regionální politiky	✘	JASPERS
		JEREMIE
		JESSICA

Zdroj: Abeceda fondů Evropské unie, 2007

⁹⁴ V programovacím období 2007-2013 nahrazuje fond EAGGF z oblasti Společné strukturální politiky a nadále se řadí pod Společnou zemědělskou politiku.

⁹⁵ V programovacím období 2007-2013 nahrazuje FIFG z oblasti Společné strukturální politiky a nadále se řadí pod Společnou zemědělskou politiku.

⁹⁶ Nový předvstupní nástroj IPA nahradil v programovacím období 2007-2013 všechny stávající nástroje předvstupní pomoci.

7.9 Členové CADSES

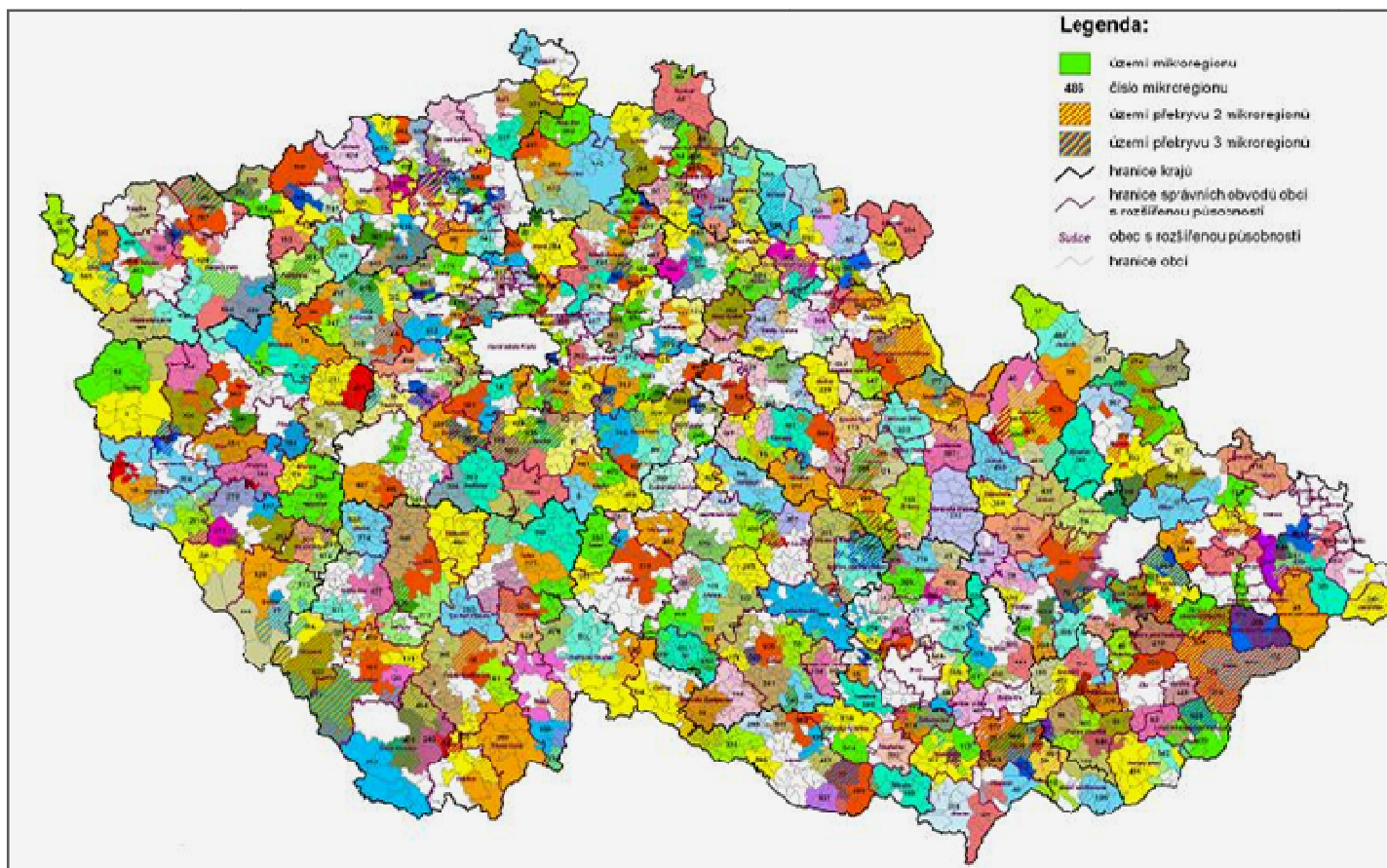
Zdroj:http://www.cadses.net/media/files/Projects/Project_Publicity_Package/cadses_programme_space_new_print.jpg (25.10.2009)

7.10 Mapa Nadnárodní spolupráce pro programovací období 2007 - 2013

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=0716e327-3c65-4174-a82e-aac0ccec4ef0> (25.10.2009)

7.11 Mapa mikroregionů České republiky

Zdroj: http://www.uur.cz/images/uzemnirozvoj/regionalnipolitika/Mikroregiony/Mikroregiony/2005/Kart_1_300.pdf

7.12 Mapa mikroregionu Kdyňsko

Částečné vlastní zpracování na základě map získaných na mapovém serveru CRR
(http://mapy.crr.cz/tms/crr_a/mikro/index.php?lg=cz#c=3359344%252C5475333&z=4&l=ajax_mikro&p=& 14.11.2009)

7.13 Obce ve sdružení a jejich základní charakteristiky

Obec	Část obce	Počet obyvatel	Katastrální výměra (ha)	Hustota zalidnění (obyv./km ²)	Správní obvod obce	Kontakt
Běhařov	Běhařov, Úborsko	187	437	43	Klatovy	www.beharov.cz
Brnířov	Brnířov	367	271	135	Domažlice	www.obecbrnirov.cz
Černíkov	Černíkov, Rudoltice, Vílov, Nevděk, Slavíkovice	335	1 671	20	Klatovy	www.cernikov.cz
Dlažov	Dlažov, Buková, Soustov, Nová Víška, Vráž, Miletice	422	1 226	34	Klatovy	www.dlazov.cz
Chodská Lhota	Chodská Lhota	425	1 027	41	Domažlice	www.chodskalhota.cz
Kdyně	Kdyně, Prapořiště, Hluboká, Starec, Dobříkov, Smržovice, Podzámčí, Branišov, Modlín, Nové Chalupy, Vítovky	5 213	2 873	181	Domažlice	www.kdyne.cz
Koloveč	Koloveč, Zichov	980	1 377	71	Domažlice	www.mestyskolovec.cz
Kout na Šumavě	Kout na Šumavě, Starý Dvůr, Nový Dvůr	1 175	1 110	106	Domažlice	www.koutnas.cz
Libkov	Libkov	112	411	27	Domažlice	www.obeclibkov.w1.cz
Loučim	Loučim	114	426	27	Domažlice	www.loucim.cz

Obec	Část obce	Počet obyvatel	Katastrální výměra (ha)	Hustota zalidnění (obyv./km ²)	Správní obvod obce	Kontakt
Mezholezy u Kdyně	Mezholezy	91	372	24	Domažlice	www.mezholezy.cz
Mrákov	Mrákov, Nový Klíčov, Starý Klíčov, Mlýneček, Štítovky, Smolov	1 150	2065	56	Domažlice	www.mrakov.cz
Němčice	Němčice, Úlíkov, Nový Herštejn	123	893	14	Domažlice	www.nemciceukdyne.cz
Nová Ves	Nová Ves	139	466	30	Domažlice	ou.nova.ves@tiscali.cz
Pocinovice	Pocinovice, Orlovice	557	2461	23	Domažlice	www.pocinovice.cz
Spáňov	Spáňov	188	327	57	Domažlice	www.spanov.cz
Úboč	Úboč	108	745	14	Domažlice	www.uboc.cz
Úsilov	Úsilov	137	814	17	Domažlice	www.usilov.cz
Všepadly	Všepadly	52	492	11	Domažlice	ou@vsepady.jz.cz
Všeruby	Všeruby, Brůdek, Hájek, Hyršov, Maxov, Chalupy, Pláně, Pomezí, Kosteliště, Studánky	841	3847	22	Domažlice	www.vseruby.info
Zahořany	Zahořany, Bořice, Hříchovice, Oprechtice, Sedlice, Stanětice	895	2117	42	Domažlice	www.ouzahorany.cz
Mikroregion celkem		13 611	25428	54		

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na <http://www.czso.cz> a ve Strategii rozvoje mikroregionu Kdynsko

7.14 Podnikatelské subjekty mikroregionu Kdyňsko

k 31.12.2008	Běhařov	Brnířov	Černíkov	Dlažov	Chodská Lhota	Kdyně	Koloveč	Kout n. Š.	Libkov	Loučim	Mezholezy
Počet podnikatelských subjektů celkem	32	78	70	76	89	1 077	208	253	23	20	13
Zemědělství, lesnictví, rybolov	28,1 %	5,1 %	32,9 %	14,5 %	38,2 %	3,8 %	9,1 %	7,1 %	13,0 %	0,0 %	23,1 %
Průmysl	6,3 %	20,5 %	10,0 %	13,2 %	6,7 %	16,7 %	14,4 %	17,4 %	8,7 %	25,0 %	15,4 %
Stavebnictví	12,5 %	7,7 %	11,4 %	15,8 %	11,2 %	9,9 %	20,7 %	14,6 %	4,3 %	10,0 %	0,0 %
Doprava a spoje	9,4 %	5,1 %	0,0 %	0,0 %	3,4 %	2,7 %	2,4 %	3,6 %	8,7 %	15,0 %	0,0 %
Obchod, prodej a opravy motorových vozidel a spotřebního zboží a pohostinství	18,8 %	47,4 %	28,6 %	27,6 %	22,5 %	38,3 %	32,7 %	35,6 %	47,8 %	20,0 %	38,5 %
Ostatní obchodní služby	15,6 %	7,7 %	5,7 %	10,5 %	4,5 %	15,4 %	6,7 %	11,5 %	4,3 %	10,0 %	0,0 %
Veřejná správa, obrana, povinné sociální pojištění	6,3 %	2,6 %	5,7 %	7,9 %	2,2 %	0,7 %	1,4 %	0,8 %	8,7 %	10,0 %	15,4 %
Školství a zdravotnictví	0,0 %	1,3 %	0,0 %	2,6 %	1,1 %	3,0 %	2,4 %	1,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	28,1 %	5,1 %	32,9 %	14,5 %	38,2 %	3,8 %	9,1 %	7,1 %	13,0 %	0,0 %	23,1 %

k 31.12.2008	Mrákov	Němčice	Nová Ves	Pocinovice	Spáňov	Úboč	Úsilov	Všepadly	Všeruby	Zahořany	celkem
Počet podnikatelských subjektů celkem	244	36	25	136	40	29	32	14	160	212	2 867
Zemědělství, lesnictví, rybolov	17,6 %	11,1 %	16,0 %	19,1 %	20,0 %	44,8 %	18,8 %	21,4 %	15,0 %	12,7 %	11,3 %
Průmysl	19,7 %	13,9 %	4,0 %	22,1 %	5,0 %	17,2 %	21,9 %	7,1 %	11,9 %	15,6 %	15,9 %
Stavebnictví	6,6 %	19,4 %	16,0 %	11,8 %	15,0 %	3,4 %	3,1 %	7,1 %	13,8 %	5,7 %	11,0 %
Doprava a spoje	2,9 %	0,0 %	0,0 %	6,6 %	2,5 %	0,0 %	6,3 %	0,0 %	3,8 %	5,7 %	3,3 %
Obchod, prodej a opravy motorových vozidel a spotřebního zboží a pohostinství	33,2 %	33,3 %	44,0 %	21,3 %	37,5 %	13,8 %	28,1 %	28,6 %	40,0 %	35,8 %	34,9 %
Ostatní obchodní služby	9,4 %	5,6 %	8,0 %	8,1 %	15,0 %	6,9 %	3,1 %	14,3 %	4,4 %	13,7 %	11,3 %
Veřejná správa, obrana, povinné sociální pojištění	1,6 %	5,6 %	8,0 %	1,5 %	5,0 %	6,9 %	6,3 %	14,3 %	1,9 %	3,3 %	2,2 %
Školství a zdravotnictví	1,6 %	0,0 %	0,0 %	2,2 %	0,0 %	0,0 %	6,3 %	0,0 %	1,3 %	2,4 %	2,1 %
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	17,6 %	11,1 %	16,0 %	19,1 %	20,0 %	44,8 %	18,8 %	21,4 %	15,0 %	12,7 %	11,3 %

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Regionálního informačního servisu (<http://www.risy.cz/index.php?pid=231&kraj=-1&nuts3=cz032>, 20.12.2009)

k 31.12.2008	Běhařov	Brnířov	Černíkov	Dlažov	Chodská Lhota	Kdyně	Koloveč	Kout na Šumavě	Libkov	Loučim	Mezholezy
Celkem pod. subjektů	32	78	70	76	89	1 077	208	253	23	20	13
Bez zaměstnanců	12	23	18	20	27	361	77	83	6	8	5
S 1-9 zaměst.- mikropodniky	3	6	3	4	7	85	9	17	2	2	1
S 10-49 zaměst.- malé podniky	0	1	0	0	1	21	5	3	0	0	0
S 50-249 zaměst.- střed. podn.	0	1	0	0	0	5	1	0	0	0	0
S >249 zaměst.- velké podniky	0	0	1	0	0	3	0	0	0	0	0
	Mrákov	Němčice	Nová Ves	Pocinovice	Spáňov	Úboč	Úsilov	Všepadly	Všeruby	Zahořany	celkem
Celkem pod. subjektů	244	36	25	136	40	29	32	14	160	212	2867
Bez zaměstnanců	52	15	6	47	12	13	11	6	37	57	896
S 1-9 zaměst.- mikropodniky	20	3	3	10	3	0	2	0	14	16	210
S 10-49 zaměst.- malé podniky	5	0	1	3	0	0	0	0	2	5	47
S 50-249 zaměst.- střed.podn.	4	0	0	0	0	0	0	0	0	2	13
S >249 zaměst.- velké podniky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4

Zdroj dat:Regionální informační servis (<http://www.risy.cz/index.php?pid=231&kraj=-1&nuts3=cz032>, 20.12.2009)

7.15 Věková struktura obyvatelstva mikroregionu k 1.1.2009

	Počet obyvatel	Prům. věk	% podíly obyvatel ve věku			
			0-14	15-59	60-64	65 a více
Běhařov	187	38,2	13,4 %	69,0 %	5,9 %	11,8 %
Brnířov	367	39,7	15,3 %	63,5 %	8,4 %	12,8 %
Černíkov	335	41,6	11,3 %	68,7 %	5,1 %	14,9 %
Dlažov	422	39,8	17,5 %	60,4 %	8,8 %	13,3 %
Chodská Lhota	425	36,9	19,8 %	61,4 %	8,2 %	10,6 %
Kdyně	5 213	40,2	15,9 %	61,0 %	7,2 %	15,9 %
Koloveč	980	40,7	15,2 %	61,7 %	7,0 %	16,0 %
Kout na Šumavě	1 175	39,3	15,7%	63,6 %	6,6 %	14,1 %
Libkov	112	39,1	17,0 %	64,3 %	7,1 %	11,6 %
Loučim	114	48,0	10,5 %	55,3 %	12,3 %	21,9 %
Mezholezy u Kdyně	91	37,7	18,7 %	64,8 %	4,4 %	12,1 %
Mrákov	1 150	40,5	13,7 %	65,1 %	5,7 %	15,5 %
Němčice	123	42,5	13,8 %	62,6 %	4,9 %	18,7 %
Nová Ves	139	43,2	11,5 %	65,5 %	7,2 %	15,8 %
Pocinovice	557	40,2	13,8 %	66,2 %	5,6 %	14,4 %
Spáňov	188	41,2	13,8 %	65,4 %	5,9 %	14,9 %
Úboč	108	40,8	14,8 %	66,7 %	2,8 %	15,7 %
Úsilov	137	39,3	14,6 %	67,2 %	7,3 %	10,9 %
Všepadly	52	47,6	7,7 %	59,6 %	13,5 %	19,2 %
Všeruby	841	38,6	15,1 %	67,3 %	6,1 %	11,5 %
Zahořany	895	41,3	12,6 %	66,9 %	4,8 %	15,6 %
Mikroregion	13 611	40,8	15,1 %	63,2 %	6,7 %	14,9 %

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na: (<http://www.risy.cz/index.php?pid=231&kraj=1&nuts4=CZ0321>) 15.2.2010

7.16 Zaměstnanost obyvatelstva v jednotlivých obcích dle odvětví k 31.3.2001

	Běhařov		Brnířov		Černíkov		Dlažov		Chodská Lhota		Kdyně		Koloveč	
	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%
Ekonomicky aktivní celkem	64		195		169		207		192		2 527		476	
Z toho v odvětví:														
zemědělství, lesnictví, rybolov	12	18,8 %	14	7,2 %	46	27,2 %	34	16,4 %	32	16,7 %	74	2,9 %	63	13,2 %
průmysl	10	15,6 %	84	43,1 %	61	36,1 %	69	33,3 %	79	41,1 %	1 127	44,6 %	182	38,2 %
stavebnictví	8	12,5 %	14	7,2 %	7	4,1 %	24	11,6 %	15	7,8 %	112	4,4 %	32	6,7 %
Obchod, opravy motor. vozidel	8	12,5 %	10	5,1 %	5	3,0 %	14	6,8 %	9	4,7 %	194	7,7 %	32	6,7 %
doprava, pošty a telekomunikace	9	14,1 %	8	4,1 %	4	2,4 %	9	4,3 %	9	4,7 %	99	3,9 %	21	4,4 %
veřejná správa, obrana, soc. zabez.	4	6,3 %	6	3,1 %	3	1,8 %	16	7,7 %	4	2,1 %	150	5,9 %	22	4,6 %
školství, zdravot., veter. a soc. činn.	3	4,7 %	9	4,6 %	2	1,2 %	15	7,2 %	6	3,1 %	193	7,6 %	40	8,4 %

	Kout na Šumavě		Libkov		Loučim		Mezholezy		Mrákov		Němčice		Nová Ves	
	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%
Ekonomicky aktivní celkem	576		53		64		56		596		52		80	
Z toho podle odvětví:														
zemědělství, lesnictví, rybolov	61	10,6 %	12	22,6 %	7	10,9 %	14	25,0 %	89	14,9 %	14	26,9 %	12	15,0 %
průmysl	218	37,8 %	17	32,1 %	29	45,3 %	25	44,6 %	251	42,1 %	13	25,0 %	31	38,8 %
stavebnictví	45	7,8 %	3	5,7 %	6	9,4 %	0	0,0 %	37	6,2 %	5	9,6 %	5	6,3 %
obchod, opravy motor. vozidel	56	9,7 %	3	5,7 %	2	3,1 %	2	3,6 %	41	6,9 %	2	3,8 %	4	5,0 %
doprava, pošty a telekomunikace	24	4,2 %	2	3,8 %	6	9,4 %	1	1,8 %	40	6,7 %	1	1,9 %	3	3,8 %
veřejná správa, obrana, soc. zabez.	42	7,3%	3	5,7 %	3	4,7 %	3	5,4 %	45	7,6 %	3	5,8 %	7	8,8 %
školství, zdravot., veter. a soc. činn.	45	7,8%	3	5,7 %	3	4,7 %	0	0,0 %	43	7,2 %	2	3,8 %	2	2,5 %
	Pocinovice		Spáňov		Úboč		Úsilov		Všepadly		Všeruby		Zahořany	
	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%
Ekonomicky aktivní celkem	287		110		53		70		32		421		454	
Z toho podle odvětví:														
zemědělství, lesnictví, rybolov	27	9,4 %	17	15,5 %	25	47,2 %	20	28,6 %	13	40,6 %	63	15,0 %	87	19,2 %
průmysl	97	33,8 %	36	32,7 %	11	20,8 %	23	32,9 %	5	15,6 %	153	36,3 %	149	32,8 %
stavebnictví	20	7,0 %	5	4,5 %	4	7,5 %	5	7,1 %	0	0,0 %	23	5,5 %	27	5,9 %
obchod, opravy motor. vozidel	25	8,7 %	10	9,1 %	2	3,8 %	3	4,3 %	0	0,0 %	27	6,4 %	41	9,0 %
doprava, pošty a telekomunikace	29	10,1 %	4	3,6 %	0	0,0 %	5	7,1 %	1	3,1 %	17	4,0 %	27	5,9%
veřejná správa, obrana, soc. zabez.	18	6,3 %	5	4,5 %	0	0,0 %	0	0,0 %	2	6,3 %	23	5,5 %	26	5,7 %
školství, zdravot., veter. a soc. činn.	29	10,1 %	7	6,4%	5	9,4 %	4	5,7 %	3	9,4 %	15	3,6 %	23	5,1 %

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Regionálního informačního servisu : (<http://www.risy.cz/index.php?pid=231&kraj=-1&nuts4=CZ0321>) 20.2.2010

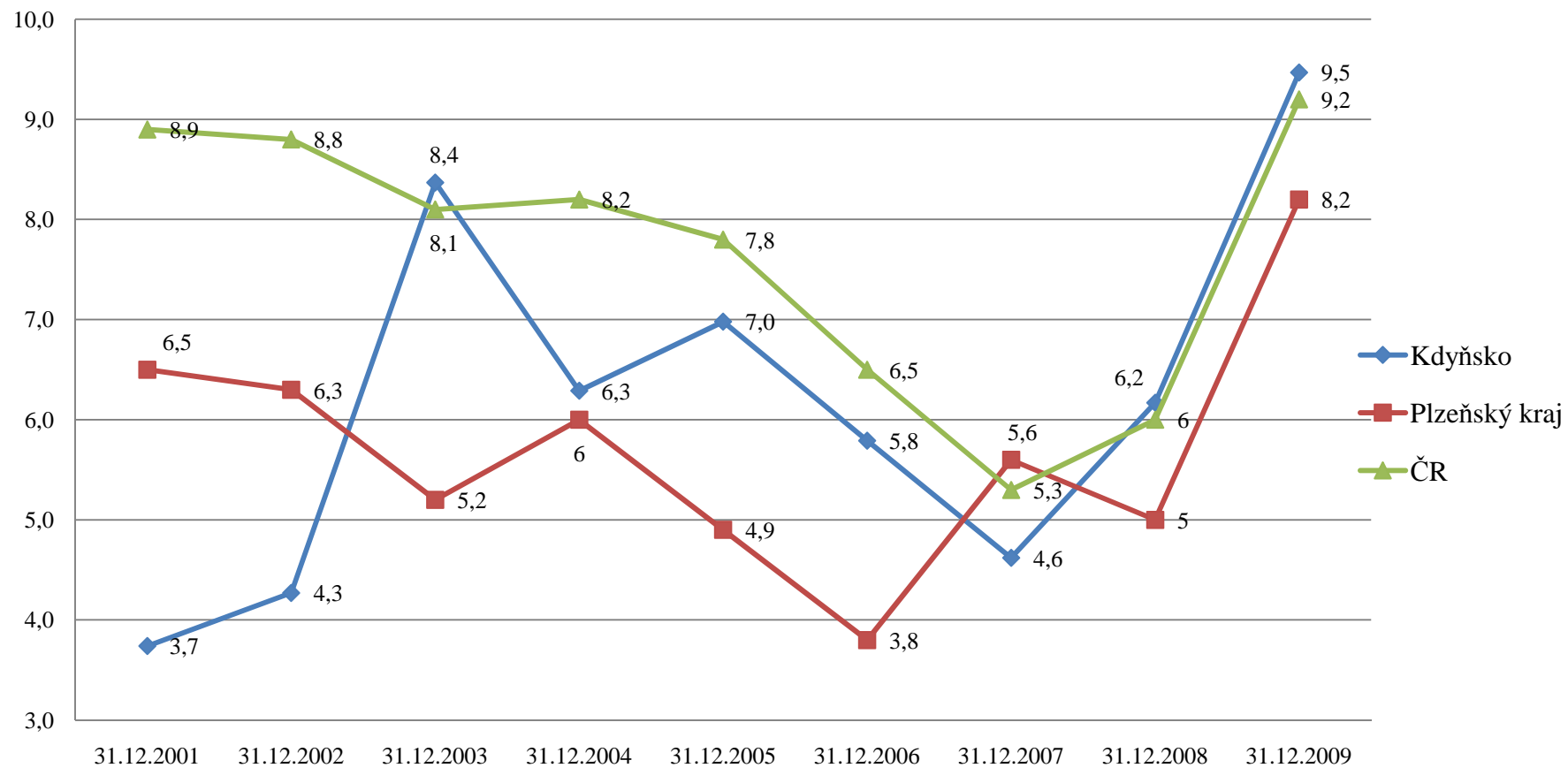
7.17 Obyvatelstvo v jednotlivých obcích mikroregionu ve věku 15 a více let dle nejvyššího ukončeného vzdělání k 31.3.2001

	Běhařov		Brnířov		Černíkov		Dlažov		Chodská Lhota		Kdyně		Koloveč	
	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%
Obyvatelstvo celkem	127		287		282		361		314		4 065		817	
v tom vzdělání:														
bez vzdělání	0	0,0 %	0	0,0 %	1	0,4 %	2	0,6 %	1	0,3 %	3	0,1 %	1	0,1 %
základní vč. neukončeného	34	26,8 %	67	23,3 %	99	35,1 %	112	31,0 %	94	29,9 %	816	20,1 %	219	26,8 %
vyučení a stř. odborné bez mat.	59	46,5 %	130	45,3 %	119	42,2 %	143	39,6 %	140	44,6 %	1 697	41,7 %	383	46,9 %
úplné střední s maturitou	27	21,3 %	69	24,0 %	50	17,7 %	79	21,9 %	61	19,4 %	1 107	27,2 %	155	19,0 %
vyšší odborné a nástavbové	3	2,4 %	8	2,8 %	4	1,4 %	9	2,5 %	6	1,9 %	108	2,7 %	15	1,8 %
vysokoškolské	4	3,1 %	9	3,1 %	5	1,8 %	14	3,9 %	10	3,2 %	266	6,5 %	38	4,7 %
nezjištěné vzdělání	0	0,0 %	4	1,4 %	4	1,4 %	2	0,6 %	2	0,6 %	68	1,7 %	6	0,7 %
	Kout na Šumavě		Libkov		Loučim		Mezholezy		Mrákov		Němčice		Nová Ves	
	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%
Obyvatelstvo celkem	923		91		108		91		964		96		129	
v tom vzdělání:														
bez vzdělání	3	0,3 %	0	0,0 %	2	1,9%	0	0,00%	3	0,31%	0	0,0%	0	0,0%
základní vč. neukončeného	215	23,3 %	32	35,2 %	24	22,2%	32	35,16%	271	28,11%	30	31,3%	29	22,5%
vyučení a stř. odborné bez mat.	413	44,7 %	28	30,8 %	40	37,0%	44	48,35%	385	39,94%	44	45,8%	58	45,0%
úplné střední s maturitou	217	23,5 %	22	24,2 %	26	24,1%	9	9,89%	222	23,03%	15	15,6%	28	21,7%
vyšší odborné a nástavbové	21	2,3 %	0	0,0 %	4	3,7%	2	2,20%	25	2,59%	2	2,1%	2	1,6%
vysokoškolské	48	5,2 %	6	6,6 %	8	7,4%	1	1,10%	37	3,84%	4	4,2%	5	3,9%
nezjištěné vzdělání	6	0,7%	3	3,3%	4	3,7%	3	3,30%	3	0,31%	1	1,0%	7	5,4%

	Pocinovice		Spáňov		Úboč		Úsilov		Všepadly		Všeruby		Zahořany	
	Celkem	% podíl	Celkem	% podíl	Celkem	% podíl	Celkem	% podíl	Celkem	% podíl	Celkem	% podíl	Celkem	% podíl
Obyvatelstvo celkem	485		159		95		113		64		677		758	
v tom vzdělání:														
bez vzdělání	0	0,0%	0	0,0%	2	2,1%	0	0,0%	1	1,6%	0	0,0%	1	0,1%
základní vč. neukončeného	148	30,5%	29	18,2%	33	34,7%	33	29,2%	23	35,9%	247	36,5%	198	26,1%
vyučení a stř. odborné bez mat.	175	36,1%	72	45,3%	32	33,7%	59	52,2%	20	31,3%	284	41,9%	322	42,5%
úplné střední s maturitou	130	26,8%	46	28,9%	20	21,1%	14	12,4%	14	21,9%	78	11,5%	183	24,1%
vyšší odborné a nástavbové	11	2,3%	2	1,3%	1	1,1%	2	1,8%	0	0,0%	10	1,5%	7	0,9%
vysokoškolské	19	3,9%	9	5,7%	6	6,3%	3	2,7%	2	3,1%	16	2,4%	40	5,3%
nezjištěné vzdělání	2	0,4%	1	0,6%	1	1,1%	2	1,8%	4	6,3%	42	6,2%	7	0,9%

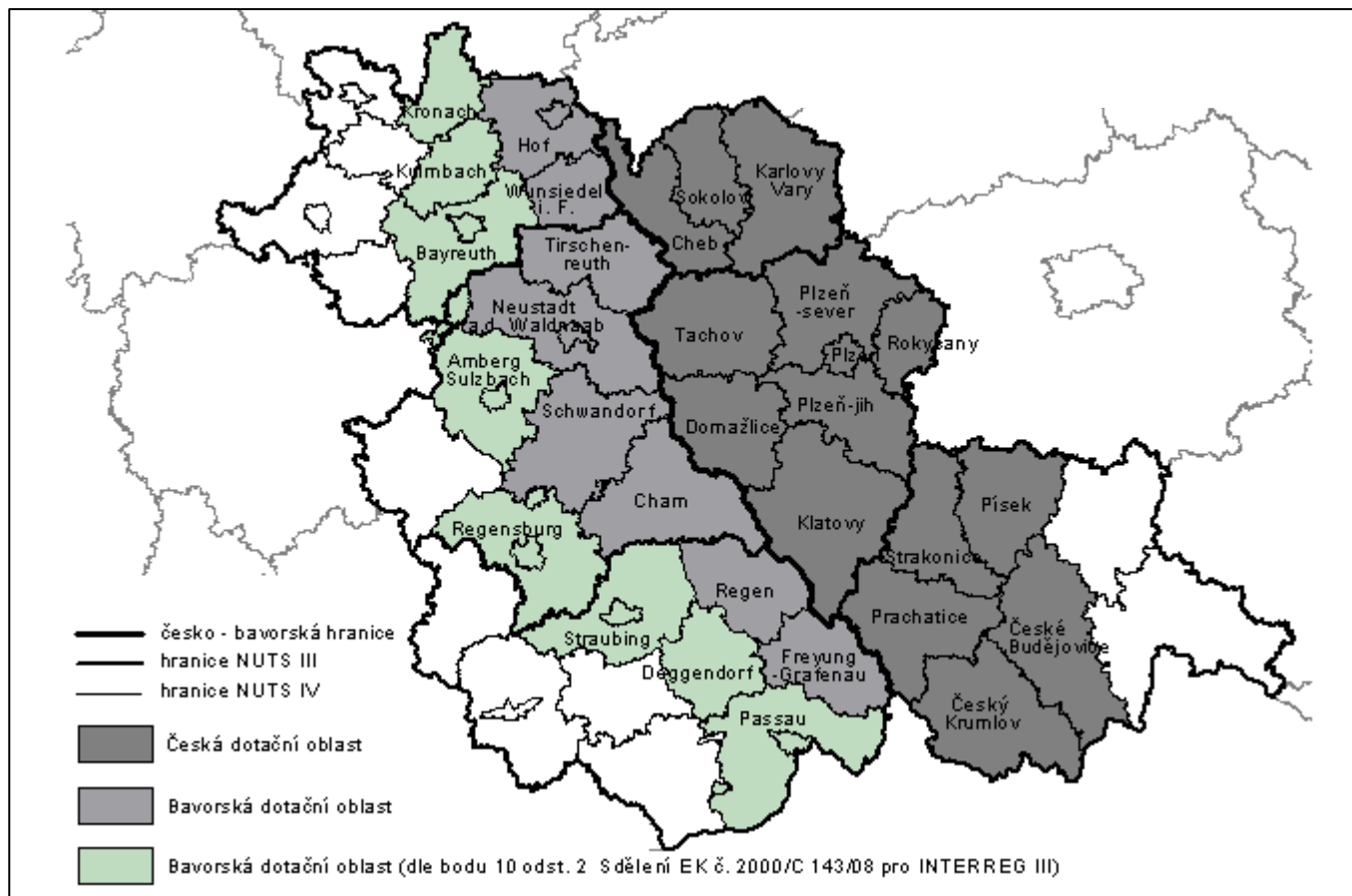
Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Regionálního informačního servisu (<http://www.risy.cz/index.php?pid=231&kraj=-1&nuts3=cz032>, 20.12.2009)

7.18 Srovnání nezaměstnanosti mikroregionu, Plzeňského kraje a ČR (%)

Zdroj: Integrovaný portál MPSV (<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>, 10.1.2010)

7.19 Mapa území zahrnutého do Iniciativy Společenství INTERREG IIIA ČR–Bavorsko

Zdroj: Programový dodatek Česká republika – Svobodný stát Bavorsko INTERREG III A (<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006/Iniciativy-Spolecenstvi/Interreg-IIIa-CR-Bavorsko/Dokumenty>, 22.2.2010)

7.20 Projekty mikroregionu Kdyňsko – Iniciativa INTERREG IIIA

Č.	Název projektu	Podprogram	Priorita	Opatření	EU (€)	EU (Kč)	Národní prostředky (Kč)
1	Běžecské trati Kdyně-Koráb	Dispoziční fond - Euroregion Šumava/Bavorský les	Lidské zdroje a sítě	Sítě	2 195	63 750	21 250
2	Expozice česko-bavorského soužití		Lidské zdroje a sítě	*	154 374	4 522 952	6 784 428
3	Historie a současnost Všerubského průmyslu	Dispoziční fond - Euroregion Šumava/Bavorský les	Lidské zdroje a sítě	Sítě	1 430	41 531	41 531
4	Internetová prezentace mikroregionu Kdyňsko a města Eschlkam	Dispoziční fond - Euroregion Šumava/Bavorský les	Lidské zdroje a sítě	Sítě	3 600	108 000	36 466
5	Internetová prezentace Svatojakubské cesty	Dispoziční fond - Euroregion Šumava/Bavorský les	Lidské zdroje a sítě	Sítě	4 000	116 180	65 533
6	Léto s dechovou hudbou	Dispoziční fond - Euroregion Šumava/Bavorský les	Lidské zdroje a sítě	Sítě	1 312	39 847	17 078
7	Marketingová studie V+W+V:Vojtěch+ +Wolfgang+Vintíř		Hospodářský rozvoj	Cestovní ruch, volný čas	14 642	429 000	143 000
8	Na kole z Čech do Bavor	Dispoziční fond - Euroregion Šumava/Bavorský les	Lidské zdroje a sítě	Sítě	3 667	110 000	37 086

Č.	Název projektu	Podprogram	Priorita	Opatření	EU (€)	EU Kč	Národní prostředky (Kč)
9	Svatojakubská cesta	Dispoziční fond - Euroregion Šumava/Bavorský les	Lidské zdroje a sítě	Sítě	4 820	140 000	49 151
10	Úprava běžeckých tratí Koráb	Dispoziční fond - Euroregion Šumava/Bavorský les	Lidské zdroje a sítě	Sítě	1 293	35 600	12 000
11	Cyklostezka Starý Dvůr-část cyklotrasy č.3 Plzeň - Regensburg		Hospodářský rozvoj	Cestovní ruch, volný čas	19 455	570 000	190 000
12	česko-německé noviny	Dispoziční fond - Euroregion Šumava/Bavorský les	Lidské zdroje a sítě	Sítě	4 441	129 000	43 610
13	Velikonoční setkání kapličkářů	Dispoziční fond - Euroregion Šumava/Bavorský les	Lidské zdroje a sítě	Sítě	4 000	116 180	38 934
14	Na kole z Čech do Bavor 2007	Dispoziční fond - Euroregion Šumava/Bavorský les	Lidské zdroje a sítě	Sítě	1 484	43 108	43 107
15	Společné fotbalové turnaje dětí z příhraničí Čech a Německa	Dispoziční fond - Euroregion Šumava/Bavorský les	Lidské zdroje a sítě	Sítě	1 247	37 869	16 229
Σ					221 960	6 503 017	7 539 403

*Všeobecné vzdělání, věda, výzkum, kultura, zdraví a civilní ochrana

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Regionálního informačního servisu (<http://www.risy.cz/index.php?pid=502&kraj=&language=CZ&nuts=cz0321>, 15.10.2009) a Regionální rozvojové agentury Šumava (http://www.rra-sumava.cz/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=6&Itemid=56, 15.10.2009)

7.21 Mapa území zahrnutého pod Cíl 3 - Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko

Zdroj: (http://www.cil3.cz/preshranicni_spoluprace_cr_bavorsko.htm, 22.2.2010)

7.22 Projekty mikroregionu Kdyňsko – Cíl 3 - Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko

Č.	Název projektu	Podprogram	Priorita	Opatření	EU (Kč)	EU (€)
1	Česko-německá letní slavnost na Tanaberku	Dispoziční fond ČR-Bavorsko	Hospodářský rozvoj, lidské zdroje a sítě	Sítě	79 371	3 213
2	Aktualizace strategie rozvoje mikroregionu Kdyňsko	Dispoziční fond ČR-Bavorsko	Hospodářský rozvoj, lidské zdroje a sítě	Sítě	43 527	1 762
3	Image prospekt Sdružení obcí Kdyňska	Dispoziční fond ČR-Bavorsko	Hospodářský rozvoj, lidské zdroje a sítě	Sítě	62 943	2 548
4	V. ročník "Na kole z Čech do Bavor"	Dispoziční fond ČR-Bavorsko	Hospodářský rozvoj, lidské zdroje a sítě	Sítě	84 830	3 434
5	Image prospekt města Kdyně	Dispoziční fond ČR-Bavorsko	Hospodářský rozvoj, lidské zdroje a sítě	Sítě	34 065	1 379
6	Připomenutí židovské kultury a historie	Dispoziční fond ČR-Bavorsko	Hospodářský rozvoj, lidské zdroje a sítě	Sítě	39 784	1 580
7	IV. Mezinárodní symposium Aradecor Kdyně 2009	Dispoziční fond ČR-Bavorsko	Hospodářský rozvoj, lidské zdroje a sítě	Sítě	79 518	3 158
8	Turnaj v malé kopané a odbíjené o pohár starosty obce	Dispoziční fond ČR-Bavorsko	Hospodářský rozvoj, lidské zdroje a sítě	Sítě	38 429	1 399

Č.	Název projektu	Podprogram	Priorita	Opatření	EU (Kč)	EU (€)
9	Česko-bavorský týden	Dispoziční fond ČR-Bavorsko	Hospodářský rozvoj, lidské zdroje a sítě	Sítě	102 954	3 748
10	Turistické odpočívadlo - lesní altán	Dispoziční fond ČR-Bavorsko	Hospodářský rozvoj, lidské zdroje a sítě	Sítě	384 264	13 989
11	Chodská hyjta v Mrákově	Dispoziční fond ČR-Bavorsko	Hospodářský rozvoj, lidské zdroje a sítě	Sítě	52 646	1 987
12	Rozvoj turistické infrastruktury v oblasti Dračího jezera II		Hospodářský rozvoj, lidské zdroje a sítě	Cestovní ruch, volný čas	18 296 658	645 772
13	Spojovací cyklostezky k mezinárodní cyklotrase		Hospodářský rozvoj, lidské zdroje a sítě	Cestovní ruch, volný čas		192 606
Σ					24 756 094	876 575

Vlastní zpracování na základě dat dostupných na internetových stránkách Regionálního informačního servisu (<http://www.risy.cz/index.php?pid=502&kraj=&language=CZ&nuts=cz0321>, 15.10.2009) a Regionální rozvojové agentury Šumava (http://www.rra-sumava.cz/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=6&Itemid=56, 15.10.2009)